

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
الْدَّرْسُ الْأَوَّلُ

( الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ) ( الأنعام / ۱ )

ستایش از آن خدایی است که آسمان‌ها و زمین را آفرید، و تاریکی‌ها و روشنایی را بنهاد .

|                             |                                 |                                   |
|-----------------------------|---------------------------------|-----------------------------------|
| قُلْ : بگو                  | ذا: این ← هذا                   | أُنْجُمُ : ستارگان « مفرد : نجم » |
| مُسْتَعْرَةً : فروزان       | ذات: دارای                      | أَنْزَلَ : نازل کرد               |
| مُنْهَمِرَةً : ریزان        | ذاک : آن                        | أَنْعَمُ : نعمت‌ها                |
| نَضْرَةً : تر و تازه        | زان: زینت داد                   | أَوْجَدَ: پدید آورد               |
| نَمَتْ : رشد کرد «مؤنث نما» | شَرَرَةَ: اخگر (پاره آتش)       | بَالِغٌ : کامل                    |
| نَفْسٍ -- جمع -- أنفاس      | ضیاء : روشنایی                  | جَذْوَةٌ : پاره آتش               |
| نَفْسٍ -- جمع -- أنفُس      | عُصُونُ: شاخه‌ها (مفرد: عُصْن)  | دُرَّرَ: مرواریدها (مفرد: دُرّ)   |
| يُخْرِجُ : در می آورد       | غَيْمٍ: ابر ( مترادف : سَحَاب ) | مَنْ ذَا : این کیست               |

### ذَاكَ هُوَ اللَّهُ

او یقیناً ( همان ) خداوند است ...

أَنْظُرُ لِتِلْكَ الشَّجَرَةِ      ذَاتِ الْعُصُونِ النَّضْرَةِ<sup>۱</sup>

به آن درخت نگاه کن که دارای شاخه‌های تر و تازه است

كَيْفَ نَمَتْ مِنْ حَبَّةٍ      وَكَيْفَ صَارَتْ شَجَرَةً

چگونه از دانه ای رشد کرد و چگونه درختی شد ؟

فَابْحَثْ وَقُلْ مَنْ ذَا الَّذِي      يُخْرِجُ مِنْهَا الثَّمَرَةَ

پس [ خالقش ] را بگو و بگو چه کسی از آن میوه در می آورد ( پدید می آورد ) ؟

وَأَنْظُرُ إِلَى الشَّمْسِ الَّتِي      جَذَوْتُهَا مُسْتَعْرَةً

و به خورشیدی که پاره‌ی آتش آن فروزان است نگاه کن .

<sup>۱</sup> - شاعر این شعر معروف الرصافی شاعری اهل عراق از پدری کرد نسب و مادری ترکمن است، او آثار زیادی در نثر و شعر دارد.

فِيهَا ضِيَاءٌ وَبِهَا حَرَارَةٌ مُنْتَشِرَةٌ

[خورشیدی که] روشنایی در آن است و به وسیله‌ی آن حرارتی پراکنده می‌شود.

مَنْ ذَا الَّذِي أَوْجَدَهَا فِي الْجَوِّ مِثْلَ الشَّرَرَةِ

چه کسی آن را در فضا مانند اخگر (پاره آتش) به وجود آورده است؟

ذَٰكَ هُوَ اللَّـهُ الَّذِي أَنْعَمَ عَلَيْهِ مِنْهُمُ

او همان خداوندی است که نعمت‌هایش ریزان است.

ذُو حِكْمَةٍ بِالْغَيْثِ وَقُدْرَةٍ مُّقْتَدِرَةٌ

(خداوندی که) صاحب حکمتی کامل و نیروی توانمند است.

أَنْظُرْ إِلَى اللَّيْلِ فَمَنْ أَوْجَدَ فِيهِ قَمَرَهُ

به شب نگاه کن پس چه کسی ماهش را در آن پدید آورده است؟

وَزَانَهُ بِأَنْجُمٍ كَالدُّرِّ الْمُنْتَشِرَةِ

و آن (شب) را با ستارگانی مانند مرواریدهای پراکنده زینت داد؟

وَانظُرْ إِلَى الْغَيْمِ فَمَنْ أَنْزَلَ مِنْهُ مَطَرَهُ

و به ابر نگاه کن پس چه کسی از آن بارانش را نازل کرد؟

در گروه های دو نفره، شبیه گفت و گوی زیر را در کلاس اجرا کنید .

حوارات ( التَّعَارُفُ فِي مَطَارِ النَّجَفِ الْأَشْرَفِ )

گفت و گوها ( آشنایی در فرودگاه نجف اشرف )

|                                                                                                                                  |                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| زائرُ مَرَقَدِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ<br>زیارت کننده‌ی آرامگاه امیر مؤمنان علی - که درود بر او باد - | أَحَدُ الْمُوظَّفِينَ فِي قَاعَةِ الْمَطَارِ<br>یکی از کارمندان در سالن فرودگاه                              |
| السَّلَامُ عَلَيْكُمْ.<br>سلام بر شما                                                                                            | وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.<br>و سلام و رحمت خداوند و برکاتش بر شما [باد].     |
| صَبَاحَ الْخَيْرِ يَا أُخِي.<br>صبح شما به خیر ای برادرم .                                                                       | صَبَاحَ النَّوْرِ وَالسُّرُورِ.<br>صبح شما نورانی و [همراه] با شادمانی باد .                                 |
| كَيْفَ حَالُكَ؟<br>حالت چطوریه ؟                                                                                                 | أَنَا بِخَيْرٍ، وَكَيْفَ أَنْتَ؟<br>من خوبم ، و تو چطور می‌باشی ؟                                            |
| بِخَيْرٍ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ.<br>من خوبم و سپاس از آن خداست .                                                                    | عَفْوًا ، مِنْ أَيْنَ أَنْتَ؟<br>بیخشید ، از کجایی ( اهل کجایی ) ؟                                           |
| أَنَا مِنَ الْجُمْهُورِيَّةِ الْإِسْلَامِيَّةِ الْإِيرَانِيَّةِ.<br>من از جمهوری اسلامی ایران هستم .                             | مَا اسْمُكَ الْكَرِيمُ؟<br>اسم شریف‌ت چیست ؟                                                                 |
| إِسْمِي حُسَيْنٌ وَمَا اسْمُكَ الْكَرِيمُ؟<br>اسم من حسین است و اسم شریف تو چیست ؟                                               | إِسْمِي عَبْدُ الرَّحْمَانِ.<br>اسم عبد الرحمان ( بنده‌ی خداوند بخشنده ) است .                               |
| هَلْ سَافَرْتَ إِلَى إِيرَانٍ حَتَّى الْآنَ؟<br>آیا تاکنون به ایران مسافرت کرده‌ای ؟                                             | لَا؛ مَعَ الْأَسَفِ. لَكِنِّي أَحِبُّ أَنْ أُسَافِرَ.<br>نه ؛ متأسفانه . ولی من دوست دارم مسافرت کنم .       |
| إِنْ شَاءَ اللَّهُ تُسَافِرُ إِلَى إِيرَانٍ!<br>اگر خداوند بخواهد به ایران مسافرت می‌کنی !                                       | إِنْ شَاءَ اللَّهُ ؛ إِلَى اللَّقَاءِ ؛ مَعَ السَّلَامَةِ.<br>اگر خداوند بخواهد ؛ به امید دیدار ؛ به سلامت . |
| فِي أَمَانِ اللَّهِ.<br>در امان خداوند                                                                                           | فِي أَمَانِ اللَّهِ وَحِفْظِهِ ، يَا حَبِيبِي.<br>در امان و پاسداشت خداوند ، ای دوست من .                    |

## صِيغُ الْأَفْعَالِ

### بدانید ( صیغه‌های فعل‌ها )

با نام گذاری صیغه‌های فعل‌ها در دستور زبان عربی آشنا شوید.

| نام صیغه به فارسی و عربی |                  | ضمیر  |           | ماضی        | مضارع       | امر        | نهی            |
|--------------------------|------------------|-------|-----------|-------------|-------------|------------|----------------|
| اول شخص مفرد             | متکلم وحده       | من    | أنا       | فَعَلْتُ    | أَفْعَلُ    |            |                |
| دوم شخص مفرد             | مفرد مذکر مخاطب  | تو    | أَنْتَ    | فَعَلْتَ    | تَفْعَلُ    | إِفْعَلْ   | لَا تَفْعَلْ   |
|                          | مفرد مؤنث مخاطب  |       | أَنْتِ    | فَعَلْتِ    | تَفْعَلِينَ | إِفْعَلِي  | لَا تَفْعَلِي  |
| سوم شخص مفرد             | مفرد مذکر غایب   | او    | هُوَ      | فَعَلَ      | يَفْعَلُ    |            |                |
|                          | مفرد مؤنث غایب   |       | هِيَ      | فَعَلَتْ    | تَفْعَلُ    |            |                |
| اول شخص جمع              | متکلم مع الغير   | ما    | نَحْنُ    | فَعَلْنَا   | نَفْعَلُ    |            |                |
| دوم شخص جمع              | جمع مذکر مخاطب   | شما   | أَنْتُمْ  | فَعَلْتُمْ  | تَفْعَلُونَ | إِفْعَلُوا | لَا تَفْعَلُوا |
|                          | جمع مؤنث مخاطب   |       | أَنْتُنَّ | فَعَلْتُنَّ | تَفْعَلْنَ  | إِفْعَلْنَ | لَا تَفْعَلْنَ |
|                          | مثنای مذکر مخاطب |       | أَنْتُمَا | فَعَلْتُمَا | تَفْعَلَانِ | إِفْعَلَا  | لَا تَفْعَلَا  |
|                          | مثنای مؤنث مخاطب |       | أَنْتُمَا | فَعَلْتُمَا | تَفْعَلَانِ | إِفْعَلَا  | لَا تَفْعَلَا  |
| سوم شخص جمع              | جمع مذکر غایب    | ایشان | هُمْ      | فَعَلُوا    | يَفْعَلُونَ |            |                |
|                          | جمع مؤنث غایب    |       | هُنَّ     | فَعَلْنَ    | يَفْعَلْنَ  |            |                |
|                          | مثنای مذکر غایب  |       | هُمَا     | فَعَلَا     | يَفْعَلَانِ |            |                |
|                          | مثنای مؤنث غایب  |       | هُمَا     | فَعَلْتَا   | تَفْعَلَانِ |            |                |



التَّامِرِينَ) التَّمْرِينَ الْأَوَّلُ : تَرْجِمُ هَذِهِ الْجُمْلَ ، وَاکْتُبْ نَوْعَ الْأَفْعَالِ .

۱ - اُكْتُبْ رِسَالَتَكَ : نامهات را بنویس .

نوع فعل : امر

۲ - لَا تَكْتُبْ عَلَى الْجِدَارِ : بر روی دیوار ننویس .

نوع فعل : نهی

۳ - اُكْتُبُوا واجباتِكُمْ : تکالیفتان را بنویسید .

نوع فعل : امر

۴ - هُنَّ لَا يَكْتُبْنَ بِسُرْعَةٍ : آن‌ها به سرعت نمی نویسند .

نوع فعل : مضارع منفی

۵ - سَأَكْتُبُ دَرْسِي : درس را خواهم نوشت .

نوع فعل : مستقبل

۶ - إِنَّا سَوْفَ نَكْتُبُ أبحاثًا : یقیناً ما پژوهش‌هایی را خواهیم نوشت .

نوع فعل : مستقبل

۷ - مَا كَتَبْتُمْ تَمَارِينَكُمْ : تمرین‌هایتان را ننوشتید .

نوع فعل : ماضی منفی

۸ - كَانُوا يَكْتُبُونَ بِدَقَّةٍ : با دقت می نوشتند .

نوع فعل : ماضی استمراری

التَّمْرِينُ الثَّانِي: ضَع فِي الدَّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُنَاسِبَ. « كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ زَائِدَةٌ ».  
 تمرین دوم : در دایره عدد مناسب را قرار بده . « یک کلمه اضافیست » .

- ۱ - الشَّرَرَةُ ○ من الأحجارِ الجميلةِ الغاليةِ ذاتِ اللونِ الأبيضِ .  
 آخگر ( پاره‌ی آتش ) از سنگ‌های زیبای گرانبی‌قیمت دارای رنگ سفید
- ۲ - الشَّمْسُ ○ جَدُّوْهَا مُسْتَعْرَةٌ ، فِيهَا ضِيَاءٌ وَبِهَا حَرَارَةٌ مُنْتَشِرَةٌ .  
 خورشید پاره‌ی آتش آن فروزان است ، روشنایی در آن است و به وسیله‌ی آن حرارتی پراکنده می‌شود .
- ۳ - الْقَمَرُ ○ كَوَكَبٌ يَدُورُ حَوْلَ الْأَرْضِ ؛ ضِيَاؤُهُ مِنَ الشَّمْسِ .  
 ماه ستاره‌ای است که پیرامون زمین می‌چرخد ؛ روشنایی‌اش از خورشید است .
- ۴ - الْأَنْعُمُ ○ بُخَارٌ مُتْرَاكِمٌ فِي السَّمَاءِ يَنْزِلُ مِنْهُ الْمَطَرُ .  
 نعمت‌ها بخاری متراکم در آسمان است که باران از آن می‌بارد ( نازل می‌شود ) .
- ۵ - الْعَيْمُ ○ مِنَ الْمَلَابِسِ النَّسَائِيَّةِ ذَاتِ الْأَلْوَانِ الْمُخْتَلِفَةِ .  
 ابر از لباس‌های زنانه است دارای رنگ‌های مختلف .
- ۶ - الْفُسْتَانُ ○ قِطْعَةٌ مِنَ النَّارِ .  
 جامه و روپوش زنانه تکه‌ای از آتش
- ۷ - الدَّرَرُ ○  
 مرواریدها

التَّمْرِينُ الثَّلَاثُ : ضَع هَذِهِ الْجُمْلَ وَ التَّرَاكِيْبَ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبِ .  
 تمرین سوم : این جملات و ترکیب‌ها را در جای مناسبش قرار بده .

هُوَآءِ فَايْرَاتُ / هَذَا نِ الدَّلِيْلَانِ / تَلِكِ الْبَطَارِيَّةُ / أَوْلِيكِ الصَّالِحُونَ / هُوَآءِ أَصْدِقَاءُ / هَاتَانِ الزُّجَاچْتَانِ

|              |               |                |                |                |                |
|--------------|---------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| مفرد مؤنث    | مثنی مذکر     | مثنی مؤنث      | جمع مذکر سالم  | جمع مؤنث سالم  | جمع مکسر       |
| تلك البطارية | هذان الدليلان | هاتان الزوجتان | أولئك الصالحون | هؤلاء فائزات   | هؤلاء الأصدقاء |
| آن باطری     | این دو دلیل   | این دو شیشه    | آن درستکاران   | این‌ها پیروزند | این دوستان     |

التمرین الرابع: اکتب وزن الكلمات التالية و حروفها الأصلية.  
تمرین چهارم: وزن کلمات زیر و حروف اصلی آنها را بنویس.

۱- ناصر، منصور، أنصار: فاعل، مفعول، أفعال، «ن ص ر»

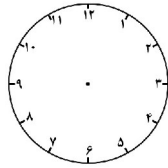
۲- صَبَّار، صَبُور، صَابِر: فَعَّال، فَعُول، فَاعِل، «ص ب ر»

التمرین الخامس: ضع المترادفات و المتضادات في الفراغ المناسب. = ≠  
تمرین پنجم: مترادفها و متضادها را در جای خالی مناسب قرار بده.

ضياء / نام / ناجح / مسرور / قريب / جميل / نهاية / يمين / غالبية / شراء / مسموح / مُجدد  
نور، روشنایی / خوابید / پیروز / خوشحال / نزدیک / زیبا / پایان / راست / گران / خریدن / مجاز / تلاشگر

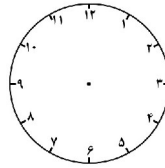
|                                   |                         |                   |                        |
|-----------------------------------|-------------------------|-------------------|------------------------|
| رَخِيصَةٌ ≠ غَالِيَةٌ             | رَاسِبٌ ≠ نَاجِحٌ       | يَسَارٌ ≠ يَمِينٌ | حَزِينٌ ≠ مَسْرُورٌ    |
| بَيْعٌ ≠ شِرَاءٌ                  | بَدَايَةٌ ≠ نِهَائِيَةٌ | بَعِيدٌ ≠ قَرِيبٌ | مُجْتَهِدٌ = مُجَدِّدٌ |
| رَقْدٌ «بستری شد، خوابید» = نَامٌ | قَبِيحٌ ≠ جَمِيلٌ       | نُورٌ = ضِيَاءٌ   | مَمْنُوعٌ ≠ مَسْمُوحٌ  |

التمرین السادس: أرسم عقارب الساعات.  
تمرین ششم: عقربه‌های ساعت‌ها را رسم کن.



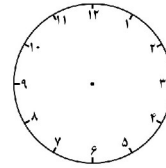
التَّاسِعَةُ إِلَّا رُبْعًا

یک ربع به نه



الثَّامِنَةُ وَالنِّصْفُ

هشت و نیم



الخَامِسَةُ وَالرُّبْعُ

پنج و ربع

## الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

ابْحَثْ فِي الْإِنْتَرْنِتِ أَوْ الْمَكْتَبَةِ عَنْ نَصِّ قَصِيرٍ أَوْ جُمْلٍ بِاللُّغَةِ حَوْلَ عَظَمَةِ مَخْلُوقَاتِ اللَّهِ، ثُمَّ تَرَجِمَهُ إِلَى الْفَارِسِيَّةِ مُسْتَعِينًا بِمُعْجَمٍ عَرَبِيٍّ - فَارِسِيٍّ.

( وَ يَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا ) آلِ عِمْرَانَ: ١٩١

جستجو « پژوهش » علمی

در اینترنت یا کتابخانه به دنبال متنی کوتاه یا جملاتی به زبان عربی پیرامون عظمت آفریده‌های خداوند بگرد ، سپس آن را با کمک لغت‌نامه‌ی عربی - فارسی ترجمه کن .

و در آفرینش آسمان‌ها و زمین می‌اندیشند ، [ و می‌گویند : ] پروردگارا، اینها را بیهوده نیافریده‌ای؛

نمونه‌ای از پژوهش کتابخانه‌ای :

وَ يَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ مَا فِي ذَلِكَ مِنْ عَجَائِبِ الصَّنْعِ وَ بَدَائِعِ الْفِطْرَةِ وَ آثَارِ الْقُدْرَةِ، مَعْتَبِرِينَ بِذَلِكَ، مَوْقِفِينَ أَنَّهُ مِنْ صَنْعِ إِلَهٍ قَادِرٍ حَكِيمٍ، ثُمَّ يَعْتَرِفُونَ بِوَحْدَانِيَّتِهِ وَ قُدْرَتِهِ فَيَقُولُونَ: رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا أَى هَذِهِ الْخَلْقَةَ الْبَدِيعَةَ الَّتِي تَتَحَيَّرُ فِيهَا الْعُقُولُ لَيْسَتْ بَاطِلَةٌ، وَ لَا هِيَ هَذِرٌ وَ هَدْرٌ بَلَا حِكْمَةٍ وَ لَا مَصْلَحَةٍ وَ لَا غَايَةَ، بَلْ لَهَا مَصَالِحٌ كَثِيرَةٌ، مِنْهَا كَوْنُهَا دَلِيلًا عَلَى كِمَالِ قُدْرَتِكَ، وَ حُجَّةً ظَاهِرَةً عَلَى وَحْدَانِيَّتِكَ، بَلْ مِنْ أَسْرَارِهَا هَذَا الْإِنْسَانُ الْعَجِيبُ الصَّنْعِ الَّذِي خَلَقْتَهُ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ.

و نحن لم نذكر الإنسان - بالمناسبة - إلا لأن خلق السماوات والأرض وما فيهما وما بينهما مقدمة ومعلول لوجود أشرف، وهو الإنسان. فهو علة غائية لما سوى الله تعالى. و من خواص العلة الغائية أنها في مرحلة الإيجاد متأخرة عن معاليلها في مقام التصور، مقدمة على عكس ما سواها من العلل حيث إنها مقدمة على معلولاتها في صورتين و في المرحلتين، فلا بدّ من إيجاد عالم التكوين أولاً ليرتب عليه خلق الإنسان. و لما كان هذا الخلق يضاف إلى قادر حكيم بصير واجد لأوصاف الجلال والجمال أتمها وأكملها، فينبغي أن يجعل مصنوعاته ومكوثاته على أحسن النظام وأجوده كما وكيفا حتى لا يتطرق إليه أدنى نقص و زيادة عند أعقل عقلاء عالم الوجود و أعرفهم بالأمر المدنيّة و انتظام الجامعة التكوينية، فيدل النظام - بجامعيته و تدبير مدبره - على معرفة ذاته: القادر الحكيم، و الصانع العالم الخبير، حيث إن هذا الخلق - طبق هذا النظام البديع الدقيق - خارج عن طوق البشر و من سواه.

و في الآية إشارة إلى أن الأفعال القبيحة - كالظلم، و الضلالة، و الكفر، و الشرك - ليست بمخلوقة له سبحانه، لأنها من الباطل و هو غير مخلوق منه تعالى ...

( سبزواری، محمد. « ١٤٠٦ هـ. ق ». الجديد في تفسير القرآن المجيد. ج. ٢: ٢١٧ - ٢١٦ . لبنان - بيروت: دار التعارف

للمطبوعات )



## الدَّرْسُ الثَّانِي

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)  
تَفَكَّرُ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَبْعِينَ سَنَةً .

ساعتی اندیشیدن بهتر از عبادت هفتاد سال است .

به کتاب گویا گوش کنید و کلمات جدید متن را در کلاس با هم تکرار کنید.

|                                   |                                        |                                        |
|-----------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|
| أَجْرِي : جاری کرد                | كُلُّوا : بخورید                       | يَجْرِي : جاری است                     |
| أَخْلَصَ : مُخْلِصٌ شَد           | مِئَةٌ : صد                            | يَكْفِي : بس است                       |
| أَمْسَكَ : به دست گرفت و نگه داشت | يَتَرَاخَمُ الْخَلْقُ : آفریدگان به هم | يَكْفِي الْإِثْنَيْنِ : برای دو نفر بس |
| بَنَى : ساخت                      | مَهْرَبَانِي مِي كِنْد                 | است                                    |
| عَلَّمَ : یاد داد                 | يَتَنَاجِيَانِ : با هم راز می گویند    | يَنَابِيعُ : جوی های پرآب، چشمه ها     |
| غَرَسَ : کاشت                     | لَا تَفَرَّقُوا : پراکنده نشوید        | مفرد : « يَنْبوع »                     |

أَلْمَوَاعِظُ الْعَدَدِيَّةُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) .

پندها و نصایح شمارشی (عددی) از پیامبر خدا (صلوات و درود خداوند بر او و خاندانش باد)

سَبْعٌ يَجْرِي لِلْعَبْدِ أَجْرُهُنَّ وَهُوَ فِي قَبْرِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ :

هفت [چیز] بعد از آنکه انسان در قبرش باشد ثوابش برای او جاری می گردد :

مَنْ عَلَّمَ عِلْمًا، أَوْ أَجْرَى نَهْرًا،

کسی که دانشی را [به دیگران] یاد داده است (آموخته است) . یا آب نهری را جاری ساخته است .

أَوْ حَفَرَ بَيْتًا، أَوْ غَرَسَ نَخْلًا، أَوْ بَنَى مَسْجِدًا،

یا چاهی را کنده است ، یا نخلی را کاشته است ، یا مسجدی را ساخته است ،

أَوْ وَرَثَ مُصْحَفًا، یا قرآنی را به ارث گذاشته است .

أَوْ تَرَكَ وَلَدًا يَسْتَغْفِرُ لَهُ بَعْدَ مَوْتِهِ .

یا فرزندی را به جای گذاشته است که بعد از مرگش برایش طلب آمرزش می کند .

جَعَلَ اللَّهُ الرَّحْمَةَ مِئَةَ جُزْءٍ ، فَأَمْسَكَ عِنْدَهُ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ جُزْءًا

خداوند رحمت را صد جزء قرار داد و ۹۹ جزء را نزد خود نگهداشت

وَأَنْزَلَ فِي الْأَرْضِ جُزْءًا وَاحِدًا ، فَمِنْ ذَلِكَ الْجُزْءِ يَتَرَا حَمُّ الْخَلْقِ .

و یک جزء به زمین فرو فرستاد و از آن یک جزء آفریدگان به همدیگر رحم می کنند .

إِنَّ طَعَامَ الْوَاحِدِ يَكْفِي الْإِثْنَيْنِ ، وَ طَعَامَ الْإِثْنَيْنِ يَكْفِي الثَّلَاثَةَ وَالْأَرْبَعَةَ ،

براستی یک غذا برای دو نفر بس است و دو غذا برای سه و چهار نفر بس است ،

كُلُّوا جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ، فَإِنَّ الْبَرَكَاتَ مَعَ الْجَمَاعَةِ .

همگی بخورید و پراکنده نشوید ، و مسلماً برکت همراه با جماعت است .

إِثْنَانِ خَيْرٌ مِنْ وَاحِدٍ وَ ثَلَاثَةٌ خَيْرٌ مِنْ إِثْنَيْنِ وَ أَرْبَعَةٌ خَيْرٌ مِنْ ثَلَاثَةٍ ؛ فَعَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ .

دو نفر بهتر از یک نفر است و سه نفر بهتر از دو نفر است و چهار نفر بهتر از سه نفر است ؛ و شما با جماعت باشید .

مَنْ أَخْلَصَ لِلَّهِ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا ، ظَهَرَتْ يَنَابِيعُ الْحِكْمَةِ مِنْ قَلْبِهِ عَلَى لِسَانِهِ .

هرکس چهل صبح ( روز ) برای خدا إخلاص ورزد ، سرچشمه های حکمت و دانش از قلبش بر زبانش جاری گردد .

أَرْبَعَةٌ قَلِيلٌهَا كَثِيرٌ : الْفَقْرُ وَالْوَجَعُ وَالْعَدَاوَةُ وَالنَّارُ .

چهار ( چیز ) اندکش زیاد است : تنگدستی و درد و دشمنی (کینه ورزی) و آتش (جهنم) .

الْعِبَادَةُ عَشْرَةٌ أَجْزَاءُ تِسْعَةٌ أَجْزَاءُ فِي طَلَبِ الْحَلَالِ .

عبادت ده جزء است که نه (۹) جزء در طلب (روزی) حلال است .

إِذَا كَانَ إِثْنَانٍ يَتَنَاجِيَانِ فَلَا تَدْخُلُ بَيْنَهُمَا .

هرگاه دو (نفر) با هم راز می گویند (در گوشه نجوا می کنند) ، میان آن دو وارد نشو .

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ. ✓ x

۱ - يَجْرَى أَجْرُ حَفْرِ الْبَيْتِ لِلْعَبْدِ وَ هُوَ فِي قَبْرِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ. ✓

۲ - أَنْزَلَ اللَّهُ تِسْعَةً وَ تِسْعِينَ جُزْءًا مِنَ الرَّحْمَةِ لِلْخَلْقِ . x

۳ - يَجْرَى أَجْرُ اسْتِغْفَارِ الْوَالِدِ لِلْوَالِدَيْنِ بَعْدَ مَوْتِهِمَا. ✓

۴ - إِنَّ طَعَامَ الْإِثْنَيْنِ لَا يَكْفِي الثَّلَاثَةَ . x

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ : تَرْجِمِ إِلَى الْفَارْسِيَّةِ . خودآزمایی : به فارسی ترجمه کن .

|                          |                                              |
|--------------------------|----------------------------------------------|
| سی شب                    | ( ثَلَاثِينَ لَيْلَةً ) الْأَعْرَافُ : ۱۴۲   |
| هفتاد مرد                | ( سَبْعِينَ رَجُلًا ) الْأَعْرَافُ : ۱۵۵     |
| هفت در                   | ( سَبْعَةُ أَبْوَابٍ ) الْحِجْرِ : ۴۴        |
| شصت مسکین ( بیچاره )     | ( سِتِّينَ مَسْكِينًا ) الْمُجَادَلَةُ : ۴   |
| شش روز ( دوران )         | ( سِتَّةَ أَيَّامٍ ) ق : ۳۸                  |
| فقط دو زوج ( نر و ماده ) | ( زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ ) الْمُؤْمِنُونَ : ۲۷ |
| یکصد دانه                | ( مِئَةَ حَبَّةٍ ) الْبَقَرَةُ : ۳۶۱         |

إِعْلَمُوا ( الْأَعْدَادُ مِنَ وَاحِدٍ إِلَى مِئَةٍ )

| الأعدادُ الأصليَّةُ (واحدٌ إلى عشرين)                 |                                                                                | الأعدادُ الترتيبيةُ (الأولُ إلى العشرين) |                                                           |
|-------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|
| واحد - واحدة<br>۱                                     | أحدَ عَشَرَ - ۱۱<br>إحدى عَشْرَةَ                                              | الأولُ - الأولى<br>يكم                   | أَلْحَادِي عَشَرَ<br>الحادية عَشْرَةَ<br>يازدهم<br>۱۰     |
| إِثْنَانِ - إِثْنَيْنِ<br>إِثْنَانِ - إِثْنَيْنِ<br>۲ | إِثْنَا عَشَرَ - إِثْنَى عَشَرَ<br>إِثْنَتَا عَشْرَةَ<br>إِثْنَتَى عَشْرَةَ ۱۲ | الثَّانِي - الثانية<br>دوم               | الثَّانِي عَشَرَ<br>الثانية عَشْرَةَ<br>دوازدهم<br>۲۰     |
| ثَلَاثَ - ثَلَاثَةَ<br>۳                              | ثَلَاثَ عَشْرَةَ ۱۳<br>ثَلَاثَةَ عَشَرَ                                        | الثَّالِثُ - الثالثة<br>سوم              | الثَّالِثَ عَشَرَ<br>الثالثة عَشْرَةَ<br>سيزدهم<br>۳۰     |
| أَرْبَعٌ - أَرْبَعَةَ<br>۴                            | أَرْبَعَ عَشْرَةَ ۱۴<br>أَرْبَعَةَ عَشَرَ                                      | الرَّابِعُ - الرابعة<br>چهارم            | الرَّابِعَ عَشَرَ<br>الرابعة عَشْرَةَ<br>چهاردهم<br>۴۰    |
| خَمْسٌ - خَمْسَةَ<br>۵                                | خَمْسَ عَشْرَةَ ۱۵<br>خَمْسَةَ عَشَرَ                                          | الخَامِسُ - الخامسة<br>پنجم              | الخَامِسَ عَشَرَ<br>الخامسة عَشْرَةَ<br>پانزدهم<br>۵۰     |
| سِتٌّ - سِتَّةَ<br>۶                                  | سِتَّ عَشْرَةَ ۱۶<br>سِتَّةَ عَشَرَ                                            | السَّادِسُ - السادسة<br>ششم              | السَّادِسَ عَشَرَ<br>السادسة عَشْرَةَ<br>شانزدهم<br>۶۰    |
| سَبْعٌ - سَبْعَةَ<br>۷                                | سَبْعَ عَشْرَةَ ۱۷<br>سَبْعَةَ عَشَرَ                                          | السَّابِعُ - السابعة<br>هفتم             | السَّابِعَ عَشَرَ<br>السابعة عَشْرَةَ<br>هفدهم<br>۷۰      |
| ثَمَانِيٌ - ثَمَانِيَةَ<br>۸                          | ثَمَانِيَ عَشْرَةَ ۱۸<br>ثَمَانِيَةَ عَشَرَ                                    | الثَّامِنُ - الثامنة<br>هشتم             | الثَّامِنَ عَشَرَ<br>الثامنة عَشْرَةَ<br>هجدهم<br>۸۰      |
| تِسْعٌ - تِسْعَةَ<br>۹                                | تِسْعَ عَشْرَةَ ۱۹<br>تِسْعَةَ عَشَرَ                                          | التَّاسِعُ - التاسعة<br>نهم              | التَّاسِعَ عَشَرَ<br>التاسعة عَشْرَةَ<br>نوزدهم<br>۹۰     |
| عَشْرٌ - عَشْرَةَ<br>۱۰                               | عِشْرُونَ - عِشْرِينَ<br>۲۰                                                    | العَاشِرُ - العاشرة<br>دهم               | العِشْرُونَ - العِشْرِينَ<br>بيستم<br>۱۰۰ (جزء عقود نيست) |



■ در گروه های دو نفره شبیه گفت و گوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

حوار ( فی مَطَارِ النَّجْفِ الْأَشْرَفِ )

گفت و گو ( در فرودگاه نجف اشرف )

|                                                                                                                                                                           |                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| سَائِحٌ مِنَ الْكُوَيْتِ<br>گردشگری از کویت                                                                                                                               | سَائِحٌ مِنَ إِيرَانَ<br>گردشگری از ایران                                                                       |
| وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.<br>و سلام و رحمت خداوند و برکاتش بر شما [باد].                                                                  | السَّلَامُ عَلَيْكُمْ.<br>سلام بر شما                                                                           |
| مَسَاءَ النُّورِ يَا عَزِيزِي.<br>شب [شما پر از] نور و روشنی [باد] عزیزم .                                                                                                | مَسَاءَ الْخَيْرِ يَا حَبِيبِي.<br>شب ( بعداز ظهر ) به خیر دوست من .                                            |
| لَا؛ أَنَا مِنَ الْكُوَيْتِ. أَأَنْتَ مِنْ بَاكِسْتَانَ؟<br>نه من از کویت هستم ( کویتی ام ) . آیا تو از پاکستان هستی ؟                                                    | هَلْ حَضَرْتَكِ مِنَ الْعِرَاقِ؟<br>آیا جنابعالی از عراق هستید ؟ ( اهل عراق هستید ؟ )                           |
| جِئْتُ لِلْمَرَّةِ الْأُولَى؛ وَكَمْ مَرَّةً جِئْتُ أَنْتَ؟<br>من برای بار اول آمده‌ام ؛ و تو چند بار آمده‌ای ؟                                                           | لَا؛ أَنَا إِيرَانِيٌّ . كَمْ مَرَّةً جِئْتُ لِلزِّيَارَةِ؟<br>نه ؛ من ایرانی‌ام . چند بار برای زیارت آمده‌ای ؟ |
| كَمْ عُمْرُكَ ؟<br>عمرت چقدر است ؟ ( چند سالته ؟ )                                                                                                                        | أَنَا جِئْتُ لِلْمَرَّةِ الثَّانِيَةِ.<br>من برای بار دوم آمده‌ام .                                             |
| مِنْ أَيِّ مَدِينَةٍ أَنْتَ؟<br>تو از کدام شهر هستی ؟                                                                                                                     | عُمْرِي سِتَّةَ عَشَرَ عَامًا.<br>شانزده سال دارم . ( سن من شانزده سال است . )                                  |
| مَا أَجْمَلَ غَابَاتِ مَازَنْدَرَانَ وَطَبِيعَتِهَا!<br>جنگل‌های مازندران و طبیعتش چه زیباست !                                                                            | أَنَا مِنْ مَدِينَةِ جَوِيبَارِ فِي مَحَافِظَةِ مَازَنْدَرَانَ.<br>من از شهر جویبار از استان مازندران هستم .    |
| نَعَمْ؛ ذَهَبْتُ لِزِيَارَةِ الْإِمَامِ الرِّضَا، ثَامِنِ أُنْمِتِنَا. (ع)<br>بله ؛ برای زیارت امام رضا ، هشتمین امام‌مان رفتیم .                                         | هَلْ ذَهَبْتَ إِلَى إِيرَانَ مِنْ قَبْلِ؟!<br>آیا قبلاً ( قبل از این ) به ایران رفته‌ای ؟                       |
| إِنَّ إِيرَانَ بِلَادٌ جَمِيلَةٌ جِدًّا،<br>وَالشَّعْبَ الْإِيرَانِيَّ شَعْبٌ مِضْيَافٌ.<br>همانا ایران جَدًّا سرزمین زیبایی است ،<br>و ملت ایران ملتی مهمان‌دوست هستند . | كَيْفَ وَجَدْتَ إِيرَانَ؟<br>ایران رو چطور یافتی ( دیدی ) ؟                                                     |

تمرینات درس را به صورت گروهی در کلاس حل کنید و اشکالات خود را در پایان از دبیرتان بپرسید.

## التَّمارین

## تمرین‌ها

التَّمرینُ الأوَّلُ: أَجِبْ عَنِ الْعَمَلِيَّاتِ الْحِسَابِيَّةِ التَّالِيَةِ .  
تمرین اوَّل : به عملیات حسابی زیر پاسخ بده .

( + زائد ) ( - ناقص ) ( : تقسیم علی ) ( X ضرب فی )

۱ - عَشْرَةٌ فِي ثَلَاثَةٍ يُسَاوِي ثَلَاثِينَ .  $10 \times 3 = 30$

۲ - تِسْعُونَ نَاقِصٌ عَشْرَةٌ يُسَاوِي ثَمَانِينَ .  $90 - 10 = 80$

۳ - مِئَةٌ تَقْسِيمٌ عَلَى خَمْسَةٍ يُسَاوِي عَشْرِينَ .  $100 : 5 = 20$

۴ - سِتَّةٌ فِي أَحَدٍ عَشَرَ يُسَاوِي سِتَّةً وَ سِتِّينَ .  $6 \times 11 = 66$

۵ - خَمْسَةٌ وَ سَبْعُونَ زَائِدٌ خَمْسَةٌ وَ عَشْرِينَ يُسَاوِي مِئَةً .  $75 + 25 = 100$

۶ - اِثْنَانِ وَ ثَمَانُونَ تَقْسِيمٌ عَلَى اِثْنَيْنِ يُسَاوِي وَاحِدًا وَ اَرْبَعِينَ .  $82 : 2 = 41$

التَّمرینُ الثَّانِي: اُكْتُبْ فِي الْفَرَاغِ عَدَدًا تَرْتِيبِيًّا مُنَاسِبًا .  
تمرین دوم : در جای خالی عدد ترتیبی مناسب قرار بده .

۱- الْيَوْمُ الثَّانِيُّ مِنْ أَيَّامِ الْأُسْبُوعِ يَوْمُ الْأَحَدِ .  
روز دوم از ایام هفته یکشنبه است .

۲- الْيَوْمُ السَّادِسُ مِنْ أَيَّامِ الْأُسْبُوعِ يَوْمُ الْخَمِيسِ .  
روز ششم از ایام هفته پنجشنبه است .

۳- الْفَصْلُ الرَّابِعُ فِي السَّنَةِ الْإِيرَانِيَّةِ فَصْلُ الشِّتَاءِ .  
فصل چهارم در سال ایرانی فصل زمستان است .

۴- الْفَصْلُ الثَّلَاثُ فِي السَّنَةِ الْإِيرَانِيَّةِ فَصْلُ الْخَرِيفِ .  
فصل سوم در سال ایرانی فصل پاییز است .

۵- يَأْخُذُ الْفَائِزُ الْأَوَّلُ جَائِزَةً ذَهَبِيَّةً وَ الْفَائِزُ الثَّانِيُّ جَائِزَةً فِضِّيَّةً .

برنده‌ی اول جایزه‌ای ( مدالی ) طلائی و برنده‌ی دوم جایزه‌ای ( مدالی ) نقره‌ای می‌گیرد .

التمرین الثالث : اکتب فی الفراغاتِ أعداداً مُناسِبَةً .  
 تمرین سوم : در جاهای خالی اعداد مناسب بنویس .

| مِنْ وَاحِدٍ إِلَى ثَلَاثِينَ |                       |                         |                        |                      |
|-------------------------------|-----------------------|-------------------------|------------------------|----------------------|
| واحد                          | إِثْنَانِ             | ثَلَاثَةٌ               | أَرْبَعَةٌ             | خَمْسَةٌ             |
| سِتَّةٌ                       | سَبْعَةٌ              | ثَمَانِيَةٌ             | تِسْعَةٌ               | عَشْرَةٌ             |
| أَحَدَ عَشَرَ                 | إِثْنَا عَشَرَ        | ثَلَاثَةَ عَشَرَ        | أَرْبَعَةَ عَشَرَ      | خَمْسَةَ عَشَرَ      |
| سِتَّةَ عَشَرَ                | سَبْعَةَ عَشَرَ       | ثَمَانِيَةَ عَشَرَ      | تِسْعَةَ عَشَرَ        | عِشْرُونَ            |
| وَاحِدًا وَعِشْرُونَ          | إِثْنَانِ وَعِشْرُونَ | ثَلَاثَةٌ وَعِشْرُونَ   | أَرْبَعَةٌ وَعِشْرُونَ | خَمْسَةٌ وَعِشْرُونَ |
| سِتَّةً وَعِشْرُونَ           | سَبْعَةٌ وَعِشْرُونَ  | ثَمَانِيَةٌ وَعِشْرُونَ | تِسْعَةٌ وَعِشْرُونَ   | ثَلَاثُونَ           |

| مِنْ عِشْرِينَ إِلَى تِسْعِينَ |            |             |           |
|--------------------------------|------------|-------------|-----------|
| عِشْرُونَ                      | ثَلَاثُونَ | أَرْبَعُونَ | خَمْسُونَ |
| سِتُّونَ                       | سَبْعُونَ  | ثَمَانُونَ  | تِسْعُونَ |

التمرین الرابع : ضَعِ فِي الْفَرَاغِ عَدَدًا مُنَاسِبًا مِنَ الْأَعْدَادِ الثَّلَاثِيَةِ. «كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ».  
 تمرین چهارم : در جای خالی عدد مناسب از اعداد زیر قرار بده . « دو کلمه اضافه است » .

( عَشْرُ / مِئَةٌ / خَمْسُ / عِشْرِينَ / خَمْسِينَ / ثَلَاثَةٌ )

۱ - ( وَ لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا ... ) ← ( ۹۵۰ ) الْعَنْكَبُوتُ: ۱۴

و همانا ما نوح را به سوی قومش فرستادیم، پس هزار سال پنجاه سال کم، در میانشان درنگ کرد ...

۲ - \* مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا \* هر کس کار نیکی بیاورد پس ده برابر مانند آن [ ثواب ] برایش است .

۳ - الصَّبْرُ ثَلَاثَةٌ صَبْرٌ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ، وَ صَبْرٌ عَلَى الطَّاعَةِ وَ صَبْرٌ عَنِ الْمَعْصِيَةِ. رَسُولُ اللَّهِ (ص)

صبر سه گونه است صبر هنگام مصیبت ، و صبر بر طاعت ( و فرمانبرداری از خداوند ) و صبر در [ دوری از ] گناه .

۴ - عَلَامَاتُ الْمُؤْمِنِ خَمْسٌ الْوَرَعُ فِي الْخُلُوعِ، وَ الصَّدَقَةُ فِي الْقِلَّةِ وَ الصَّبْرُ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ، وَ الْجِلْمُ عِنْدَ الْغَضَبِ وَ الصِّدْقُ عِنْدَ الْخَوْفِ . الْإِمَامُ السَّجَّادُ زَيْنُ الْعَابِدِينَ (ع)

علامت‌های مؤمن پنج‌تاست : پرهیزکاری در خلوت و صدقه دادن در هنگام تنگدستی و صبر در هنگام مصیبت و بردباری هنگام خشم و راستگویی هنگام ترس .

الْتَّمِرِينَ الْخَامِسِ : تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ الثَّلَاثَةَ. هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ...  
تمرین پنجم : عبارات‌های زیر را ترجمه کن . آیا می‌دانی که ...

۱ - ... الْكَلْبُ يَقْدِرُ عَلَى سَمَاعِ صَوْتِ السَّاعَةِ مِنْ مَسَافَةِ أَرْبَعِينَ قَدَمًا ؟  
سگ می‌تواند صدای ساعت را از مسافت چهل قدمی بشنود ؟

۲ - ... التَّمَلَّةُ تَقْدِرُ عَلَى حَمْلِ شَيْءٍ يَفُوقُ وَزْنَهَا خَمْسِينَ مَرَّةً ؟  
مورچه می‌تواند چیزی که پنجاه برابر بالاتر از وزنش است را حمل کند .

۳ - ... الْغُرَابُ يَعِيشُ ثَلَاثِينَ سَنَةً أَوْ أَكْثَرَ ؟  
کلاغ سی سال یا بیشتر زندگی می‌کند ؟

۴ - ... ثَمَانِينَ فِي الْمِئَةِ مِنْ مَوْجُودَاتِ الْعَالَمِ حَشْرَاتٌ ؟  
هشتاد درصد موجودات جهان حشرات هستند ؟

۵ - ... طُولُ قَامَةِ الزَّرَافَةِ سِتَّةُ أَمْتَارٍ؟ (أَمْتَارٌ: جَمْعُ مِتر)  
طول قامت زرافه شش متر است ؟

التَّمْرِينُ الثَّامِنُ: اُكْتُبِ السَّاعَةَ بِالْأَرْقَامِ .  
تمرین هشتم : ساعت را با ارقام بنویس .

۱- الْحَادِيَةَ عَشْرَةَ إِلَّا عَشْرَ دَقَائِقَ . ۱۰ : ۵۰

۲- السَّابِعَةَ وَعِشْرُونَ دَقِيقَةً . ۷ : ۲۰

۳- الثَّانِيَةَ عَشْرَةَ تَمَامًا . ۱۲

۴- السَّادِسَةَ إِلَّا رُبْعًا . ۵ : ۴۵

۵- الْخَامِسَةَ وَالنِّصْفَ . ۵ : ۳۰

\* أنوار القرآن \*

\* نورهای قرآن \*

كَمَّلِ الْفَرَاقَاتِ فِي التَّرْجَمَةِ الْفَارِسِيَّةِ .

در ترجمه‌ی فارسی جاهای خالی را تکمیل کن .

۱ - ( رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي يَفْقَهُوا قَوْلِي ) طه: ۲۵ إلى ۲۸  
پروردگارا سینه‌ام را برایم بگشای و کارم را برایم آسان گردان و گره از زبانم بگشا (تا) سخنم را بفهمند .

۲ - ( رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ) الْبَقَرَةَ: ۲۰۱  
پروردگارا، در دنیا به ما نیکی و در آخرت (نیز) نیکی بده و ما را از عذاب آتش (جهنم) نگاه دار .

۳ - ( وَ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ آتُوا الزَّكَاةَ وَ مَا تَقَدَّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ ) الْبَقَرَةَ: ۱۱۰  
و نماز را برپای دارید و زکات بدهید و هر چه را از کار نیک برای خودتان پیش بفرستید، آن را نزد خدا می‌یابید .

۴ - ( رَبَّنَا أفرغ عَلَيْنَا صَبْرًا وَ ثَبَّتْ أَقْدَامَنَا وَ انصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ) الْبَقَرَةَ : ۲۵۰  
پروردگارا بر ما صبر عطا کن و گام‌هایمان استوار کن و ما را بر گروه بی ایمان پیروز گردان .

## الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

ابْحَثْ عَنِ آيَةِ وَاحِدَةٍ فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ وَ حَدِيثٍ وَاحِدٍ فِي نَهْجِ الْفَصَاحَةِ فِيهِمَا عَدَدٌ عَلَى حَسَبِ ذَوْقِكَ.  
( فَاقْرَؤُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ ) الْمُرْتَّلُ: ۲۰

پژوهش علمی

با سلیقه‌ی خودت در قرآن کریم به دنبال یک آیه و در نهج‌الفصاحه به دنبال یک حدیث بگرد که در آن‌ها عددی وجود دارد .

( پس آنچه از قرآن میسر شود بخوانید ) یا ( آنچه برای شما میسر است قرآن بخوانید )

۱ - وَ لَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَ اِزْدَادُوا تِسْعًا \* كهف: ۲۵

آنها در غارشان سیصد سال درنگ کردند، و نه سال (نیز) بر آن افزودند.

۲ - \* أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَ لَا خَمْسَةَ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَ لَا أَدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَ لَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ \* المجادلة: ۷

آیا نمی‌دانی که خداوند آنچه را در آسمانها و آنچه را در زمین است می‌داند؛ هیچ‌گاه سه نفر با هم نجوا نمی‌کنند مگر اینکه خداوند چهارمین آنهاست، و هیچ‌گاه پنج نفر با هم نجوا نمی‌کنند مگر اینکه خداوند ششمین آنهاست، و نه تعدادی کمتر و نه بیشتر از آن مگر اینکه او همراه آنهاست هر جا که باشند، سپس روز قیامت آنها را از اعمالشان آگاه می‌سازد، چرا که خداوند به هر چیزی داناست!

۳ - فِي السَّوَاكِ ثَمَانِيَةَ خِصَالٍ : يَطِيبُ الْفَمَ، وَ يَشُدُّ اللَّثَّةَ، وَ يَجْلُو الْبَصَرَ، وَ يُذْهِبُ الْبَلْغَمَ، وَ يُفَرِّحُ الْمَلَائِكَةَ، وَ يَرْضَى الرَّبَّ، وَ يَزِيدُ فِي الْحَسَنَاتِ، وَ يَصْحُ الْمَعْدَةَ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

در مسواک کردن هشت فائده هست : دهان را پاکیزه کند ، و لثه را محکم کند، و چشم را روشن کند، و بلغم ببرد، و فرشتگان را خوشحال کند، و پروردگار را خشنود کند، و اعمال خوب را بیفزاید، و معده را بهبود ببخشد .



## الدَّرْسُ الثَّالِثُ

( اللّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ فَتُثِيرُ سَحَاباً فَيَبْسُطُهُ فِي السَّمَاءِ ... ) الرُّوم : ۴۸

خداوند همان کسی است که بادهای را می‌فرستد و (بادهای) ابری برمی‌انگیزند، سپس آن را در پهنه‌ی آسمان می‌گستراند ...

به کتاب گویا گوش کنید و کلمات جدید متن را در کلاس با هم تکرار کنید .

|                                      |                                |                                       |
|--------------------------------------|--------------------------------|---------------------------------------|
| أَثَارٌ : برانگیخت                   | تَسَاقَطٌ : پی‌درپی افتاد      | صَدَقَ : باور کرد                     |
| اِحْتَفَلَ : جشن گرفت                | التَّعَرَّفُ عَلَى : شناختن    | حَتَّى تُصَدِّقَ : تا باور کنی        |
| أَصْبَحَ : شد                        | تَلَجَ : برف، یخ «جمع: تُلُوج» | ظَاهِرَةٌ : پدیده «جمع: ظَوَاهِر»     |
| إِعْصَارٌ : گردباد                   | حَسَنًا : بسیار خوب            | فِلمٌ : فیلم «جمع: أفلام»             |
| أَمْرِيكَا الوُسْطَى : آمریکای مرکزی | حَيْرٌ : حیران کرد             | لَا حَظَّ : ملاحظه کرد                |
| أَمْطَرَ : باران بارید               | سَحَبٌ : کشید                  | المُحِيطُ الأَطْلَسِيّ : اقیانوس اطلس |
| بَسَطَ : گستراند                     | سَمَى : نامید                  | مَفْرُوشٌ : پوشیده، فرش شده           |
| بَعْدَ : دور شد                      | سَوْدَاءٌ : سیاه (مؤنثِ أسود)  | مَهْرَجَانٌ : جشنواره                 |
| تَرَى : می بینی، ببینی               | سَنَوَى : سالانه               | نُزُولٌ : پایین آمدن، بارش            |

## الدَّرْسُ الثَّالِثُ (درس سوم)

## مَطَرُ السَّمَكِ (باران ماهی)

هَلْ تُصَدِّقُ أَنْ تَرَى<sup>۱</sup> فِي يَوْمٍ مِنَ الْأَيَّامِ أَسْمَاكَ تَتَسَاقَطُ مِنَ السَّمَاءِ؟!

آیا باور می‌کنی که روزی از روزها ماهی‌ها را ببینی که از آسمان می‌افتند؟

إِنَّ نُزُولَ الْمَطَرِ وَالثَّلْجِ مِنَ السَّمَاءِ شَيْءٌ طَبِيعِيٌّ؛

مسلماً بارش باران و برف از آسمان یک چیز طبیعی است.

وَلَكِنْ أَيْمَكِنْ أَنْ نَرَى<sup>۱</sup> مَطَرَ السَّمَكِ؟!

ولی آیا امکان دارد که باران ماهی را ببینیم؟

هَلْ تَظُنُّ أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ الْمَطَرُ حَقِيقَةً وَ لَيْسَ فَلَئِمًا خَيَالِيًّا؟!

آیا گمان می کنی که آن باران حقیقی باشد. و فیلمی خیالی نیست.

حَسَنًا فَإِنظُرْ إِلَى هَذِهِ الصُّورِ حَتَّى تُصَدِّقَ .

خوب پس به این تصاویر نگاه کن تا باور کنی.

أَنظُرْ بِدِقَّةٍ؛ أَنْتَ تَشَاهِدُ سُقُوطَ الْأَسْمَاكِ مِنَ السَّمَاءِ؛ كَأَنَّ السَّمَاءَ تُمَطِّرُ أَسْمَاكًا .

به دقت نگاه کن. تو افتادن ماهی ها را از آسمان می بینی ، مثل اینکه آسمان ماهی هایی را می بارد .

يُسَمَّى النَّاسُ هَذِهِ الظَّاهِرَةَ الطَّبِيعِيَّةَ «مَطَرُ السَّمَكِ» .

مردم این پدیده طبیعی را باران ماهی می نامند .

حَيَّرَتْ هَذِهِ الظَّاهِرَةَ النَّاسَ سَنَوَاتٍ طَوِيلَةً فَمَا وَجَدُوا لَهَا جَوَابًا .

این پدیده مردم را سالهای طولانی شگفت زده کرده و برای آن جوابی نیافتند .

يَحْدُثُ «مَطَرُ السَّمَكِ» سَنَوِيًّا فِي جُمهُورِيَّةِ الْهُندُوراس فِي أَمْرِيكَا الْوُسْطَى<sup>1</sup> .

باران ماهی سالانه در جمهوری هندوراس در امریکای مرکزی اتفاق می افتد.

تَحْدُثُ هَذِهِ الظَّاهِرَةُ مَرَّتَيْنِ فِي السَّنَةِ أَحْيَانًا .

این پدیده گاهی دوبار در سال اتفاق می افتد.

فَيُلَاحِظُ النَّاسُ غَيْمَةً سَوْدَاءَ عَظِيمَةً وَ رَعْدًا وَ بَرْقًا وَ رِيحًا قَوِيَّةً وَ مَطَرًا شَدِيدًا لِمُدَّةٍ سَاعَتَيْنِ أَوْ أَكْثَرَ .

و مردم به مدت دوساعت یا بیشتر ابر سیاه بزرگی و رعد و برق و بادهایی قوی و بارانی شدید را ملاحظه می کنند .



ثُمَّ تَصْبِحُ الْأَرْضُ مَفْرُوشَةً بِالْأَسْمَاكِ، فَيَأْخُذُهَا النَّاسُ لَطَبِخِهَا وَتَنَاوُلِهَا .

سپس زمین با ماهی‌ها پوشیده می‌شود، و مردم آنها را برای پختن و خوردنش می‌برند.

حَاوِلَ الْعُلَمَاءُ مَعْرِفَةَ سِرِّ تِلْكَ الظَّاهِرَةِ الْعَجِيبَةِ ؛

دانشمندان برای شناخت راز آن پدیده ی عجیب تلاش کردند.

فَأَرْسَلُوا فَرِيقًا لِمَزَارَةِ الْمَكَانِ وَالتَّعْرِفِ عَلَى الْأَسْمَاكِ الَّتِي تَتَساقَطُ عَلَى الْأَرْضِ بَعْدَ هَذِهِ الْأَمْطَارِ الشَّدِيدَةِ،

و گروهی را برای دیدن محل و شناختن ماهی‌هایی که بعد از این باران‌های شدید بر زمین می‌افتند ، فرستادند.

فَوَجَدُوا أَنَّ أَكْثَرَ الْأَسْمَاكِ الْمُنْتَشِرَةِ عَلَى الْأَرْضِ بِحَجْمِ وَاحِدٍ وَنَوْعِ وَاحِدٍ ،

و آن‌ها دریافتند که بیشتر ماهی‌های پراکنده شده در زمین به یک اندازه و از یک نوع هستند .

وَلَكِنَّ الْغَرِيبَ فِي الْأَمْرِ أَنَّ الْأَسْمَاكَ لَيْسَتْ مُتَعَلِّقَةً بِالْمِيَاهِ الْمُجَاوِرَةِ

و اما شگفتی کار آن است که ماهی‌ها متعلق به آب‌های مجاور نیستند .

بَلْ بِمِيَاهِ الْمُحِيطِ الْأَطْلَسِيِّ الَّذِي يَبْعُدُ مَسَافَةَ مِائَتَيْ كِيلُومِترٍ عَنِ مَحَلِّ سُقُوطِ الْأَسْمَاكِ .

بلکه متعلق به آب‌های اقیانوس اطلس هستند که به فاصله ی دویست کیلومتر از محل سقوط ماهی‌ها دور هستند.

مَا هُوَ سَبَبُ تَشْكِيلِ هَذِهِ الظَّاهِرَةِ ؟

علت شکل گیری این پدیده چیست؟

يَحْدُثُ إِغْصَارٌ شَدِيدٌ فَيَسْحَبُ الْأَسْمَاكَ إِلَى السَّمَاءِ بِقُوَّةٍ وَيَأْخُذُهَا إِلَى مَكَانٍ بَعِيدٍ

گردباد شدیدی اتفاق می‌افتد پس ماهی‌ها را با قدرت به آسمان می‌کشد و آن‌ها را به محلی دور می‌کشاند (

می‌برد )

وَعِنْدَمَا يَفْقِدُ سُرْعَتَهُ تَتَساقَطُ عَلَى الْأَرْضِ .

و وقتی سرعتش را از دست می دهد ماهی ها بر روی زمین می افتند.

يَحْتَفِلُ النَّاسُ فِي الْهُندُوراسِ بِهَذَا الْيَوْمِ سَنَوِيًّا وَ يُسَمَّوْنَهُ «مِهْرَجَانُ الْبَحْرِ» .

مردم هندوراس سالانه این روز را جشن می گیرند و آن را « جشنواره ی باران ماهی » می نامند .

x ✓ عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأُ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ .

x ۱ - يَحْتَفِلُ أَهَالِي الْهُندُوراسِ بِهَذَا الْيَوْمِ شَهْرِيًّا وَ يُسَمَّوْنَهُ «مِهْرَجَانُ الْبَحْرِ» .

اهالی هندوراس ماهانه این روز را جشن می گیرند و آن را « جشنواره ی دریا » می نامند .

✓ ۲ - عِنْدَمَا يَفْقِدُ الْإِعْصَارُ سُرْعَتَهُ ، تَتَساقَطُ الْأَسْمَاكُ عَلَى الْأَرْضِ .

وقتی گردباد سرعتش را از دست می دهد ماهی ها بر روی زمین می افتند.

x ۳ - يَتَسَّ الْعُلَمَاءُ مِنْ مَعْرِفَةِ سِرِّ تِلْكَ الظَّاهِرَةِ الْعَجِيْبَةِ .

دانشمندان از شناخت راز آن پدیده ی عجیب نا امید شدند .

✓ ۴ - إِنَّ نَزُولَ الْمَطَرِ وَ التَّلْجِ مِنَ السَّمَاءِ أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ .

مسلماً بارش باران و برف از آسمان چیزی طبیعی است.

x ۵ - تَحَدَّثُ هَذِهِ الظَّاهِرَةُ عَشْرَ مَرَّاتٍ فِي السَّنَةِ .

این پدیده ده بار در سال اتفاق می افتد .

### اعلموا : بدانید

### أشكالُ الأفعالِ : شكلُ های فعلِها (۱)

فعل ها در زبان عربی براساس شکل « سوم شخص مفرد در فارسی » به دو گروه تقسیم می شود.

گروه اول: فعل هایی که فقط از حروف اصلی تشکیل می شود.

گروه دوم: فعل هایی که علاوه بر حروف اصلی ، حروف زائد دارد.

بیشتر فعل های « ماضی سوم شخص مفرد » که در متوسطه اول با آن آشنا شدید از سه حرف اصلی تشکیل

می شد؛ مانند خَرَجَ، عَرَفَ، نَظَرَ و شَكَرَ.

«ماضی سوم شخص مفرد» برخی فعل ها نیز بیشتر از سه حرف است؛ مانند اِسْتَخْرَجَ، اِعْتَرَفَ، اِنْفَجَرَ و تَشَكَّرَ؛

در کتاب های عربی متوسطه اول تا حدودی با چنین فعل هایی آشنا شده بودید. اکنون با فعل هایی که «سوم شخص مفرد ماضی» آنها بیش از سه حرف است، بیشتر آشنا شوید.

| المصدر                      | الأمر                      | المضارع                          | الماضي                     |
|-----------------------------|----------------------------|----------------------------------|----------------------------|
| إِسْتَرْجَعُ : پس گرفتن     | إِسْتَرْجِعْ : پس بگیر     | يَسْتَرْجِعُ : پس می گیرد        | إِسْتَرْجَعَ : پس گرفت     |
| إِسْتَعْمَلَ : کار کردن     | إِسْتَعْمِلْ : کار کن      | يَسْتَعْمِلُ : کار می کند        | إِسْتَعْمَلَ : کار کرد     |
| إِنْفَتَحَ : باز شدن        | إِنْفَتِحْ : باز شو        | يَنْفَتِحُ : باز می شود          | إِنْفَتَحَ : باز شد        |
| تَخَرَّجَ : دانش آموخته شدن | تَخَرَّجْ : دانش آموخته شو | يَتَخَرَّجُ : دانش آموخته می شود | تَخَرَّجَ : دانش آموخته شد |

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ : خود آزمایی      تَرَجِمِ الْأَفْعَالَ التَّالِيَةَ : فعل های زیر را ترجمه کن :

| ماضي                       | مضارع                         | امر                        | مصدر                         |
|----------------------------|-------------------------------|----------------------------|------------------------------|
| إِسْتَعْفَرَ : آمرزش خواست | يَسْتَعْفِرُ : آمرزش می خواهد | إِسْتَعْفِرْ : آمرزش بخواه | إِسْتِعْفَارُ : آمرزش خواستن |
| إِعْتَذَرَ : عذر خواست     | يَعْتَذِرُ : عذر می خواهد     | إِعْتَذِرْ : عذر بخواه     | إِعْتِذَارُ : عذر خواستن     |
| إِنْقَطَعَ : بُریده شد     | يَنْقَطِعُ : بُریده می شود    | إِنْقَطِعْ : بُریده شو     | إِنْقِطَاعُ : بُریده شدن     |
| تَكَلَّمَ : سخن گفت        | يَتَكَلَّمُ : سخن می گوید     | تَكَلَّمْ : سخن بگو        | تَكَلُّمٌ : سخن گفتن         |

در گروه های دو نفره شبیه گفت و گوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

حوار (فی قسم الجوازات فی المطار)

گفت و گو در بخش گذرنامه در فرودگاه

|                                                                                                                 |                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| المُسَافِرُ الْإِيرَانِيُّ<br>مسافر ایرانی                                                                      | شُرْطِيُّ إِدَارَةِ الْجَوَازَاتِ<br>پلیس اداره‌ی گذرنامه                                                                               |
| نَحْنُ مِنْ إِيْرَانٍ وَ مِنْ مَدِيْنَةِ زَابِلٍ.<br>ما از ایران و از شهر زابل [هستیم].                         | أَهْلًا وَ سَهْلًا بِكُمْ.<br>خوش آمدید ( از دیدنتان خوشحالم ).<br>مِنْ أَىِّ بَلَدٍ أَنْتُمْ؟<br>شما از کدام کشور ( سرزمین ) هستید ؟   |
| أَشْكُرُكَ يَا سَيِّدِي.<br>سرورم از تو تشکر می کنم .                                                           | مَرْحَبًا بِكُمْ. شَرَفْتُمُونَا.<br>خوش آمدید .<br>به ما افتخار دادید ( ما را مشرف فرمودید ) .                                         |
| أُحِبُّ هَذِهِ اللُّغَةَ . الْعَرَبِيَّةُ جَمِيْلَةٌ .<br>این زبان را دوست دارم . عربی زیباست .                 | مَا شَاءَ اللهُ ! تَتَكَلَّمُ بِالْعَرَبِيَّةِ جَيِّدًا!<br>ما شاء الله ( هر چه خدا خواهد ) !<br>خوب به زبان عربی سخن می گویی!          |
| سَيِّئَةٌ : وَالِدَائِ وَ أُخْتَايَ وَ أَخْوَايَ. <sup>۲</sup><br>شش تا : پدر و مادرم و دو خواهرم و دو برادرم . | كَمْ عَدَدُ الْمُرَافِقِيْنَ ؟<br>تعداد همراهان چند نفر است ؟                                                                           |
| نَعَمْ ؛ كُلُّ وَاحِدٍ مِّنَّا بِطَاقَتِهِ بِيَدِهِ.<br>بله ؛ هر کدام از ما بلیطش دستش است .                    | أَهْلًا بِالضُّيُوفِ . هَلْ عِنْدَكُمْ بِطَاقَاتُ الدُّخُولِ ؟<br>مهمانان خوش آمدید . آیا بلیط‌های ورود دارید ؟                         |
| عَلَى عَيْنِي .<br>به روی چشمم .                                                                                | الرِّجَالُ عَلَى الْيَمِيْنِ وَ النِّسَاءُ عَلَى الْيَسَارِ لِلتَّفْتِيْشِ .<br>آقایان در سمت راست و خانم‌ها در سمت چپ<br>برای بازرسی . |
| نَحْنُ جَاهِزُونَ .<br>ما آماده‌ایم .                                                                           | رَجَاءُ؛ اجْعَلُوا جَوَازَاتِكُمْ فِيْ أَيْدِيكُمْ .<br>لطفاً گذرنامه‌هایتان را در دستانتان قرار دهید (بگیرید) .                        |

<sup>۲</sup> - وَالِدَائِ وَ أُخْتَايَ وَ أَخْوَايَ: پدر و مادرم، دو خواهرم و دو برادرم

## التمارین

- التمرین الاول: عین الجملة الصحيحة و غير الصحيحة حسب الحقيقة و الواقع .
- تمرین اول : جمله‌ی صحیح و غیر صحیح را بر حسب حقیقت و واقعیت مشخص کن :
- ۱ - المهرجان إحتفالٌ بمناسبةٍ جميلةٍ، كمهرجان الأزهار و مهرجان الأفلام .  
جشنواره ( فستیوال ) جشنی به مناسبتی زیباست ، مانند جشنواره‌ی گل‌ها و جشنواره‌ی فیلم‌ها .
- ۲ - الثلج نوعٌ من أنواع نزول الماء من السماء ينزل على الجبال فقط .  
برف نوعی از انواع بارش آب از آسمان است که فقط بر کوه‌ها نازل می‌شود .
- ۳ - يحتفل الإيرانيون بالتوروز أول يومٍ من أيام السنة الشمسية .  
ایرانی‌ها نوروز در اولین روز از روزهای سال شمسی جشن می‌گیرند .
- ۴ - تعيش الأسماك في النهر و البحر و لها أنواعٌ مختلفةٌ .  
ماهی‌ها در رودخانه و دریا زندگی می‌کنند و انواع گوناگونی دارند .
- ۵ - الإعصار ریحٌ شديدةٌ ، لا تنتقل من مكانٍ إلى مكانٍ آخر .  
گردباد باد شدیدی است که از مکانی به مکانی دیگر منتقل نمی‌شود .

## التمرین الثاني : عین الجواب الصحيح.

تمرین دوم : جواب صحیح را مشخص کن :

- ۱ - الماضي من « ينقطع » :  
 انقطع  قطع  تقطع
- ۲ - المضارع من « استرجع » :  
 يراجع  يرجع  يسترجع
- ۳ - المصدر من « تعلم » :  
 استعلم  تعلم  تعليم
- ۴ - الأمر من « تستمع » :  
 استمع  تسمع  اسمع
- ۵ - النهي من « تحتفل » :  
 ما احتفل  لا تحتفل  لا تحتفل
- ۶ - المستقبل من « يتسّم » :  
 سيتسّم  يتسام  ابتسم

الْتَمْرِينُ الثَّالِثُ : تَرْجِمِ الْآيَاتِ وَالْحَدِيثَيْنِ . تمرین سوم : آیات و دوحیدث را ترجمه کن :

۱ - ( فَاسْتَغْفِرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ ) آل عمران: ۱۳۵

و برای گناهانشان آمرزش می طلبند و جز خدا چه کسی گناهان را می آمرزد ؟

۲ - ( فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَبِهُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ) یونس: ۲۰

بگو: عالم غیب فقط به خدا اختصاص دارد. پس منتظر باشید که من نیز با شما از منتظرانم.

۳ - ( وَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ ... ) المُرَّمَلُ: ۱۰

و بر آنچه می گویند شکبیا باش و از آنان دوری کن .

۴ - النَّاسُ نِيَامٌ؛ فَإِذَا مَاتُوا انْتَبَهُوا . ( رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ )

مردم خفتگان هستند؛ پس هروقت بمیرند بیدار ( آگاه ) می شوند .

۵- إِنَّكُمْ مُسْؤُولُونَ حَتَّىٰ عَنِ الْبِقَاعِ وَالْبَهَائِمِ . أمير المؤمنين علی (علیه السلام)

شما مسؤول هستید حتی در برابر زمینها و چارپایان .

الْتَمْرِينُ الرَّابِعُ: ضَعِ فِي الدَّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُنَاسِبِ . « كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ زَائِدَةٌ » .

تمرین چهارم : در دایره عدد مناسب قرار بده . « یک کلمه اضافیست » .

۱ - الْمَسْجِدُ ۲ - الْمَشْمِشُ ( : زردآلو ) ۳ - الْيَنْبُوعُ ( : جوی پر آب ، چشمه )

۴ - الْمَوْتُ ( : مردن ) ۵ - اللَّيْلُ ( : شب ) ۶ - الصَّفُّ ( : کلاس )

يَدْرُسُ فِيهِ الطُّلَابُ .  عَيْنُ الْمَاءِ وَنَهْرٌ كَثِيرُ الْمَاءِ .  
دانش آموزان در آن درس می خوانند . چشمه ی آب و رودخانه ی پر آب

فَكَيْفَةً يَأْكُلُهَا النَّاسُ مُجَفَّفَةً أَيْضًا .  بَيْتٌ مُقَدَّسٌ لِأَدَاءِ الصَّلَاةِ عِنْدَ الْمُسْلِمِينَ .  
میوه ای که مردم آن را خشک شده هم می خورند . خانه ای مقدس بین مسلمانان برای انجام نماز

أَلْوَقْتُ الْمُتَمَتِّدُ مِنْ مَغْرِبِ الشَّمْسِ إِلَى طُلُوعِ الْفَجْرِ .  زَمَانٌ بِأَمْتِدَادٍ مِنْ غُرُوبِ خُورْشِيدٍ تَأْ طُلُوعِ سَبِيحِهِ دَم .

الْتَمَرِينُ الْخَامِسُ: عَيِّنِ الْكَلِمَاتِ الْمُتْرَادِفَةَ وَ الْمُتَضَادَّةَ. = ≠  
 تمرین پنجم: کلمات مترادف و متضاد را مشخص کن:

أَنْزَلَ / أَصْبَحَ / حَقَلَةَ / رَفَعَ / صُعُودَ / صَارَ / مِهْرَجَانَ / نَزُولَ  
 أَصْبَحَ = صَارَ / أَنْزَلَ ≠ رَفَعَ / حَقَلَةَ = مِهْرَجَانَ / صُعُودَ ≠ نَزُولَ

الْتَمَرِينُ السَّادِسُ: ضَعِ فِي الْفَرَاغِ فِعْلاً مُنَاسِباً .  
 تمرین ششم: در جای خالی فعل مناسبی قرار بده .

۱- ( فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَ اسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ ... ) الْغَايِرُ : ۵۵  
 إِسْتَرْجِعْ  إِسْتَغْفِرْ  
 پس صبر پیشه کن . یقیناً وعده‌ی خدا حق است ، و برای گناهت آمرزش بخواه ...

۲- إِنْ شَاءَ اللَّهُ فَسَوْفَ تَخْرُجُ كُلُّنَا مِنَ الْمَدْرَسَةِ بَعْدَ سَنَتَيْنِ .  
 تَخْرَجْنَا  تَخْرُجُ  
 اگر خدا بخواهد پس همه‌ی ما بعد از دو سال از مدرسه دانش آموخته ( فارغ التحصیل ) خواهیم شد .

۳- إِلَهِي قَدْ انْقَطَعَ رَجَائِي عَنِ الْخَلْقِ وَ أَنْتَ رَجَائِي .  
 انْقَطَعَ  انْقَطَعْتُ  
 بریدم برید  
 خدای من ! امیدم از مردم بریده شده است و تو امیدم هستی .

۴- كَانَ صَدِيقِي يَنْتَظِرُ وَالِدَهُ لِلرُّجُوعِ إِلَى الْبَيْتِ .  
 يُصَدِّقُ  يَنْتَظِرُ  
 باور می کند  
 دوستم انتظار می کشید پدرش را برای برگشتن به خانه .

۵- أَنَا وَ زَمِيلِي إِسْتَلَمْنَا رَسَائِلَ عِبَرِ الْإِنْتَرْنِتِ .  
 إِسْتَلَمْتُ  إِسْتَلَمْنَا  
 من و دوستم نامه‌هایی را از راه اینترنت دریافت کردیم .

## \*أنوار القرآن\*

انتخب الجواب الصحيح في الترجمة الفارسية .  
جواب صحیح را در ترجمه‌ی فارسی انتخاب کن .

۱ - ( وَ لَا تَيْأَسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَيْئَسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ ) يوسف : ۸۷

و از رحمت خدا ناامید نشوید  نشدند  ؛  
زیرا جز گروه کافران کسی از رحمت خدا ناامید نشده است  نمی شود  .

۲ - ( ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَ جَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ ) التَّحْلُ : ۱۲۵

با دانش و فرمان  اندرز  نیکو به راه پروردگارت فرا بخوان  
و با آنان به (شیوه ای) که  خوب  بهتر  است گفت و گو کن.

۳ - ( فَادْكُرُونِي أذكُرْكُمْ وَ اشْكُرُوا لِي ) البقرة : ۱۵۲

پس  ما را  مرا  یاد کنید؛ تا شما را یاد کنم و  از من سپاس‌گزاری کنید  شکر‌گزاری کنید  .

۴ - ( لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ... )

خدا به کسی جز به اندازه توانش  درخواستش  تکلیف نمی دهد ؛

۵ - ( ... لَهَا مَا كَسَبَتْ وَ عَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ ... )

هر کس آنچه را که [از خوبی‌ها] کسب کرده به  سودش  زیانش  است،  
و آنچه را [نیز که از بدی‌ها] کسب کرده به  سودش  زیانش  است.



## الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

ابْحَثْ عَنْ قِصَّةِ قُرْآنِيَّةٍ قَصِيرَةٍ بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ فِي الْإِنْتَرْنِتِ أَوْ مَجَلَّةٍ أَوْ كِتَابٍ وَ تَرَجِمَهَا إِلَى الْفَارِسِيَّةِ، مُسْتَعِينًا بِمُعْجَمِ عَرَبِيٍّ - فَارِسِيٍّ .

## پژوهش علمی

به دنبال قصه‌ی قرآنی کوتاهی به زبان عربی در اینترنت یا مجله‌ای یا کتابی بگرد و آن را با کمک لغت‌نامه‌ی عربی به فارسی ترجمه کن .

وَ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكِ وَ جَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ( قصص : ۷ )

و به مادر موسی وحی کردیم که او را شیر ده، و چون بر او ترسیدی او را به دریا بیفکن و [از تلف شدنش] نترس و [از دوری او] غمگین مباش که ما او را به تو برمی‌گردانیم و او را از پیامبران قرار می‌دهیم.

وَ قِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكَ وَ يَا سَمَاءُ أَقْلِعِي وَ غِيضَ الْمَاءِ وَ قُضِيَ الْأَمْرُ وَ اسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ ... ( هود : ۴۴ )

و گفته شد: «ای زمین، آبت را فرو بر! و ای آسمان، خودداری کن!» و آب فرو نشست و کار پایان یافت و [کشتی] بر [دامنه کوه] جودی، پهلو گرفت ...



## الدَّرْسُ الرَّابِعُ (درس چهارم)

(إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ) (الأنبياء: ۹۲)

[ای مردم] بی گمان این امت شماست؛ امتی یگانه و من پروردگارتان هستم، پس مرا بپرستید.

|                                     |                              |                                  |
|-------------------------------------|------------------------------|----------------------------------|
| سَلِمَى: مُسَالَمَتٌ آمِيزٌ         | حُرِّيَّةٌ: آزادی            | أَتَقَى: پرهیزگارترین            |
| «سَلِمٌ: صَلَاحٌ»                   | حَمِيمٌ: گرم و صمیمی         | إِحْتِفَاطٌ: نگاه داشتن          |
| سَوَاءٌ: یکسان                      | خِلَافٌ: اختلاف              | إِسَاءَةٌ: بدی کردن              |
| عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ: در گذر زمان | خُمْسٌ: یک پنجم              | أَشْرَكَ: شریک قرار داد          |
| عَمِيلٌ: مزدور «جمع: عَمَلَاءٌ»     | دَعَا: فرا خواند، دعا کرد    | إِعْتَصَمَ: چنگ زد (با دست گرفت) |
| لَدَى: نزد «لَدَيْهِمْ: دارند»      | «يَدْعُونَ: فرا می خوانند»   | أَكْرَمٌ: گرامی ترین             |
| مَعَ بَعْضٍ: با همدیگر              | ذَكَرَ: مرد، نر              | أُنْتَى: زن، ماده                |
| مِنْ دُونِ اللَّهِ: به جای خدا،     | فَرِحَ: شاد                  | أَلَا: که نه...                  |
| بِهِ غَيْرِ خِدا                    | فَرَّقَ: پراکنده ساخت        | أَلَا نَعْبُدُ: که نپرستیم       |
| يَجُوزُ: جایز است                   | قَائِدٌ: رهبر «جمع: قَادَةٌ» | تَعَارَفُوا: یکدیگر را شناختند   |
| يَسْتَوِي: برابر می شود             | قَائِمٌ: استوار، ایستاده     | تَعَايَشَ: همزیستی داشت          |
| يُؤَكِّدُ: تأکید می کند             | سَبَّ: دشنام داد             | حَبَلٌ: طناب «جمع: حِبَالٌ»      |

التَّعَايُشُ السَّلْمِيُّ (همزیستی مسالمت آمیز)

لَقَدْ كَانَتْ رِسَالَةٌ الْأِسْلَامِ عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ قَائِمَةً عَلَى أُسَاسِ الْمَنْطِقِ وَاجْتِنَابِ الْإِسَاءَةِ؛

قطعا پیام اسلام در گذر زمانها بر اساس منطق و دوری از هر بدی استوار بوده است.

و براستی خداوند می فرماید:

فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ:

( وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ) فَصَّلَتْ: ۳۴

و نیکی و بدی برابر نیستند. ابدی را [ به گونه‌ای که بهتر است ] با نیکی کردن [ دفع کن، که ناگاه آن کس که میان تو و او دشمنی وجود دارد، گویی دوستی صمیمی می‌شود.

إِنَّ الْقُرْآنَ يَأْمُرُ الْمُسْلِمِينَ أَلَّا يَسُبُّوا مَعْبُودَاتِ الْمُشْرِكِينَ وَ الْكُفَّارِ

همانا قرآن به مسلمانان امر می‌کند که خدایان مشرکان و کافران را دشنام ندهند .

فَهُوَ يَقُولُ: ( وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ ... ) الْأَنْعَامُ : ۱۰۸

و آن (قرآن) می‌فرماید : و کسانی را که به جای خدا می‌خوانند دشنام ندهید که [سبب شود] آنان هم به خدا دشنام دهند .

الإسلام يَحْتَرِمُ الْأَدْيَانَ الْإِلَهِيَّةَ ؛ اسلام ادیان الهی را محترم می‌شمارد ؛

( قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَ لَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئاً ) آل عمران ۶۴

(ای پیامبر) بگو: ای اهل کتاب (یهود و نصاری)، بیایید به سوی کلمه‌ای یکسان میان ما و شما، که جز خدا را نپرستیم و چیزی را شریک او قرار ندهیم ،

يُؤَكِّدُ الْقُرْآنَ عَلَى حُرِّيَّةِ الْعَقِيدَةِ : ( لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ... ) الْبَقَرَةُ ۲۵۶

قرآن بر آزادی عقیده تاکید می‌کند : ( هیچ اجباری در دین نیست. )

لَا يَجُوزُ الْأِصْرَارُ عَلَى نِقَاطِ الْخِلَافِ وَ عَلَى الْعُدْوَانِ ، لِأَنَّهُ لَا يَنْتَفِعُ بِهِ أَحَدٌ ؛

پافشاری بر نقاط اختلاف و دشمنی جایز نیست ، به خاطر اینکه کسی از آن سود نمی‌برد،

وَ عَلَى كُلِّ النَّاسِ أَنْ يَتَعَاشِرُوا مَعَ بَعْضِهِمْ تَعَايُشاً سَلْمِيًّا، مَعَ احْتِفَازٍ كُلِّ مِنْهُمْ بِعَقَائِدِهِ ؛

بر همه مردم واجب است که هر کدام با حفظ عقاید خود با یکدیگر همزیستی مسالمت آمیز کنند.

لِأَنَّهٗ (كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ) الرَّومُ : ۳۲

به خاطر اینکه هر حزب و گروهی به آنچه نزدشان است خوشحالند .

الْبِلَادِ الْإِسْلَامِيَّةِ مَجْمُوعَةً مِنَ الشُّعُوبِ الْكَثِيرَةِ ، تَخْتَلِفُ فِي لُغَاتِهَا وَ أَلْوَانِهَا .

کشورهای اسلامی مجموعه ای از ملت‌های متعدد هستند . در زبانهای خود و رنگ‌هایشان متفاوت می باشند .

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : خدایند بزرگ می فرماید:

( يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى

ای مردم، ما شما را از مرد و زنی آفریدیم،

وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا

و شما را شعبه‌شعبه و قبیله‌قبیله قرار دادیم تا یکدیگر را بشناسید.

إِنْ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ اتَّقَاكُمْ ) الْبُحُرَات : ۱۳

بی تردید گرامی‌ترین شما نزد خدا پرهیزگارترین شماست.

يَا مُرْنَا الْقُرْآنَ بِالْوَحْدَةِ . قرآن ما را به وحدت و یکپارچگی دعوت می کند .

( وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ... ) آل عمران : ۱۰۳

وهمگی به ریسمان خدا چنگ بزنید و پراکنده نشوید.

يَتَجَلَّى اتِّحَادُ الْأُمَّةِ الْإِسْلَامِيَّةِ فِي صُورٍ كَثِيرَةٍ ، مِنْهَا اجْتِمَاعُ الْمُسْلِمِينَ فِي مَكَانٍ وَاحِدٍ فِي الْحَجِّ .

یکپارچگی امت اسلامی در شکل‌های زیادی جلوه‌گر می شود . از جمله جمع شدن مسلمانان در یک محل در حج .

الْمُسْلِمُونَ خُمُسُ سُكَّانِ الْعَالَمِ ، يَعِيشُونَ فِي مِسَاحَةٍ وَاسِعَةٍ مِنَ الْأَرْضِ مِنَ الصَّيْنِ إِلَى الْمُحِيطِ الْأَطْلَسِيِّ .

مسلمانان یک پنجم ساکنان جهان هستند در پهنای گسترده‌ای از زمین از چین تا اقیانوس اطلس زندگی می‌کنند.

قال الإمام الخميني رحمه الله ... : إذا قال أحدٌ كلاماً يفرقُ المسلمينَ ، فاعلموا أنَّه جاهلٌ  
أو

عالمٌ يحاولُ إيجادَ التفرقةِ بينَ صفوفِ المسلمينَ .

امام خمینی - که خدا رحمتش کند- فرمود : هر گاه کسی سخنی بگوید که مسلمانان را پراکنده سازد . پس بدانید که وی نادان است یا دانایی است که برای ایجاد تفرقه در بین صفوف مسلمانان تلاش می کند.

و قال قائدنا آية الله الخامنئي : و رهبرمان آیت الله خامنه ای فرمودند :

مَنْ رَأَى مِنْكُمْ أَحَدًا يَدْعُو إِلَى التَّفْرِقَةِ ، فَهُوَ عَمِيلُ الْعَدُوِّ .

هر کس از شما شخصی را ببیند که به تفرقه دعوت می کند پس وی مزدور دشمن است.

x

✓

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ .

درست و اشتباه را طبق متن درس مشخص کن :

x

۱ - يَجُوزُ الإصرارُ عَلَى نِقَاطِ الخِلافِ وَالْعُدوانِ ، لِلدِّفاعِ عَنِ الحَقِيقَةِ .  
پافشاری بر نقاط اختلاف و دشمنی برای دفاع از حقیقت جایز است .

✓

۲ - رِسالَةُ الإسلامِ قائِمَةٌ عَلَى أساسِ المَنْطِقِ وَاجْتِنابِ الإِساءَةِ .  
رسالت اسلام بر اساس منطق و دوری از بدی کردن استوار است .

✓

۳ - عَلَى كُلِّ النَّاسِ أَنْ يَتَعاشِرُوا مَعَ بَعْضِهِمْ تَعاشِراً سَلِماً .  
بر همه مردم واجب است که با یکدیگر همزیستی مسالمت آمیز کنند .

x

۴ - لِبَعْضِ الشُّعوبِ فَضْلٌ عَلَى الآخَرِينَ بِسَبَبِ اللُّونِ .  
بعضی ملت‌ها بر دیگران به علت رنگ برتری دارند .

x

۵ - رُبُّعُ سُكَّانِ العالَمِ مِنَ المُسْلِمِينَ .

یک چهارم ساکنان جهان از مسلمانان هستند .

إِعلموا : بدانید

أشكالُ الأفعالِ (۲)

در درس گذشته با چند فعل، که «سوم شخص مفرد ماضی» آنها بیش از سه حرف است، آشنا شدید. اکنون با چند فعل دیگر آشنا شوید.

| ماضی                  | مضارع                       | امر                    | مصدر                       |
|-----------------------|-----------------------------|------------------------|----------------------------|
| تَشَابَهَ : همانند شد | يَتَشَابَهُ : همانند می شود | تَشَابَهُ : همانند شو  | تَشَابَهُ : همانند شدن     |
| فَرَّحَ : شاد کرد     | يُفَرِّحُ : شاد می کند      | فَرِّحْ : شاد کن       | تَفْرِيحُ : شاد کردن       |
| جَالَسَ : همنشینی کرد | يُجَالِسُ : همنشینی می کند  | جَالِسٌ : همنشینی کن   | مُجَالَسَةٌ : همنشینی کردن |
| أَخْرَجَ : بیرون آورد | يُخْرِجُ : بیرون می آورد    | أَخْرِجْ : بیرون بیاور | إِخْرَاجٌ : بیرون آوردن    |

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ : خود آزمایی : تَرَجِمِ الأفعالَ : فعلها را ترجمه کن :

| ماضی                      | مضارع                          | امر                      | مصدر                          |
|---------------------------|--------------------------------|--------------------------|-------------------------------|
| تَعَامَلَ : داد و ستد کرد | يَتَعَامَلُ : داد و ستد می کند | تَعَامَلْ : داد و ستد کن | تَعَامُلٌ : داد و ستد کردن    |
| عَلَّمَ : یاد داد         | يُعَلِّمُ : یاد می دهد         | عَلِّمْ : یاد بده        | تَعْلِيمٌ : یاد دادن          |
| كَاتَبَ : نامه نگاری کرد  | يُكَاتِبُ : نامه نگاری می کند  | كَاتِبٌ : نامه نگاری کن  | مُكَاتَبَةٌ : نامه نگاری کردن |
| أَدْخَلَ : داخل کرد       | يُدْخِلُ : داخل می کند         | أَدْخِلْ : داخل کن       | إِدْخَالٌ : داخل کردن         |

▪ در گروه های دو نفره شبیه گفت و گوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

حوار ( فی صالَّةِ التَّفْتِيشِ بِالْجَمَارِكِ )

گفت و گو ( در سالن جست و جو « بازرسی » گمرک )

|                                                                                                                    |                                                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|
| الزَّائِرَةُ<br>زیارت کننده ( خانم )                                                                               | شُرْطِيُّ الْجَمَارِكِ<br>پلیس گمرک                                     |
| عَلَى عَيْنِي ، يَا أُخِي ، وَلَكِنْ مَا هِيَ الْمَشْكِلةُ ؟<br>به روی چشمم ، ای برادرم ، ولی مشکل چیست ؟          | إِجْلِبِي هَذِهِ الْحَقِيبَةَ إِلَى هُنَا .<br>این کیف را اینجا بیاور . |
| لَا بَأْسَ .<br>اشکالی ندارد .                                                                                     | تَفْتِيشٌ بَسِيطٌ .<br>بازرسی ساده ( یک بازرسی ساده است ) .             |
| لِأُسْرَتِي .<br>برای خانواده ام .                                                                                 | عَفْوًا ؛ لِمَنْ هَذِهِ الْحَقِيبَةُ ؟<br>ببخشید این کیف برای کیست ؟    |
| تَفَضَّلْ ، حَقِيبَتِي مَفْتُوحَةٌ لِلتَّفْتِيشِ .<br>بفرما ، کیف من برای بازرسی باز است .                         | إِفْتَحِيهَا مِنْ فَضْلِكَ .<br>لطفاً آن را باز کن .                    |
| فُرْشَاةُ الْأَسْنَانِ وَالْمَعْجُونُ وَالْمِنْشَقَّةُ وَالْمَلَابِسُ...<br>مسواک و خمیردندان و حوله و لباس ها ... | مَاذَا فِي الْحَقِيبَةِ ؟<br>چه چیزی در کیف است ؟                       |
| لَيْسَ كِتَابًا ؛ بَلْ دَفْتَرُ الذِّكْرِيَّاتِ .<br>کتاب نیست ؛ بلکه دفتر خاطرات است .                            | مَا هَذَا الْكِتَابُ ؟<br>این کتاب ، چیست ( چیه ) ؟                     |
| حُبُوبٌ مُهْدِيَّةٌ ، عِنْدِي صُدَاعٌ .<br>قرص های آرام بخش ، من سر درد دارم .                                     | مَا هَذِهِ الْحُبُوبُ ؟<br>این قرص ها چیست ( چیه ) ؟                    |
| وَلَكِنْ أَنَا بِحَاجَةٍ إِلَيْهَا جِدًّا .<br>ولی من جدًّا به آن (ها) نیاز دارم .                                 | هَذِهِ غَيْرُ مَسْمُوحَةٍ .<br>این (ها) غیر مجاز است .                  |
| شُكْرًا<br>متشکرم .                                                                                                | لَا بَأْسَ .<br>اشکالی ندارد .                                          |
| فِي أَمَانِ اللَّهِ .<br>در امان خدا .                                                                             | إِجْمَعِيهَا وَ اذْهَبِي .<br>آن (ها) را جمع کن و برو .                 |

▪ تمرینات درس را به صورت گروهی در کلاس حل کنید و اشکالات خود را در پایان از دبیرتان

پرسید.

## التَّمارین

التَّمْرینُ الْأَوَّلُ : أَيُّ كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ الْمُعْجَمِ، تُنَاسِبُ التَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةَ ؟

تمرین اول : کدام کلمه از کلمات لغت‌نامه ، با توضیحات بعدی « زیر » مناسب است ؟

۱ - رَئِيسُ الْبِلَادِ ، الَّذِي يَأْمُرُ الْمَسْؤُولِينَ وَ يَنْصَحُهُمْ لِأَدَاءِ وَاجِبَاتِهِمْ . القائد : رهبر

رئیس سرزمین « کشور » ، کسی که به مسؤولین دستور می‌دهد و آن‌ها را برای انجام تکالیفشان پند می‌دهد .

۲ - تَعَرَّفُ الْبَعْضُ مَعَ الْبَعْضِ الْآخِرِ . تعارفوا : یکدیگر را شناختند

شناختن ( آشنایی ) بعضی با بعضی دیگر .

۳ - الَّذِي يَعْمَلُ لِمَصْلَحَةِ الْعَدُوِّ . العَميل : مزدور

کسی که برای مصلحت دشمن کار می‌کند .

۴ - جُزْءٌ وَاحِدٌ مِنْ خَمْسَةٍ . الخُمْس : یک پنجم

یک جزء از پنج .

التَّمْرینُ الثَّانِي : اجْعَلِ فِي الدَّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُنَاسِبَ . « كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ زَائِدَةٌ . »

تمرین دوم : در دایره عدد مناسب قرار بده . « یک کلمه اضافیست . »

۱ - ذَاكَ ( آن )  وَجِعَ فِي الرَّأْسِ تَحْتَلِفُ أَنْوَاعُهُ وَ أَسْبَابُهُ .

دردی در سر ، که انواعش و سبب‌هایش فرق می‌کنند .

۲ - الْفُرْشَاةُ ( مسواک )  أَكْبَرُ مِنَ الْبَحْرِ كَثِيرًا . بسیار بزرگتر از دریا

۳ - الْبُقْعَةُ ( قطعه زمین )  أَدَاةٌ لِتَنْطِيفِ الْأَسْنَانِ . ابزار ( وسیله‌ای ) برای تمیز کردن دندان‌ها

۴ - الْأَصْدَاعُ ( سر درد )  قِطْعَةٌ مِنَ الْأَرْضِ . قطعه‌ای از زمین .

۵ - الْمُحِيطُ ( اقیانوس )



التَّمْرِينُ الثَّلَاثُ: ضَعِ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً مِنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ. « كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ . »  
 تمرین سوم: در جای خالی کلمه‌ی مناسبی از کلمات بعدی ( زیر ) قرار بده . « دو کلمه اضافیست . »  
 ذِكْرِيَّاتٍ / سَوَاءٍ / الشَّعْبُ / قَائِمَةٌ / لَدَيَّ / مِنْ دُونِ  
 خاطرات / یکسان / ملّت / ایستاده / نزد من ( دارم ) / به غیر ، به جای

۱ - لَدَيَّ جَوَالٌ تَفْرُغُ بِطَارِيئَتُهُ خِلَالَ نِصْفِ يَوْمٍ . تلفن همراهی دارم که باطریش در طول نصف روز خالی می‌شود .

۲ - زُمَلَائِي فِي الدَّرْسِ عَلَيَّ حَدٌّ سَوَاءٍ . همکلاسی‌های در درس در حد مساوی هستند .

۳ - كَتَبْتُ ذِكْرِيَّاتِ السَّفَرَةِ الْعِلْمِيَّةِ . خاطرات سفر علمی را نوشتم .

۴ - لَا تَعْبُدُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَحَدًا . احدی را به غیر خدا عبادت نکنید .

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: تَرَجِّمِ إِلَى الْفَارِسِيَّةِ . ( هَلْ تَعْلَمُ أَنْ ... )  
 تمرین چهارم: به فارسی ترجمه کن . ( آیا می‌دانی که ... )

۱- ... الزَّرَّافَةَ لَا تَنَامُ فِي الْيَوْمِ الْوَاحِدِ إِلَّا أَقَلَّ مِنْ ثَلَاثِينَ دَقِيقَةً وَعَلَى ثَلَاثِ مَرَاحِلٍ؟  
 زرافه در یک روز فقط کمتر از سی دقیقه و در سه مرحله می‌خوابد ؟

۲- ... مَقْبَرَةَ «وَادِي السَّلَامِ» فِي النَّجْفِ الْأَشْرَفِ مِنْ أَكْبَرِ الْمَقَابِرِ فِي الْعَالَمِ؟  
 آرامگاه « وادی السلام » در نجف اشرف از بزرگترین قبرستان‌های جهان است ؟

۳- ... الصِّينَ أَوَّلَ دَوْلَةٍ فِي الْعَالَمِ اسْتَحْدَمَتْ نُقُودًا وَرَقِيَّةً؟  
 چین اولین دولتی در جهان است که پول‌های کاغذی را به کار برد .

۴- ... الْفَرَسَ قَادِرٌ عَلَى النَّوْمِ وَاقِفًا عَلَى أَقْدَامِهِ؟  
 اسب می‌تواند ایستاده بر پاهایش بخوابد ؟

۵- ... أَكْثَرَ فَيْتَامِينَ C لِلْبُرْتُقَالِ فِي قِشْرِهِ؟  
 بیشترین ویتامین C پرتقال در پوستش است ؟

الْتَّمِرِينَ الْخَامِسُ: تَرْجِمِ الْآيَاتِ وَ اكْتُبِ نَوْعَ الْأَفْعَالِ فِيهَا. \* نَوْرُ السَّمَاءِ \*  
تمرین پنجم: آیات را ترجمه کن و نوع فعلها را در آنها بنویس. \* نور آسمان \*

۱ - (... وَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ ... ) الْبَقَرَةَ : ۲۲

و از آسمان آبی فرودرستاده و به وسیله‌ی آن از محصولات برای شما رزقی پدید آورده است ...

۲ - ( اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ... ) الْبَقَرَةَ : ۲۵۷

خدا سرپرست کسانی است که ایمان آورده‌اند. آنان را از تاریکی‌ها به سوی نور بیرون می‌برد ...

۳ - ( فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَ اسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ ... ) غَافِرٍ : ۵۵

پس صبر پیشه کن که وعده خدا حق است، و برای گناहत آموزش بخواه ...

۴ - ( وَ بِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَ بِالْحَقِّ نَزَلَ ... ) الْإِسْرَاءِ : ۱۰۵

و قرآن را به حق نازل کردیم و به حق نازل شده است ...

۵ - (... قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ) الْبَقَرَةَ : ۳۰ ... گفت: البته من چیزی می‌دانم که شما نمی‌دانید.

الْتَّمِرِينَ السَّادِسُ : عَيِّنِ الْجَوَابَ الصَّحِيحَ .

تمرین ششم: جواب صحیح را مشخص کن :

- |                                     |                |                                     |                |                                     |                 |                                       |
|-------------------------------------|----------------|-------------------------------------|----------------|-------------------------------------|-----------------|---------------------------------------|
| <input type="checkbox"/>            | حَاوَلَ        | <input type="checkbox"/>            | حَوَّلَ        | <input type="checkbox"/>            | تَحَوَّلَ       | ۱ - الْمَاضِي مِنْ « يُحَاوِلُ » :    |
| <input checked="" type="checkbox"/> | يُحَذِّرُ      | <input type="checkbox"/>            | يَحَذِّرُ      | <input type="checkbox"/>            | يُحَاذِرُ       | ۲ - الْمَضَارِعُ مِنْ « حَذَّرَ » :   |
| <input type="checkbox"/>            | إِقْعَاد       | <input type="checkbox"/>            | تَقْعِيد       | <input checked="" type="checkbox"/> | تَقَاعُد        | ۳ - الْمَصْدَرُ مِنْ « تَقَاعَدَ » :  |
| <input type="checkbox"/>            | أَرْسَلَ       | <input type="checkbox"/>            | أُرْسِلُ       | <input checked="" type="checkbox"/> | أُرْسِلُ        | ۴ - الْأَمْرُ مِنْ « تُرْسِلُ » :     |
| <input checked="" type="checkbox"/> | لَا تُقْبَلُوا | <input type="checkbox"/>            | لَا تُقْبَلُوا | <input type="checkbox"/>            | لَا تُقَابِلُوا | ۵ - النَّهْيُ مِنْ « تُقْبَلُونَ » :  |
| <input type="checkbox"/>            | يَعْلَمُ       | <input checked="" type="checkbox"/> | يَتَعَلَّمُ    | <input type="checkbox"/>            | يُعَلِّمُ       | ۶ - الْمَضَارِعُ مِنْ « تَعَلَّمَ » : |
| <input checked="" type="checkbox"/> | إِعْتِرَاف     | <input type="checkbox"/>            | تَعَارُف       | <input type="checkbox"/>            | تَعَرَّف        | ۷ - الْمَصْدَرُ مِنْ « اِعْتَرَفَ » : |

## \* أنوار القرآن : نورهای قرآن \*

عَيْنَ تَرْجَمَةَ الْكَلِمَاتِ الْمَلُونَةِ فِي الْآيَاتِ . ترجمه‌ی کلمات رنگی را در آیات مشخص کن :

۱ - ( وَ عِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ) الفرقان : ۶۳

و بندگان (خدا) بخشاینده کسانی اند که روی زمین با آرامش و فروتنی گام بر می‌دارند و هرگاه نادانها ایشان را خطاب کنند ، سخن آرام می‌گویند.

۲ - ( إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ) هود : ۱۱۴ بی گمان خوبیها ، بدیها را از میان می‌برد .

۳ - ( الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ ) الأعراف : ۴۳

ستایش آن خدایی است که ما را به این (نعمت‌ها) رهنمون ساخت ؛ و اگر خدا راهنمایی‌مان نکرده بود، (به اینها) راه نمی‌یافتیم .

۴ - ( رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ) القصص : ۲۴

پروردگارم ، من بی‌گمان به خیری که برایم فرستادی ، نیازمندم .

۵ - ( أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ) الرعد : ۲ آگاه باش که با یاد خدا دل‌ها آرام می‌گردد.

۶ - ( أَحْسِنُ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ ) القصص : ۷۷ نیکی کن همان‌گونه که خدا به تو نیکی کرده است .

## الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ ( پژوهش علمی )

ابْحَثْ عَن آيَاتٍ فِي كُلِّ مِنْهَا فِعْلٌ مِنْ هَذِهِ الْأَفْعَالِ . ( فِي كُلِّ آيَةٍ فِعْلٌ وَاحِدٌ ) .

به دنبال آیاتی بگرد که در هر یک از آن آیات فعلی از این فعل‌ها باشد . ( در هر آیه فقط یک فعل ) .

أَرْسَلْنَا . اِنْتَظِرُوا . اسْتَغْفِرُوا . اِنْبَعَثْ . تَفَرَّقْ . تَعَاوَنُوا . عَلَّمْنَا . يُجَاهِدُونَ

۱ - وَ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ رَسُولًا ... ( مائده : ۷۰ ) ۲ - وَ اِنْتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ... ( هود : ۱۲۲ )

و پیامبری به سوی آن‌ها فرستادیم . و منتظر باشید که ما نیز منتظریم .

۲ - وَ اسْتَغْفِرِ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ( نساء : ۱۰۶ ) ۴ - إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا ( شمس : ۱۲ )

و از خدا آمرزش بخواه، که خدا بسیار آمرزنده و مهربان است . آن‌گاه که بدبخت‌ترینشان [برای کشتن ناقه] تحریک شد.



### الدَّرْسُ الْخَامِسُ ( درس پنجم )

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ... العنكبوت ۲۰

بگو: در زمین بگردید و بنگرید که چگونه [خدا] آفرینش را آغاز کرد .

|                                       |                                 |                                        |
|---------------------------------------|---------------------------------|----------------------------------------|
| إِتْبَعَدَ : دور شد                   | إِنَارَةٌ : نورانی کردن         | ذَنْبٌ : دُم «جمع : أذنان»             |
| « حَتَّى تَبْتَعِدَ : تا دور شود »    | بَرِيٌّ : خشکی، زمینی           | زَيْتٌ : روغن «جمع : زُيُوت»           |
| إِتِّجَاهٌ : جهت                      | بَطٌّ : اردک                    | سَارٌ : حرکت کرد ، به راه افتاد        |
| أَدَارٌ : چرخاند، اداره کرد           | بَكْتِيرِيَا : باکتری           | سَائِلٌ : مایع                         |
| « أَنْ تُدِيرَ : که بچرخاند »         | بُومٌ ، بَوْمَةٌ : جغد          | ضَوْءٌ : نور «جمع : أضواء»             |
| أَنْ تَرَى : که ببیند                 | تَأَثَّرَ : تحت تأثیر قرار گرفت | ضَلَامٌ : تاریکی                       |
| إِسْتَفَادَ : بهره بُرد               | تَحْتَوَى : در بر دارد          | عَوَّضَ : جبران کرد                    |
| « أَنْ يَسْتَفِيدَ : که بهره ببرد . » | تَحَرَّكَ : حرکت کرد            | قِطٌّ : گربه                           |
| إِضَافَةٌ إِلَى : افزون بر            | تَنْشُرُ : پخش می کند           | لَعِقَ : لیسید                         |
| أَعْشَابٌ طَبِيبَةٌ : گیاهان دارویی   | جُرْحٌ : زخم                    | مُضِيءٌ : نورانی                       |
| « مفرد : عُشْبٌ طَبِيبٌ »             | حَرَكٌ : حرکت داد               | مُطَهَّرٌ : پاک کننده                  |
| أَفْرَزَ : ترشح کرد                   | حَوَّلَ : تبدیل کرد             | وَقَايَةٌ : پیشگیری                    |
| إِلْتَأَمٌ : بهبود یافت               | حِرْبَاءٌ : آفتاب پرست          | مَلَكٌ : مالک شد، دارد، فرمانروایی کرد |
| « أَنْ يَلْتَأِمَ : تا بهبود یابد »   | دَلَّ : راهنمایی کرد            | يَسْتَطِيعُ : می تواند                 |
| إِلْتِقَاطُ صُورٍ : عکس گرفتن         | دُونَ أَنْ : بی آنکه            | يَسْتَعِينُ بِـ : از ... یاری می جوید  |
|                                       |                                 | يَنْبَغُ : فرستاده می شود              |

( هَذَا خَلَقَ اللَّهُ ) : \* ( این خلقت خداوند است ) \* لقمان ۱۱

الْغَوَاصُونَ الَّذِينَ ذَهَبُوا إِلَى أَعْمَاقِ الْمُحِيطِ لَيْلًا ، شَاهَدُوا مِائَاتِ الْمَصَابِيحِ

الْمُلَوَّنَةِ الَّتِي يَنْبَغُ ضَوْؤُهَا مِنَ الْأَسْمَاقِ الْمُضِيئَةِ ،

غواص هایی که شبانه به اعماق اقیانوس رفتند ، صدها چراغ رنگی را مشاهده کردند که نورشان از ماهی های نورانی فرستاده می شود .

وَ تَحَوَّلَ ظِلَامَ الْبَحْرِ إِلَى نَهَارٍ مُضِيٍّ يَسْتَطِيعُ فِيهِ الْغَوَّاصُونَ التَّقَاطُ صُورَ فِي أَضْوَاءِ هَذِهِ الْأَسْمَاكِ .

و تاریکی دریا را به روزی روشن تبدیل می‌کند که غواص‌ها در آن می‌توانند در نور این ماهی‌ها عکس بگیرند .

اِكْتَشَفَ الْعُلَمَاءُ أَنَّ هَذِهِ الْأَضْوَاءَ تَنْبَعُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ الْبَكْتِيرِيَا الْمُضِيَّةِ الَّتِي تَعِيشُ تَحْتَ عَيُونِ تِلْكَ الْأَسْمَاكِ .

دانشمندان کشف کردند که این نورها از نوعی باکتری نورانی فرستاده می‌شود که زیر چشمان آن ماهی‌ها زندگی می‌کند .

هَلْ يُمَكِّنُ أَنْ يَسْتَفِيدَ الْبَشَرُ يَوْمًا مِنْ تِلْكَ الْمُعْجَزَةِ الْبَحْرِيَّةِ ، وَ يَسْتَعِينُ بِالْبَكْتِيرِيَا الْمُضِيَّةِ لِإِنَارَةِ الْمُدُنِ ؟

آیا امکان دارد که بشر روزی از آن معجزه‌ی دریایی استفاده کند ، و از باکتری نورانی برای روشن کردن شهرها کمک بگیرد .

رَبِّمَا يَسْتَطِيعُ ذَلِكَ ، لِأَنَّهُ « مَنْ طَلَبَ شَيْئًا وَ جَدَّ وَ جَدَّ . »

چه بسا آن را بتواند ، زیرا « هر کس چیزی را خواست ( بخواهد ) و تلاش کرد ، یافت . »  
 چه بسا آن را بتواند ، ( زیرا « هر کس چیزی را بخواهد و تلاش کند ، می‌یابد . » )

إِنَّ لِسَانَ الْقِطِّ سِلَاحٌ طَبِئٌ دَائِمٌ ، لِأَنَّهُ مَمْلُوءٌ بِغُدَدٍ تَفْرُرُ سَائِلًا مُطَهَّرًا ، فَيَلْعَقُ الْقِطُّ جُرْحَهُ عِدَّةَ مَرَّاتٍ حَتَّى يَلْتَمَّ .

قطعا زبان گربه سلاح دائمی پزشکی است ؛ زیرا آن پر از غده‌هایی است که مایعی پاک‌کننده ترشح می‌کند ، پس گربه چندین مرتبه زخمش را می‌لیسد تا زخمش بهبود یابد .

إِنَّ بَعْضَ الطُّيُورِ وَالْحَيَوَانَاتِ تَعْرِفُ بِغَرِيزَتِهَا الْأَعْشَابَ الطَّبِئَةَ

قطعا بعضی از پرندگان و حیوانات بنا به طبیعتشان گیاهان دارویی را می‌شناسند .

وَ تَعْلَمُ كَيْفَ تَسْتَعْمِلُ الْعُشْبَ الْمُنَاسِبَ لِلْوَقَايَةِ مِنَ الْأَمْرَاضِ الْمُخْتَلِفَةِ ؛

و می‌دانند چگونه گیاه مناسب را برای پیشگیری از بیماری‌های مختلف بکار گیرند ؛

وَ قَدْ دَلَّتْ هَذِهِ الْحَيَوَانَاتُ الْإِنْسَانَ عَلَى الْخَوَاصِّ الطَّبِيبِيَّةِ لِكَثِيرٍ مِنَ النَّبَاتَاتِ الْبَرِّيَّةِ وَ غَيْرِهَا .

و این حیوانات انسان را به خواص درمانی بسیاری از گیاهان خشکی (صحرائی) و مانند آن راهنمایی کرده‌اند .

إِنَّ أَغْلَبَ الْحَيَوَانَاتِ إِضَافَةً إِلَى امْتِلَاكِهَا لِللُّغَةِ خَاصَّةً بِهَا، تَمَلِكُ لُغَةً عَامَّةً تَسْتَطِيعُ مِنْ خِلَالِهَا أَنْ تَفْهَمَ مَعَ بَعْضِهَا،

قطعا اغلب حیوانات علاوه بر داشتن زبانی مخصوص به خود ؛ زبان عمومی دیگری دارند که به واسطه آن می‌توانند با همدیگر به تفاهم برسند،

فَلِلْغُرَابِ صَوْتٌ يُحَذِّرُ بِهِ بَقِيَّةَ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَعِدَ سَرِيعاً عَنِ مِثْلَةِ الْخَطَرِ، فَهِيَ بِمَنْزِلَةِ جَاسُوسٍ مِنْ جَوَاسِيسِ الْغَايَةِ .

پس کلاغ صدایی دارد که به وسیله آن به سایر حیوانات هشدار می‌دهد تا به سرعت از منطقه خطر دور شوند . پس آن مانند جاسوسی از جاسوس های جنگل است .

لِلْبَطِّ عُدَّةٌ طَبِيعِيَّةٌ بِالْقُرْبِ مِنْ ذَنْبِهَا تَحْتَوِي زَيْتاً خَاصّاً تَنْشُرُهُ عَلَى جِسْمِهَا فَلَا يَتَأَثَّرُ جِسْمُهَا بِالْمَاءِ .

اردک نزدیک دمش غذای طبیعی دارد که روغن خاصی را در بر دارد که بر بدنش پخش می‌کند پس بدنش تحت تأثیر آب قرار نمی‌گیرد .

تَسْتَطِيعُ الْحِرْبَاءُ أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي أَتِّجَاهَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ رَأْسَهَا وَ هِيَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَرَى فِي أَتِّجَاهَيْنِ فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ .

آفتاب پرست می‌تواند چشمانش را به جهت‌های مختلف بچرخاند بدون آنکه سرش را حرکت دهد و آن می‌تواند همزمان دوطرف را ببیند .

لَا تَحَرِّكُ عَيْنُ الْبُومَةِ، فَإِنَّهَا ثَابِتَةٌ، وَ لَكِنَّهَا تُعَوِّضُ هَذَا النِّقْصَ بِتَحْرِيكِ رَأْسِهَا فِي كُلِّ جِهَةٍ

چشم جغد حرکت نمی‌کند ، و آن ثابت است ، اما او این نقص را با حرکت دادن سرش به هر جهتی جبران می‌کند

وَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تُدِيرَ رَأْسَهَا مِثَّتَيْنِ وَ سَبْعِينَ دَرَجَةً دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ جِسْمَهَا .

و می‌تواند که سرش را دویست و هفتاد ( ۲۷۰ ) درجه بچرخاند بدون این که جسمش را حرکت دهد .

- x ✓ عَيْنِ الْجُمْلَةِ الصَّحِيحَةِ وَ غَيْرِ الصَّحِيحَةِ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَ الْوَاقِعِ .  
جمله‌ی درست و نادرست را طبق حقیقت و واقعیت مشخص کن :
- x ۱ - لِلزَّرَافَةِ صَوْتٌ يُحَدِّثُ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَعِدَ عَنِ الْخَطَرِ .  
زرافه صدایی دارد که به سایر حیوانات هشدار می دهد تا به سرعت از خطر دور شوند .
- ✓ ۲ - تُحَوَّلُ الْأَسْمَاكُ الْمُضِيئَةُ ظِلَامَ الْبَحْرِ إِلَى نَهَارٍ مُضِيءٍ .  
ماهی‌های نورانی تاریکی دریا را به روزی روشن تبدیل می کند .
- x ۳ - تَسْتَطِيعُ الْحِرْبَاءُ أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي اتِّجَاهٍ وَاحِدٍ .  
آفتاب پرست می تواند چشمانش را در یک جهت بچرخاند .
- ✓ ۴ - لِلسَّانِ الْقِطُّ مَمْلُوءٌ بِغُدَدٍ تُفَرِّزُ سَائِلًا مُطَهَّرًا .  
زبان گربه پر از غده‌هایی است که مایعی پاک‌کننده ترشح می کند .
- x ۵ - لَا تَعِيشُ حَيَوَانَاتٌ مَائِيَّةٌ فِي أَعْمَاقِ الْمُحِيطِ .  
حیوانات آبی در اعماق اقیانوس زندگی نمی کنند .
- x ۶ - يَتَحَرَّكُ رَأْسُ الْبُومَةِ فِي اتِّجَاهٍ وَاحِدٍ .  
سر جغد در یک جهت حرکت می کند .

## اعلموا

## «الْجُمْلَةُ الْفَعْلِيَّةُ» وَ «الْجُمْلَةُ الْاِسْمِيَّةُ»

به جمله های «يَغْفِرُ اللّٰهُ الذُّنُوبَ». جمله فعلیه گفته می شود؛ زیرا با فعل شروع شده اند.

فعل      فاعل      مفعول

الگوی جمله فعلیه این است: فعل «يَغْفِرُ» + فاعل «اللَّهُ» + گاهی مفعول «الذُّنُوبَ»

فعل : کلمه‌ای است که بر انجام کاری یا داشتن حالتی در گذشته ، حال یا آینده دلالت دارد .

فاعل : انجام دهنده‌ی کار یا دارنده‌ی حالت است.

مفعول : اسمی است که در زبان عربی معمولاً پس از فاعل می آید و کار بر آن انجام می شود .

دو جمله‌ی «اللَّهُ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ.» و «اللَّهُ غَافِرُ الذُّنُوبِ» با اسم شروع شده‌اند . به چنین جمله‌هایی « جمله‌ی اسمیه » گفته می‌شود .

الگوی جمله اسمیه این است: مبتدا «اللَّهُ» + خبر «يَغْفِرُ وَ غَافِرٌ»

مبتدا و خبر تقریباً همان نهاد و گزاره در دستور زبان فارسی هستند .

مبتدا، اسمی است که در ابتدای جمله می آید و درباره آن خبری گفته می شود .

خبر، بخش دوم جمله اسمیه است و درباره‌ی مبتدا خبری می دهد .

شناخت اجزای جمله در ترجمه به ما کمک می کند .



اخْتَبِرْ نَفْسَكَ:

عَيْنِ الْجُمْلَةِ الْفِعْلِيَّةِ وَالْإِسْمِيَّةِ، ثُمَّ عَيْنِ الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الْمَلُؤَنَةِ.<sup>۳</sup>  
جمله‌ی فعلیه و اسمیه را مشخص کن، سپس نقش کلمات رنگی را مشخص کن.

۱- ( يَضْرِبُ اللَّامِثَالَ لِلنَّاسِ ... ) النَّور: ۳۵

فعل      فاعل و مرفوع      مفعولٌ به و منصوب      جار و مجرور

و خدا برای مردم مثل‌ها می‌زند ...

۲- إِضَاعَةُ الْفُرْصَةِ غُصَّةً. أمير المؤمنين عليّ (ع)

مبتدا و مرفوع      مضافٌ إليه و مجرور      خبر و مرفوع

تباه کردن فرصت [ باعث ] اندوه است.

**نکته** ) گاهی مبتدا و خبر (نهاد و گزاره) و نیز فاعل و مفعول، صفت یا مضافٌ الله می‌گیرند و خودشان

موصوف و مضاف می‌شوند؛ مثال:

صُدُورُ الْأَحْرَارِ قُبُورُ الْأَسْرَارِ . دل‌های آزادگان آرامگاه‌های رازهاست .

مبتدا و مرفوع      مضافٌ إليه و مجرور      خبر و مرفوع      مضافٌ إليه و مجرور

يَزْرَعُ الْفَلَّاحُ الْمُجِدُّ أَشْجَارَ التُّفَّاحِ.

فعل      فاعل و مرفوع      صفت و به تبعیت مرفوع      مفعولٌ به و منصوب      مضافٌ إليه و مجرور

کشاورز تلاشگر درختان سیب را می‌کارد.

تَرْجِمُ الْأَحَادِيثَ ثُمَّ عَيْنِ الْمُبْتَدَأِ وَالْخَبَرِ وَالْفَاعِلِ وَالْمَفْعُولِ فِي الْكَلِمَاتِ الْمَلُؤَنَةِ .

احادیث را ترجمه کن سپس مبتدا و خبر و فاعل و مفعول را در جملات زیر مشخص کن .

۱- الْحَسَدُ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ . رسول الله (ص)

مبتدا و مرفوع      فعل      فاعل و مرفوع      مفعولٌ به و منصوب

حسد نیکی‌ها را می‌خورد همانطور که آتش هیزم را می‌خورد .

<sup>۳</sup> - منظور از «عَيْنِ الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ» در کتاب «عربی زبان قرآن» فقط تعیین نقش کلمه در جمله است؛ مانند مبتدا، خبر، فاعل،

مفعول، مضافٌ إليه، صفت و ... .

۲- مَا قَسَمَ اللّٰهُ لِعِبَادٍ شَيْئًا اَفْضَلَ مِنْ الْعَقْلِ . رَسُولُ اللّٰهِ (ص)  
 فعل فاعل و مرفوع      مفعولٌ به و منصوب      حرف جر

خداوند چیزی را برتر از عقل برای ( بین ) بندگان تقسیم نکرد ( نکرده است ) .

۳- ثَمَرَةُ الْعِلْمِ اِخْلَاصُ الْعَمَلِ . اَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ (ع)  
 مبتدا و مرفوع      مضافٌ اليه و مجرور      خبر و مرفوع      مضافٌ اليه و مجرور

میوه و ثمره‌ی دانش اخلاص در کار است .

در گروه های دو نفره شبیه گفت و گوی زیر را در کلاس اجرا کنید .

حوار (مع سائق سیارة الأجرة)

مکالمه (با راننده تاکسی)

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| السائقُ (گردشگر)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | سائقُ سیارة الأجرة (راننده تاکسی)                                                                                                                     |
| أيها السائقُ، نريدُ أن نذهبَ إلى المدائنِ.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | أنا في خدمتِكُمْ. تفضّلوا.                                                                                                                            |
| ای راننده ، می خواهییم به مدائن برویم .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | من در خدمت شما هستم . بفرمایید .                                                                                                                      |
| كم المسافة من بغداد إلى هنا؟<br>مسافت از بغداد تا آنجا چقدر است ؟                                                                                                                                                                                                                                                                                              | أظن المسافة سبعة و ثلاثين كيلومتراً.<br>گمان می کنم مسافت سی و هفت کیلومتر است .<br>عجیب! لم تذهبون إلى المدائن؟<br>عجیب است ؛ چرا به مدائن می روید ؟ |
| لزيارة مرقد سلمان الفارسی و مشاهدة طاق كسری؛<br>لماذا تتعجب؟!<br>برای زیارت آرامگاه سلمان فارسی و دیدن طاق کسری ؛<br>چرا تعجب می کنی ؟                                                                                                                                                                                                                         | لأنه لا يذهب إلى المدائن إلا قليل من الزوارِ.<br>برای اینکه فقط کمی از زائران به مدائن می روند .<br>( نمی روند به مدائن جز کمی از زائران . )          |
| في البداية تشرفنا بزيارة العتبات المقدسة في المدن الأربعة كربلاء و النجف و سامراء و الكاظمية.<br>در ابتدا به زیارت عتبات ( درگاه های ) مقدس در چهار شهر کربلا و نجف و سامران و کاظمین مشرف شدیم .                                                                                                                                                              | زيارة مقبولة للجميع!<br>أتعرف من هو سلمان الفارسی أم لا؟<br>زیارت همگی قبول باشه!<br>آیا می دانی سلمان فارسی کیست یا نه ؟                             |
| نعم؛ أعرفه، إنه من أصحاب النبي (ص) و أصله من إصفهان.<br>بله ؛ او را می شناسم ، او یکی از یاران پیامبر و اصالت او اصفهانی است .                                                                                                                                                                                                                                 | أحسنت! و هل لك معلومات عن طاق كسری؟<br>آفرین ! و آیا درباره ی طاق کسری معلوماتی داری ؟                                                                |
| بالتأكيد؛ إنه أحد قُصور الملوك الساسانيين قبل الإسلام. قد أنشد شاعران كبيران قصيدتين عند مشاهدة تهما إيوان كسری: البحتري من أكبر شعراء العرب، و خاقاني، الشاعر الإيراني.<br>البته ؛ او یکی از قصرهای پادشاهان ساسانی قبل از اسلام است . دو شاعر بزرگ دو قصیده هنگام دیدارشان از ایوان کسری سروده اند : بحتری از بزرگترین شاعران عرب ، و خاقانی ، شاعر ایرانی . | ما شاء الله!<br>بارك الله فيك!<br>معلوماتك كثيرة!<br>ما شاء الله ( هر چه خدا بخواهد )!<br>آفرین بر تو!<br>معلومات تو زیاد است!                        |

■ تمرینات درس را به صورت گروهی در کلاس حل کنید و اشکالات خود را در پایان از دبیرتان

بپرسید.

الْتَمَرِينُ الْأَوَّلُ: أَيُّ كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ الْمُعْجَمِ، تُنَاسِبُ التَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةَ؟  
 تمرین اول : کدام کلمه از کلمات لغت‌نامه با توضیحات زیر مناسب است ؟

- ۱ - طَائِرٌ يَسْكُنُ فِي الْأَمَاكِينِ الْمَتْرُوكَةِ يَنَامُ فِي النَّهَارِ وَيَخْرُجُ فِي اللَّيْلِ . (بُوم)  
 پرندۀ‌ای که در مکان‌های رها شده (بدون ساکنین) که در روز می‌خوابد و در شب خارج می‌شود .
- ۲ - عُضْوٌ خَلْفَ جِسْمِ الْحَيَوَانِ يُحَرِّكُهُ غَالِبًا لِطَرْدِ الْحَشْرَاتِ . (ذَنْب)  
 عضوی در پشت بدن حیوان که اغلب اوقات آن را برای راندن حشرات استفاده می‌کند .
- ۳ - نَبَاتَاتٌ مُفِيدَةٌ لِلْمُعَالَجَةِ نَسْتَفِيدُ مِنْهَا كَدَوَاءٍ . (أَعْشَابٌ طِبِّيَّةٌ)  
 گیاهان مفیدی که از آن‌ها مانند دوا برای معالجه استفاده می‌کنیم .
- ۴ - طَائِرٌ يَعِيشُ فِي الْبَرِّ وَالْمَاءِ . (بَطَّ)  
 پرندۀ‌ای که در خشکی و آب زندگی می‌کند .
- ۵ - عَدَمٌ وُجُودِ الضُّوءِ . نَبُودُنْ نَوْرٍ . (ظَلَامٌ)  
 ۶ - نَشْرُ النُّورِ . پَرَاكِنْدُنْ نَوْرٍ . (إِنَارَةٌ)

الْتَمَرِينُ الثَّانِي : عَيِّنِ الْكَلِمَاتِ الْمُتَرَادِفَةَ وَالْمُتَضَادَّةَ . = ≠

|                       |                         |                           |
|-----------------------|-------------------------|---------------------------|
| إِسْتِطَاعٌ = قَدْرٌ  | سِلْمٌ ≠ حَرْبٌ         | إِقْتِرَابٌ ≠ إِبْتِعَادٌ |
| إِحْسَانٌ ≠ إِسَاءَةٌ | بَنَى = صَنَعَ          | ظَلَامٌ ≠ ضِيَاءٌ         |
| عَدَاوَةٌ ≠ صَدَاقَةٌ | نُفَايَةٌ = زُبَالَةٌ   | غَيْمٌ = سَحَابٌ          |
| حُجْرَةٌ = غُرْفَةٌ   | يَنْبُوعٌ = عَيْنٌ      | قُرْبٌ ≠ بُعْدٌ           |
| فَرَحٌ ≠ حَزِينٌ      | مِنْ فَضْلِكَ = رَجَاءٌ | سَائِلٌ ≠ جَامِدٌ         |
| جَاهِزٌ = حَاضِرٌ     |                         |                           |

الْتَّمَرِينُ الثَّلَاثُ: اُكْتُبِ اسْمَ كُلِّ صَوْرَةٍ فِي الْفَرَاغِ ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ .  
اسم هر تصویر را در جای خالی بنویس سپس آنچه از تو خواسته شده را مشخص کن .

الْبَطُّ / الْكِلَابُ / الْغُرَابُ / الطَّاوُوسُ / الْحِرْبَاءُ / الْبَقَرَةُ

۱- تُعْطَى الْبَقَرَةُ الْحَلِيبَ .  
گاو شیر می دهد .

فعل فاعل مفعول

۲- يُرْسِلُ الْغُرَابُ أَخْبَارَ الْغَائِبَةِ .  
کلاغ خبرهای جنگل را می فرستد .

فعل فاعل مفعول مضاف إليه

۳- ذَنَبُ الطَّاوُوسِ جَمِيلٌ .  
ذم طاووس زیباست .

مبتدا مضاف إليه خبر

۴- الْحِرْبَاءُ ذَاتُ عُيُونٍ مُتَحَرِّكَةٍ .  
آفتاب پرست دارای چشم‌های متحرک است .

مبتدا خبر مضاف إليه صفت

۵- الشَّرْطِيُّ يُحْفَظُ الْأَمْنَ بِالْكِلَابِ .  
پلیس ، امنیت را به کمک سگ‌ها حفظ می کند .

مبتدا خبر مفعول جار و مجرور

۶- الْبَطُّ طَائِرٌ جَمِيلٌ .  
اردک پرنده‌ی زیبایی است .

مبتدا خبر صفت

الْتَّمَرِينُ الرَّابِعُ: عَيِّنِ الْفَاعِلَ وَالْمَفْعُولَ مِنَ الْكَلِمَاتِ الْمَكْتُوبَةِ .  
فعل و فاعل و مفعول را در کلمات رنگی مشخص کن .

۱- (فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ) الْفَتْحُ: ۲۶

فعل فاعل و مفعول به و منصوب

پس خدا آرامش خود را بر پیامبرش و بر مؤمنان نازل کرد .

۲- (لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ) الْأَعْرَافُ: ۱۸۸

فعل و فاعل آن مفعول به و منصوب فعل فاعل و مفعول

ضمیر مستتر أنا

من [اختیار] هیچ سود و زبانی را برای خودم ندارم، مگر آنچه را که خدا بخواهد.

۳- ( وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ ) یس: ۷۸

فعل و فاعل آن      مفعول به و منصوب      فعل و فاعل آن      مفعول به و منصوب  
ضمیر مستتر هُوَ      ضمیر مستتر هُوَ

و برای ما مثلی زد و آفرینش خود را از یاد برد .

۴- ( وَ لَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ) الْكَهْف: ۴۹

فعل      فاعل و مرفوع      مفعول به و منصوب

و پروردگارت به هیچ کس ستم نمی کند.

۵- ( يُرِيدُ اللَّيْلُ بِكُمُ الْيُسْرَ ) الْبَقَرَة: ۱۸۵

فعل      فاعل و مرفوع      مفعول به و منصوب

خدا برای شما آسانی می خواهد .

التَّمْرِينُ الْخَامِسُ : عَيْنِ الْمُبْتَدَأِ وَالْخَبَرِ فِي الْأَحَادِيثِ التَّالِيَةِ.

تمرین پنجم : مبتدا و خبر را در احادیث زیر مشخص کن .

۱- النَّدَمُ عَلَى السُّكُوتِ خَيْرٌ مِنَ النَّدَمِ عَلَى الْكَلَامِ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

مبتدا و مرفوع      خبر و مرفوع

پشیمانی بخاطر سکوت بهتر از پشیمانی بخاطر حرف زدن است .

۲- أَكْبَرُ الْحُمُقِ الْإِغْرَاقُ فِي الْمَدْحِ وَالنَّدَمُ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

مبتدا و مرفوع      مضاف إليه و مجرور      خبر و مرفوع

بزرگترین نادانی زیاده روی در ستایش و نکوهش است .

۳- سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ فِي السَّفَرِ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

مبتدا و مرفوع      مضاف إليه و مجرور      خبر و مرفوع

سرور قوم خدمتگزار آن ها در سفر است .

۴- الْعِلْمُ صَيْدٌ وَالْكِتَابَةُ قَيْدٌ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

مبتدا و مرفوع      خبر و مرفوع      مبتدا و مرفوع      خبر و مرفوع

دانش شکار است و نوشتن بند است .

۵- الصَّلَاةُ مِفْتَاحُ كُلِّ خَيْرٍ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

مبتدا و مرفوع      خبر و مرفوع      مضاف إليه و مجرور      مضاف إليه و مجرور

نماز کلید هر خوبی است .

الْتَمَرِينُ السَّادِسُ : تَرْجِمَ الْجُمْلَةَ التَّالِيَةَ ثُمَّ عَيَّنِ الْمَحَلَّ الإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الْمُوَوَّنَةِ.  
جمله‌های زیر را ترجمه کن ، سپس نقش کلمات رنگی را مشخص کن .

۱- ( أ تَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ ) الْبَقَرَةُ: ۴۴  
 فعل و فاعل آن مفعول به و منصوب      فعل و فاعل آن مفعول به و منصوب  
 ضمیر بارز « و »      ضمیر بارز « و »

آیا مردم را به نیکوکاری فرمان می‌دهید و خود را فراموش می‌کنید ؟

۲- ( لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ) الْبَقَرَةُ: ۲۸۶  
 فعل      فاعل و مرفوع      مفعول به و منصوب

خدا هیچ کس را ( به هیچ کس ) جز به اندازه وسعش تکلیف نمی‌کند.

۳- أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ. رَسُولُ اللَّهِ (ص)  
 مبتدا و مرفوع      مضاف إليه و مجرور      مضاف إليه و مجرور      خبر و مرفوع

محبوب‌ترین بندگان خدا نزد خداوند سودمندترین آنهاست به بندگان.

۴- حُسْنُ الْأَدَبِ يَسْتُرُ قُبْحَ النَّسَبِ. الإِمَامُ عَلِيُّ (ع)  
 مبتدا و مرفوع      مضاف إليه و مجرور      فعل و فاعل آن ضمیر      مفعول به و منصوب      مضاف إليه و مجرور  
 مستتر « هُوَ » ،  
 خبر و مرفوع محلاً

خوش ادبی زشتی اصل و نسب را می‌پوشاند .

۵- عَدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صَدَاقَةِ الْجَاهِلِ. الإِمَامُ عَلِيُّ (ع)  
 مبتدا و مرفوع      مضاف إليه و مجرور      خبر و مرفوع      مضاف إليه و مجرور

دشمنی عاقل بهتر از دوستی نادان است .

**\*أنوار القرآن\***

كَمَّلِ الْفَرَاعَاتِ فِي التَّرْجَمَةِ الْفَارِسِيَّةِ . جاهای خالی را در ترجمه‌ی فارسی تکمیل کن .

۱ - ( كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ) آل عمران: ۱۸۵

هر کسی چشمنده مرگ است. (می میرد)

۲ - ( وَ يَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ )

و درباره آفرینش آسمان ها و زمین فکر می کنند ؛

۳ - ( رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا )

[ او می گویند : ] ای پروردگار ما ، اینها را بیهوده نیافریدی ؛

۴ - ( سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ )

تو پاکی ؛ ما را از شکنجه آتش [دوزخ] نگه دار ؛

۵ - ( رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تَدْخُلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ )

پروردگارا، هر که را تو به آتش افکنی، او را خوار ساخته ای، و ستمگران ، هیچ یاوری ندارند ؛

۶ - ( رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا )

ای پروردگار ما، قطعاً ما صدای پیام دهنده را شنیدیم که به ایمان دعوت می کرد که به پروردگارتان،

ایمان بیاورید و ما ایمان آوردیم ؛

**الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ**

ابْحَثْ عَنِ نَصِّ قَصِيرٍ عِلْمِيٍّ بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ حَوْلَ خَلْقِ اللَّهِ ، ثُمَّ تَرَجِمَهُ إِلَى الْفَارِسِيَّةِ ، مُسْتَعِينًا بِمُعْجَمٍ عَرَبِيٍّ - فَارِسِيٍّ .  
دنبال متنی کوتاه به زبان عربی پیرامون آفرینش خداوند بگرد ، سپس آن را به فارسی ترجمه کن ، با کمک گرفتن از لغت‌نامه‌ای عربی - فارسی .

نُقَارُ الْخَشَبِ : دارکوب

إنَّه يَنْقُرُ جَذُوعَ الْأَشْجَارِ بَحْثًا عَنِ الدِّيدَانِ وَالْحَشْرَاتِ وَالْبِرْقَاتِ بِسُرْعَةِ ١٥ نَقْرَةً فِي الثَّانِيَةِ ، وَيَتَحَرَّكُ رَأْسُ الطَّائِرِ

بِسُرْعَةِ ٢٠٠ كَم فِي السَّاعَةِ ، يَعْنِي أَسْرَعَ مَرَّتَيْنِ مِنْ سُرْعَةِ الرِّصَاصَةِ الْمَطْلُوقَةِ .

يَنْقُرُ : نوک می زند و سوراخ می کند جَذُوعَ : تنه الدِّيدَانِ : کرم‌ها الِبرْقَاتِ : نوزاد حشرات

أَسْرَعَ : سریع تر الرِّصَاصَةِ : گلوله







## الدَّرْسُ السَّادِسُ

( وَ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْقَرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ) الْكَهْفُ : ۸۳

و از تو درباره «ذو القرنین» می پرسند ، بگو : یادی از او برای شما خواهیم خواند .

▪ به کتاب گویا گوش کنید و کلمات جدید متن را در کلاس با هم تکرار کنید.

|                                       |                                        |                       |
|---------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------|
| اختارَ : برگزید                       | جیش: ارتش «جمع: جیوش»                  | کَرِهَ: زشت و ناپسند  |
| اسْتَقْبَلَ : به پیشواز رفت           | حدید: آهن                              | مُحَارَبَةٌ: جنگیدن   |
| اسْتَقَرَّ: استقرار یافت              | خاطَبَ: خطاب کرد                       | مُسْتَتَقَّعٌ : مرداب |
| أَشْعَلَ: شعله ور کرد                 | خَرَبَ: ویران کرد                      | مَضِيقٌ : تنگه        |
| أَصْلَحَ: اصلاح کرد                   | خَيْرَ: اختیار داد                     | نَحَاسٌ: مس           |
| أَطَاعَ: پیروی کرد                    | ذَابَ : ذوب شد                         | نَحَوَ : سمت          |
| إِغْتَنَمَ: غنیمت شمرد                | رَفَضَ: نپذیرفت                        | نَهَبَ: به تاراج بُرد |
| إِغْلَاقٌ : بستن                      | سَكَنَ: زندگی کرد                      | وُصُولٌ: رسیدن        |
| بِنَاءٌ : ساختن، ساختمان              | كَانَ قَدْ أَعْطَاهُ : به او داده بود  | هَدَى: راهنمایی کرد   |
| تَخَلَّصَ : رهایی یافت                | كَانَ ... يَحْكُمُ : حکومت می کرد      |                       |
| تَلَا : خواند « أَتَلُوا : می خوانم » | كَانَ ... يُرْحَبُونَ: خوشامد می گفتند |                       |

## ذو الْقَرْنَيْنِ (ذو القرنین )

كَانَ ذُو الْقَرْنَيْنِ مَلِكًا عَادِلًا مُوَحِّدًا

ذو الْقَرْنَيْنِ پادشاه عادل و یکتاپرستی بود

قَدْ أَعْطَاهُ اللَّهُ الْقُوَّةَ وَالْعَظَمَةَ؛

که خداوند به او قدرت و بزرگی عطا کرده بود ؛

كَانَ ذُو الْقَرْنَيْنِ يَحْكُمُ مَنَاطِقَ وَاسِعَةً .

ذو الْقَرْنَيْنِ بر مناطق گسترده ای حکومت می کرد .

ذُكِرَ اسْمُهُ فِي الْقُرْآنِ . نامش در قرآن بیان شده است .

لَمَّا اسْتَقَرَّتِ الْأَوْضَاعُ لِذِي الْقَرْنَيْنِ ، وقتی شرایط برای ذوالقرنین در کشورش استقرار یافت،

سَارَ مَعَ جُيُوشِهِ الْعَظِيمَةِ نَحْوَ الْمَنَاطِقِ الْغَرِيبَةِ

با سپاهیان و لشکر با شکوهش به سمت مناطق غربی به راه افتاد ( حرکت کرد ) .

يَدْعُو النَّاسَ إِلَى التَّوْحِيدِ وَمُحَارَبَةِ الظُّلْمِ وَالْفَسَادِ .

در حالی که مردم را به سوی یکتاپرستی و جنگیدن با ظلم و فساد فرا می خواند.

فَكَانَ النَّاسُ يُرَحِّبُونَ بِهِ فِي مَسِيرِهِ بِسَبَبِ عَدَالَتِهِ ،

مردم در مسیر حرکتش به علت عدالتش به او خوشامد می گفتند

وَيَطْلُبُونَ مِنْهُ أَنْ يَحْكُمَ وَيُدِيرَ شُؤْنَهُمْ ،

و از او می خواستند که حکمرانی ( داوری ) کند و کارهایشان را اداره کند،

حَتَّى وَصَلَ إِلَى مَنَاطِقَ فِيهَا مُسْتَنْقَعَاتٌ مِيَاهُهَا ذَاتُ رَائِحَةٍ كَرِيمَةٍ .

تا اینکه به مناطقی رسید که در آن مرداب هایی بود که آب هایش دارای بویی ناپسند بودند (آبهایش بوی بدی داشت)

وَجَدَ قُرْبَ هَذِهِ الْمُسْتَنْقَعَاتِ قَوْمًا مِنْهُمْ فَاسِدُونَ وَمِنْهُمْ صَالِحُونَ .

و نزدیک این باتلاق هامردمی را یافت (دید) که برخی از آنان تبهکار و فاسد و برخی درستکار بودند.

فَخَاطَبَهُ اللَّهُ فِي شَأْنِهِمْ پس خداوند در مورد آنها او را مورد خطاب قرار داد

وَخَيَّرَهُ فِي مُحَارَبَةِ الْمُشْرِكِينَ الْفَاسِدِينَ مِنْهُمْ أَوْ هِدَايَتِهِمْ .

و به او در جنگ با مشرکان فاسد از بین آنها یا هدایتشان اختیار داد .

فَاخْتَارَ ذُو الْقَرْنَيْنِ هِدَايَتَهُمْ . ذوالقرنین هدایتشان را برگزید.

فَحَكَمَهُمْ بِالْعَدَالَةِ وَأَصْلَحَ الْفَاسِدِينَ مِنْهُمْ .

پس با عدالت بر آنها حکومت کرد (برایشان داوری کرد) و فاسدین آنها را اصلاح کرد .

ثُمَّ سَارَ مَعَ جَيْوشِهِ نَحْوَ الشَّرْقِ . سپس با سپاهیانش به سمت شرق حرکت کرد .

فَأَطَاعَهُ كَثِيرٌ مِنَ الْأُمَمِ وَاسْتَقْبَلُوهُ لِعَدَالَتِهِ ،

و بسیاری از امت ها از او اطاعت کردند و بخاطر عدالتش از او استقبال کردند

حَتَّى وَصَلَ إِلَى قَوْمٍ غَيْرِ مُتَمَدِّتِينَ ،

تا اینکه به قومی غیرمتمدن رسید ،

فَدَعَاهُمْ لِلْإِيمَانِ بِاللَّهِ وَحَكَمَهُمْ حَتَّى هَدَاهُمْ إِلَى الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ

پس آنها را به ایمان به خدا دعوت کرد و بر آنان حکمرانی کرد تا اینکه آنها را به راه راست هدایت کرد

وَبَعْدَ ذَلِكَ سَارَ نَحْوَ الشَّمَالِ، حَتَّى وَصَلَ إِلَى قَوْمٍ يَسْكُنُونَ قُرْبَ مَضِيقٍ بَيْنَ جَبَلَيْنِ مُرْتَفِعَيْنِ،

و بعد از آن به سمت شمال حرکت کرد، تا اینکه به قومی رسید که نزدیک تنگه ای بین دو کوه بلند زندگی می کردند،

فَرَأَى هَؤُلَاءِ الْقَوْمَ عَظْمَةَ جَيْشِهِ وَأَعْمَالَهُ الصَّالِحَةَ فَاغْتَنَمُوا الْفُرْصَةَ مِنْ وُصُولِهِ ؛

و این قوم عظمت سپاه وی و کارهای شایسته اش را دیدند و از (لحظه) رسیدن وی فرصت را غنیمت شمردند،

لِأَنَّهُمْ كَانُوا فِي عَذَابٍ شَدِيدٍ مِنْ قَبِيلَتَيْنِ وَحَشِيَّتَيْنِ تَسْكُنَانِ وَرَاءَ تِلْكَ الْجِبَالِ ؛

زیرا از دو قبیله ی وحشی ای که پشت آن کوهها زندگی می کردند در رنج و عذاب شدیدی بودند.

فَقَالُوا لَهُ : إِنَّ رِجَالَ هَاتَيْنِ الْقَبِيلَتَيْنِ مُفْسِدُونَ يَهْجُمُونَ عَلَيْنَا مِنْ هَذَا الْمَضِيقِ ؛

سپس به او گفتند: مردان این دو قبیله فاسد هستند از این تنگه به ما حمله می کنند ؛

فِيُخْرِبُونَ بُيُوتَنَا وَيَنْهَبُونَ أَمْوَالَنَا، وَهَاتَانِ الْقَبِيلَتَانِ هُمَا يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ .

و خانه های ما را خراب می کنند و اموال ما را غارت می کنند ، و این دو قبیله همان «یأجوج و مأجوج» هستند.

لِذَا قَالُوا لَهُ: نَرَجُو مِنْكَ إِغْلَاقَ هَذَا الْمَضِيقِ بِسَدِّ عَظِيمٍ

به همین دلیل به او گفتند: از تومی خواهیم که این تنگه را با سد بزرگی ببندی،

حَتَّى لَا يَسْتَطِيعَ الْعَدُوُّ أَنْ يَهْجُمَ عَلَيْنَا مِنْهُ؛ وَنَحْنُ نُسَاعِدُكَ فِي عَمَلِكَ؛

تا دشمن نتواند از آنجا به ماحمله کند و ما در کارت به تو کمک می کنیم،

بَعْدَ ذَلِكَ جَاءُوا لَهُ بِهَدَايَا كَثِيرَةٍ، فَرَفَضَهَا ذَوَالْقَرْنَيْنِ وَقَالَ: عَطَاءُ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ عَطَاءِ غَيْرِهِ،

بعد از آن هدایای زیادی برایش آوردند، و ذوالقرنین آنها را نپذیرفت و گفت: بخشش خداوند بهتر از بخشش دیگرانست،

وَ أَطْلَبُ مِنْكُمْ أَنْ تُسَاعِدُونِي فِي بِنَاءِ هَذَا السَّدِّ. فَرِحَ النَّاسُ لِذَلِكَ كَثِيرًا.

و از شما می خواهم که در ساختن این سد به من کمک کنید. مردم بخاطر آن خیلی خوشحال شدند.

أَمَرَهُمْ ذَوَالْقَرْنَيْنِ بِأَنْ يَأْتُوا بِالْحَدِيدِ وَالنُّحَاسِ،

ذوالقرنین به آنها دستور داد که آهن و مس بیاورند، (یأتی: می آید / یأتی بی... می آورد)

فَوَضَعَهُمَا فِي ذَلِكَ الْمَضِيقِ وَأَشَعَلُوا النَّارَ حَتَّى ذَابَ النُّحَاسُ وَدَخَلَ بَيْنَ الْحَدِيدِ،

سپس آن دو (مس و آهن) را در آن تنگه قرارداد و آتش را روشن کردند تا اینکه مس ذوب شد و در میان آهن وارد شد،

فَأَصْبَحَ سَدًّا قَوِيًّا، فَشَكَرَ الْقَوْمُ الْمَلِكَ الصَّالِحَ عَلَى عَمَلِهِ هَذَا،

و سدّ محکمی شد، پس مردم از فرمانروای درستکار بخاطر این کارش تشکر کردند،

وَ تَخَلَّصُوا مِنْ قَبِيلَتِي يَا جُوجَ وَمَا جُوجَ.

و از دو قبیله‌ی یا جوج و ما جوج رهایی یافتند.

وَ شَكَرَ ذَوَالْقَرْنَيْنِ رَبَّهُ عَلَى نَجَاحِهِ فِي فُتُوحَاتِهِ.

و ذوالقرنین از پروردگارش بخاطر موفقیتش در گشایش هایش (کشورگشایی هایش) سپاسگزاری کرد.

- عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَا حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.      ✓      x
- ۱ - أَمَرَ اللَّهُ ذَا الْقَرْنَيْنِ بِمُحَارَبَةِ الْمَشْرِكِينَ الْفَاسِدِينَ أَوْ إِصْلَاحِهِمْ.      ✓  
خداوند به ذوالقرنین دستور داد که با مشرکان فاسد بجنگد یا اصلاح کند.
- x ۲ - سَارَ ذُو الْقَرْنَيْنِ مَعَ جُيُوشِهِ نَحْوَ الْجَنُوبِ ، يَدْعُو النَّاسَ إِلَى التَّوْحِيدِ.  
ذوالقرنین همراه سپاهیان‌ش به سمت جنوب حرکت کرد در حالیکه مردم را به یکتاپرستی دعوت می‌کرد.
- x ۳ - قَبِلَ ذُو الْقَرْنَيْنِ الْهَدَايَا الَّتِي جَاءَ النَّاسُ بِهَا. ( جَاءَ : آمد / جَاءَ ... بِـ : آورد )  
ذوالقرنین هدایایی را که مردم آن‌ها را آورده بودند پذیرفت.
- x ۴ - بَنَى ذُو الْقَرْنَيْنِ السَّدَّ بِالْحَدِيدِ وَالْأَخْشَابِ .  
ذوالقرنین سد را با آهن و چوب‌ها ساخت .
- x ۵ - كَانَتْ قَبِيلَتَا يَأْجُوجَ وَ مَأْجُوجَ مُتَمَدِّنَتَيْنِ .  
دو قبیله‌ی یأجوج و مأجوج متمدن بودند .

## اعلموا

## الْفِعْلُ الْمَجْهُولُ

در زبان فارسی برای مجهول کردن فعل از مشتقات مصدر « شدن » استفاده می‌شود؛ مثال:

زد : زده شد      می‌زند : زده می‌شود      دید : دیده شد      می‌بیند : دیده می‌شود

در جمله‌ی دارای فعل معلوم، فاعل معلوم است؛ ولی در جمله دارای فعل مجهول، فاعل ناشناس می‌باشد؛ یعنی حذف شده است.

در جمله « نگهبان در را گشود . » می‌دانیم فاعل نگهبان است؛

ولی در جمله « در گشوده شد. » فاعل نامشخص است.

اکنون با فعل مجهول در دستور زبان عربی آشنا شویم.

( غَسَلَ : شُست --- « غَسِلَ : شسته شد / خَلَقَ : آفرید --- « خُلِقَ : آفریده شد )

( يَغْسِلُ : می‌شوید --- « يُغْسَلُ : شسته می‌شود / يَخْلُقُ : می‌آفریند --- « يُخْلَقُ : آفریده می‌شود )

در دستور زبان عربی هنگام مجهول شدن فعل ، حرکت های آن تغییر می کند.

|                           |                               |                              |                                   |
|---------------------------|-------------------------------|------------------------------|-----------------------------------|
| کُتِبَ : نوشت             | كُتِبَ: نوشته شد              | يُكْتَبُ: می نویسد           | يُكْتَبُ: نوشته می شود            |
| ضَرَبَ: زد                | ضُرِبَ: زده شد                | يَضْرَبُ: می زند             | يُضْرَبُ: زده می شود              |
| عَرَفَ: شناساند           | عُرِفَ: شناسانده شد           | يُعْرِفُ: می شناساند         | يُعْرَفُ: شناسانده می شود         |
| أَنْزَلَ: نازل کرد        | أُنْزِلَ: نازل شد             | يُنْزِلُ: نازل می کند        | يُنْزَلُ: نازل می شود             |
| اِسْتَحْدَمَ: به کار گرفت | اُسْتُحْدِمَ: به کار گرفته شد | يَسْتَحْدِمُ: به کار می گیرد | يُسْتَحْدَمُ: به کار گرفته می شود |

فرق فعل و معلوم و فعل مجهول را در مثال های بالا بباید.

### جمع بندی

معلوم ( مبنی للمعلوم ) : فعلی که فاعل آن در درون جمله وجود دارد . نَصَرَ اللَّهُ الْمُؤْمِنَ . ( خداوند مؤمن را یاری کرد).  
 فعل معلوم فاعل مفعول به } فعل

مجهول ( مبنی للمجهول ) : فعلی که فاعل آن نامشخص است . نُصِرَ الْمُؤْمِنُ . ( مؤمن یاری شد).  
 فعل مجهول نائب فاعل و مرفوع }

مجهول کردن فعل ماضی : ۱ - عین الفعل کسره می گیرد . ۲ - تمام حروف صدادار قبل از آن ضمه می گیرد .

مجهول کردن فعل مضارع : ۱ - عین الفعل فتحه می گیرد . ۲ - فقط حرف اول ( حرف مضارعة ) ضمه می گیرد .

ماضی : عَرَفُوا -- مجهول -- عَرَفُوا      أَرْسَلُ -- مجهول -- أَرْسَلُ  
 مضارع : يَحْتَرِمُ -- مجهول -- يُحْتَرَمُ      يُرْسِلُ -- مجهول -- يُرْسَلُ  
 امر حاضر : مجهول نمی شود .

## راه تبدیل جمله‌ی معلوم به مجهول :

۱ - پس از مجهول کردن فعلِ موردِ نظر ، فاعل آن جمله حذف می شود .

۲ - ( مفعولُ به منصوب ) ، به ( نائب فاعل مرفوع ) تبدیل می گردد .

\* چنانچه مفعولُ به دارای صفت باشد آن صفت نیز به پیروی از موصوف مرفوع خواهد شد .

۳ - جنسیت فعل مجهول با نائب فاعلِ مرفوع مطابقت پیدا می کند .

پس

مفعولُ مرفوعش کن

فاعلُ بردار حذفش کن

جنس فعلِ جورش کن

فعلِ رو مجهولش کن

**نکته‌ی مهم** فقط فعل‌های متعدی مجهول می‌شوند . پس

اگر در سؤال از ما بپرسند : کدام گزینه مجهول نمی‌شود باید گزینه‌ای را انتخاب کنیم که فعلِ لازم یا امر حاضر یا جمله‌ی اسمیه‌ای دارد که در آن فعل متعدی نیست .

يَعْرِفُ الْعَاقِلُ الصَّادِقَ . -- مجهول -- « يَعْرِفُ الصَّادِقُ .

|                 |           |           |
|-----------------|-----------|-----------|
| فعل             | فاعل      | مفعولُ به |
| و مرفوع و منصوب | فعل مجهول | نائب فاعل |

يَعْرِفُ الْمُعَلِّمُ التَّلْمِيذَةَ . -- مجهول -- « تَعْرِفُ التَّلْمِيذَةُ .

|                 |           |           |
|-----------------|-----------|-----------|
| فعل             | فاعل      | مفعولُ به |
| و مرفوع و منصوب | فعل مجهول | نائب فاعل |

( مؤنث ) و مرفوع ( مؤنث )



**نکته ۱) Translate :** در ترجمه‌ی صیغه‌های فعل مجهول به زبان فارسی اغلب از مشتقات مصدر ( شدن ) کمک

می‌گیریم . مانند :

أُرْسِلَ الْأَنْبِيَاءُ .

فعل مجهول نائب فاعل

( انبیا فرستاده شدند . )

أَرْسَلَ اللَّهُ الْأَنْبِيَاءَ .

فعل فاعل مفعولُ به

( خداوند انبیا را فرستاد . )

اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ؛ تَرَجِمِ الْآيَاتِ الْمُبَارَكَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْأَفْعَالَ الْمَجْهُولَةَ.  
خودآزمایی؛ آیات مبارکه را بخوان، سپس فعل‌های مجهول را مشخص کن.

۱- (وَ إِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَ أَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ) الأعراف: ۲۰۴

فعل مجهول نائب فاعل و مرفوع فعل مجهول و نائب فاعل آن ضمیر بارز « و »

و هنگامی که قرآن خوانده می‌شود، به آن گوش فرا دهید و سکوت کنید، باشد که مورد رحمت قرار گیرید.

۲- (يُعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيْمَاهُمْ) الرَّحْمَن: ۵۵

فعل مجهول نائب فاعل و مرفوع با « و » فرعی

گناهکاران از چهره‌شان شناخته می‌شوند.

۳- (خُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا) النَّسَاء: ۲۸

فعل مجهول نائب فاعل و مرفوع

انسان، ضعیف آفریده شده است.



▪ در گروه های دو نفره شبیه گفت و گوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

حوار (مَعَ مَسْئُولِ اسْتِقْبَالِ الْفُنْدُقِ)

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| مُسْئُولُ الْاسْتِقْبَالِ ( مَسْئُولِ پدیرش ) «                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | الْسَّائِحُ ( گردشگر )                                                                                     |
| ما هُوَ رَقْمُ غُرْفَتِكَ؟<br>شماره‌ی اتاق‌ت چند است؟                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | رَجَاءٌ أُعْطِنِي مِفْتَاحَ غُرْفَتِي.<br>لطفاً کلید اتاقم را به من بده.                                   |
| تَفَضَّلْ.<br>بفرما                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | مِئْتَانِ وَ عِشْرُونَ.<br>دویست و بیست.                                                                   |
| أَعْتَدِرُ مِنْكَ؛ أُعْطِيتُكَ ثَلَاثِمِئَةً وَ ثَلَاثِينَ.<br>عذر می‌خواهم؛ سیصد و سی را به شما دادم.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | عَفْوًا، لَيْسَ هَذَا مِفْتَاحَ غُرْفَتِي.<br>بیخشید، این کلید اتاقم نیست.                                 |
| مِنَ السَّادِسَةِ صَبَاحًا إِلَى الثَّانِيَةِ بَعْدَ الظُّهْرِ؛<br>ثُمَّ يَأْتِي زَمِيلِي بَعْدِي.<br>از شش صبح تا دو بعد از ظهر<br>سپس همکارم بعد از من می‌آید.                                                                                                                                                                                                                                        | لَا بَأْسَ، يَا حَبِيبِي.<br>ما هِيَ سَاعَةٌ دَوَامِكُ؟<br>اشکالی ندارد، دوست من،<br>ساعت کارت تا چند است؟ |
| الْفَطْوْرُ مِنَ السَّابِعَةِ وَ النِّصْفِ حَتَّى الثَّانِيَةِ إِلَى رُبْعًا؛<br>صَبْحَانَهُ مِنْ النِّصْفِ حَتَّى الثَّانِيَةِ وَ الثُّلُثِ؛<br>الْغَدَاءُ مِنَ الثَّانِيَةِ عَشْرَةَ حَتَّى الثَّانِيَةِ وَ الرَّبْعِ؛<br>نَاهَارًا مِنْ دَوَاوِذِهِ وَ النِّصْفِ حَتَّى الثَّانِيَةِ إِلَى رُبْعًا.<br>الْعِشَاءُ مِنَ السَّابِعَةِ حَتَّى الثَّانِيَةِ إِلَى رُبْعًا.<br>شام از هفت تا یک ربع به نه | مَتَى مَوَاعِدُ الْفَطْوْرِ وَ الْغَدَاءِ وَ الْعِشَاءِ؟<br>وقتهای صبحانه و نهار و شام چه وقت است؟         |
| شَايٌ وَ خُبْزٌ وَ جُبْنَةٌ وَ زُبْدَةٌ وَ حَلِيبٌ وَ مَرْبِي الْمَشْمِشِ.<br>چای و نان و پنیر و کره و شیر و مربای زردآلو                                                                                                                                                                                                                                                                               | وَ مَا هُوَ طَعَامُ الْفَطْوْرِ؟<br>غذای صبحانه چیست؟                                                      |
| رُزٌّ مَعَ دَجَاجٍ.<br>برنج و مرغ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | وَ مَا هُوَ طَعَامُ الْغَدَاءِ؟<br>و غذای نهار چیست؟                                                       |
| رُزٌّ مَعَ مَرَقٍ بَاذِنِجَانٍ.<br>برنج با خورشید بادمجان                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | وَ مَا هُوَ طَعَامُ الْعِشَاءِ؟<br>و غذای نهار چیست؟                                                       |
| لَا شُكْرَ عَلَيَّ الْوَاجِبِ.<br>وظیفه است. تشکر لازم نیست.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | أَشْكُرُكَ.<br>از تو سپاسگزارم.                                                                            |

التَّامِرِينَ / التَّمْرِينَ الْأَوَّلُ: أَي كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ الْمُعْجَمِ، تُنَاسِبُ التَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةَ؟

۱ - بِمَعْنَى الذَّهَابِ نَحْوَ الضَّيْفِ وَ إِظْهَارِ الْفَرَحِ بِهِ . / سِتْقَبَل ( : به پیشواز رفت ) - / سِتْقَبَال ( : به پیشواز رفتن )  
به معنی رفتن به سوی مهمان و اظهار شادی ( خوشحالی ) به ( از ) آن .

۲ - مَجْمُوعَةٌ كَبِيرَةٌ مِنَ الْجُنُودِ لِلدَّفَاعِ عَنِ الْوَطَنِ . جَيْش : ارتش « جمع : جُيُوش »

مجموعه‌ای بزرگ از ارتش برای دفاع از وطن

۳ - مَكَانٌ يَجْتَمِعُ فِيهِ الْمَاءُ زَمَانًا طَوِيلًا . مُسْتَنْقَع : باتلاق

مکانی که آب در آن زمانی طولانی جمع می‌شود .

۴ - مَكَانٌ بَيْنَ جَبَلَيْنِ . مَضْيِق : تنگه

مکانی بین دو کوه

۵ - فِي بَعْضِ الْأَوْقَاتِ . در بعضی وقت‌ها

بَيْنَ الْحَيْنِ وَالْآخِرِ : هر از گاهی

\* شماره پنجم تمرین بالا از متن درس حذف شده ولی مولفین فراموش کرده‌اند از اینجا بردارند .\*

التَّمْرِينَ الثَّانِي : ضَعِ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مَنَاسِبَةً مِنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ . «ثَلَاثُ كَلِمَاتٍ زَائِدَةٌ»

تمرین دوم : در جای خالی کلمه‌ی مناسبی از کلمات زیر قرار بده « سه کلمه اضافه است »

ذَابَ / تَخَلَّصَ / اخْتَارَ / أَصْلَحَ / هَدَى / مُفْسِدُونَ / رَفَّضَ / أُسْكِنُ

ذوب شد / رهایی یافت / انتخاب کرد / اصلاح کرد / هدایت کرد / فسادگران / نپذیرفت / ساکن شو

۱ - ( مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَ أَصْلَحَ فَآنَهُ غُفُورٌ رَحِيمٌ ) الْأَنْعَامُ : ۵۴

هر کس از شما به نادانی کار بدی کند، سپس بعد از آن توبه کند و خودش را اصلاح کند ، او را می‌بخشد، زیرا او بسیار آمرزنده و مهربان است.

۲ - ( وَ اخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِمِيقَاتِنَا ) الْأَعْرَافُ : ۱۵۵

و موسی از میان قوم خود هفتاد مرد را برای میعاد ما انتخاب کرد؛

۳ - ( رَبَّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى ) طه : ۵۰

پروردگار ما کسی است که به هر چیزی آفرینش [در خور] آن را داده و سپس هدایتش نموده است.

۴ - ( وَ يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَ زَوْجُكَ الْجَنَّةَ ) الْأَعْرَافُ : ۱۹

و ای آدم، تو و همسرت در این باغ ساکن شوید .

۵ - ( إِنَّ يَاجُوجَ وَ مَاجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ ) الْكَهْفُ : ۹۴

یقیناً یاجوج و ماجوج در [این] زمین ( سرزمین ) فسادگرند ( فساد می‌کنند ) .

الْتَمَرِينُ الثَّالِثُ : عَيِّنِ الْجَوَابَ الصَّحِيحَ . جواب صحیح را مشخص کن .

- ۱ - الْمَاضِي مِنْ «يَسْتَقْبِلُ» :       اَقْبَلَ       قَبَلَ       اِسْتَقْبَلَ
- ۲ - الْمَضَارِعُ مِنْ «فَرَّقَ» :       يَفْتَرِقُ       يَفْتَرِقُ       يَفْرَقُ
- ۳ - الْمَصْدَرُ مِنْ «اَغْلَقَ» :       اِنْعِلَاقُ       اِغْلَاقُ       تَغْلِيْقُ
- ۴ - الْأَمْرُ مِنْ «تُعَلِّمُونَ» :       اَعْلَمُوا       اَعْلِمُوا       عَلِّمُوا
- ۵ - اَلْفِعْلُ الْمَجْهُولُ :       يُشْرِفُ       يُضْرَبُ       يُلَاحِظُ
- ۶ - الْمَجْهُولُ مِنْ «يُخْرِجُ» :       اُخْرِجُ       يَخْرِجُ       يُخْرِجُ

الْتَمَرِينُ الرَّابِعُ : تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةَ ، ثُمَّ عَيِّنِ الْأَفْعَالَ الْمَجْهُولَةَ .

تمرین چهارم : عبارت‌های زیر را ترجمه کن ، سپس فعل‌های مجهول را مشخص کن .

۱ - ( يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضَرْبٌ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا ) ٤ الْحَجَّ : ٧٣

ای مردم، مثلی زده شده است، به آن گوش فرا دهید: کسانی را که بجز خدا می‌خوانید، مگسی را نخواهند آفرید.

۲ - ( قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ) ٥ الزُّمَرُ : ١١

بگو: من مأمور شده‌ام که خدا را درحالی که دین [ - م یا عبادتم ] را برای او خالص گردانیده‌ام، بپرستم.

۳ - ( شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ ) الْبَقَرَةُ : ١٨٥

ماه رمضان است، که قرآن در آن نازل شده است .

۴ - تَغْسَلُ مَلَابِسُ الرِّيَاضَةِ قَبْلَ بَدَايَةِ الْمُسَابَقَاتِ .

لباس‌های ورزش قبل از شروع مسابقات شسته می‌شود .

۵ - يُفْتَحُ بَابُ صَالَةِ الْاِمْتِحَانِ لِلطُّلَّابِ .

در سالن امتحان برای دانش‌آموزان باز می‌شود .

۴ - لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا: مگسی را نخواهند آفرید.

۵ - مُخْلِصًا: در حالی که خالص گردانیده‌ام.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الدَّرْسُ السَّابِعُ (درس هفتم)

أَنْتَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ عَظَمْتَكَ ، وَفِي الْأَرْضِ قَدَّرْتُكَ ، وَفِي الْبِحَارِ عَجَائِبُكَ .

تو کسی هستی که بزرگی‌ات در آسمان و توانمندی‌ات در زمین و شگفتی‌هایت در دریاست . (امیر مؤمنان علی علیه السلام)

▪ به کتاب گویا گوش کنید و کلمات جدید متن را در کلاس با هم تکرار کنید .

|                                   |                                       |                                 |
|-----------------------------------|---------------------------------------|---------------------------------|
| أَدَى : ایفا کرد، منجر شد         | تِيَّار : جریان                       | طُيُور : پرندگان «مفرد : طَيْر» |
| أَرْشَدَ : راهنمایی کرد           | جَمَاعِيّ : گروهی                     | عَرَّفَ : معرفی کرد             |
| أَرْضَعَ : شیر داد                | حَادّ : تیز                           | عَزَمَ : تصمیم گرفت             |
| أَعْلَى : بالا، بالاتر            | دَلْفِين : دلفین‌ها                   | عَنَّى : آواز خواند             |
| أَنْفَقَ : انفاق کرد              | دَوْر : نقش                           | قَفَزَ : پرید، جهش کرد          |
| أَنْوَفَ : بینی‌ها «مفرد : أَنْف» | ذَاكِرَة : حافظه                      | لَبَوْنَة : پستاندار            |
| أَوْصَلَ : رسانید                 | رَائِع : جالب                         | كَذَلِكَ : همین‌طور             |
| بِحَار : دریاها «مفرد : بَحْر»    | سَمَكُ الْقَرَشِ : کوسه ماهی          | مُنْقَذ : نجات‌دهنده            |
| بَكَى : گریه کرد                  | شَاطِئِي : ساحل «جمع : شَوَاطِئِي»    | مَوْسُوعَة : دانشنامه           |
| بَلَغَ : رسید                     | صَفَرَ : سوت زد                       |                                 |
| تَجَمَّعَ : جمع شد                | ضِعْف : برابر «ضِعْفَيْنِ : دو برابر» |                                 |

يَا مَنْ فِي الْبِحَارِ عَجَائِبُهُ يَا آنکه شگفتی‌هایش در دریاهاست .

مِنْ دُعَاءِ الْجَوْشَنِ الْكَبِيرِ از دعای جوشن کبیر

يُشَاهِدُ أَعْضَاءَ الْأُسْرَةِ فَلَمَّا رَائِعًا عَنِ الدُّلْفِينِ الَّذِي أَنْقَذَ إِنْسَانًا مِنَ الْغَرَقِ ، وَأَوْصَلَهُ إِلَى الشَّاطِئِ .

اعضای خانواده فیلم جالبی از دلفینی که - انسانی را از غرق شدن نجات داده و او را به ساحل رسانده است - می‌بینند .

حامدٌ : لا أَصَدِّقُ؛ هَذَا أَمْرٌ عَجِيبٌ . يُحَيِّرُنِي جِدًّا .

حامد : باور نمی‌کنم ؛ این کار عجیبی ( شگفت‌انگیزی ) است . خیلی مرا متحیر می‌کند .

الأبُّ : يَا وَلَدِي، لَيْسَ عَجِيبًا، لِأَنَّ الدُّلْفِينَ صَدِيقُ الْإِنْسَانِ فِي الْبِحَارِ .

پدر : ای فرزندم ( پسرم ) عجیب نیست ، زیرا دلفین دوست انسان در دریاهاست .

صَادِقٌ : تَصَدِيقُهُ صَعْبٌ ! يَا اَبِي، عَرَفْنَا عَلَيَّ هَذَا الصَّدِيقِ .

صادق : باورش سخت است؟! ای پدرم ، مارا با این دوست آشناگردان .

اَلْأَبُ : لَهُ ذَاكِرَةٌ قَوِيَّةٌ، وَ سَمْعُهُ يَفُوقُ سَمْعَ الْإِنْسَانِ عَشْرَ مَرَّاتٍ،

پدر : او حافظه‌ای قوی دارد ، و شنواییش ده برابر بالاتر از شنوایی انسان می‌باشد .

وَ وَزْنُهُ يَبْلُغُ ضِعْفِي وَزَنِ الْإِنْسَانِ تَقْرِيْبًا، وَ هُوَ مِنَ الْحَيَوَانَاتِ اللَّبَوْنَةِ الَّتِي تَرْضَعُ صِغَارَهَا .

و وزن او حدوداً به دو برابر وزن انسان می‌رسد ، و آن از حیوانات پستانداری است که به بچه‌هایش شیر می‌دهد .

نورا : إِنَّهُ حَيَوَانٌ ذَكِيٌّ يُجِيبُ مُسَاعَدَةَ الْإِنْسَانِ ! أَلَيْسَ كَذَلِكَ ؟

نورا : آن حیوان باهوشی است که کمک کردن به انسان را دوست دارد! آیا این طور نیست؟

اَلْأَبُ : نَعَمْ ؛ بِالتَّأَكِيدِ ، تَسْتَطِيعُ الدَّلَّافِينَ أَنْ تُرَشِدَنَا إِلَى مَكَانِ سُقُوطِ طَائِرَةٍ أَوْ مَكَانِ غَرَقِ سَفِينَةٍ .

پدر : بله ، قطعاً، دلفین‌ها می‌توانند که ما را به محل سقوط هواپیمایی یا مکان غرق شدن یک کشتی هدایت کنند .

اَلْأُمُّ : تُؤَدِّي الدَّلَّافِينَ دَوْرًا مُهِمًّا فِي الْحَرْبِ وَ السَّلْمِ، وَ تَكْشِفُ مَا تَحْتَ الْمَاءِ مِنْ عَجَائِبَ وَ أَسْرَارٍ،

مادر : دلفین‌ها نقش مهمی در جنگ و صلح ایفا می‌کنند، و آنچه را از شگفتی‌ها و اسرار زیر آب هست کشف می‌کنند . ( : شگفتی‌ها و اسرار زیر آب را کشف می‌کنند ) .

وَ تُسَاعِدُ الْإِنْسَانَ عَلَى اِكْتِشَافِ أَمَاكِنِ تَجْمَعِ الْأَسْمَاكِ .

و به انسان در کشف مکان‌های تجمع ماهی‌ها کمک می‌کنند .

صَادِقٌ : رَأَيْتُ الدَّلَّافِينَ تُؤَدِّي حَرَكَاتٍ جَمَاعِيَّةً ؛ فَهَلْ تَتَكَلَّمُ مَعًا ؟

صادق : دلفین‌ها را دیدم که حرکات گروهی انجام می‌دادند ؛ آیا باهم صحبت می‌کنند ؟

اَلْأُمُّ : نَعَمْ؛ قَرَأْتُ فِي مَوْسُوعَةٍ عِلْمِيَّةٍ أَنَّ الْعُلَمَاءَ يُؤَكِّدُونَ أَنَّ الدَّلَّافِينَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَتَكَلَّمَ بِاسْتِخْدَامِ أَصْوَاتٍ مُعَيَّنَةٍ،

مادر : بله؛ در یک دانشنامه علمی خواندم که دانشمندان تاکید می‌کنند که دلفین‌ها می‌توانند با بکارگیری صداهای مشخص صحبت کنند،

وَ أَنَّهَا تُغَنِّي كَالطُّيُورِ، وَ تَبْكِي كَالْأَطْفَالِ، وَ تَصْفُرُ وَ تَضْحَكُ كَالْإِنْسَانِ .

و اینکه مانند پرندگان آواز می‌خوانند ، و همچون بچه‌ها گریه می‌کنند ، و مثل انسان سوت می‌زنند و می‌خندند .

نورا : هَلْ لِلدَّلَّافِينَ أَعْدَاءٌ؟ نورا : آیا دلفین ها دشمنانی دارند؟

آلَابُ : بِالتَّأَكِيدِ ، تَحَسَّبُ الدَّلَّافِينَ سَمَكَ الْقِرْشِ عَدُوًّا لَهَا ، فَإِذَا وَقَعَ نَظَرُهَا عَلَى سَمَكَةِ الْقِرْشِ ،

پدر : قطعاً، دلفین ها کوسه ماهی را برای خود یک دشمن به حساب می آورند ، و هنگامی که نگاهشان به کوسه ماهی بیافتد،

تَتَجَمَّعُ بِسُرْعَةٍ حَوْلَهَا ، وَ تَضْرِبُهَا بِأَنْوْفِهَا الْخَادَّةِ وَ تَقْتُلُهَا .

به سرعت اطرافش جمع می شوند ، و بایینی های تیزشان آنها را می زنند و آنها را می کشند .

نورا : وَ هَلْ يُحِبُّ الدَّلَّافِينَ الْإِنْسَانَ حَقًّا ؟ نورا : و آیا درحقیقت دلفین انسان را دوست دارد؟

آلَابُ : نَعَمْ ؛ تَعَالَى نَقْرًا هَذَا الْخَبَرَ فِي الْإِنْتَرِنْتِ ... سَحَبَ تَيَّارُ الْمَاءِ رَجُلًا إِلَى الْأَعْمَاقِ بِشِدَّةٍ ،

پدر : بله ، بیا این خبر را در اینترنت بخوانیم ... جریان آب مردی را به شدت به اعماق (دریا) کشید ،

وَ بَعْدَ نَجَاتِهِ قَالَ الرَّجُلُ : رَفَعَنِي شَيْءٌ بَغْتَةً إِلَى الْأَعْلَى بِقُوَّةٍ ، ثُمَّ أَخَذَنِي إِلَى الشَّاطِئِ

و مرد بعد از نجاتش گفت : ناگهان چیزی مرا با قدرت به سمت بالا برد ، سپس مرا به ساحل کشاند

وَ لَمَّا عَزَمْتُ أَنْ أَشْكُرَ مُنْقِذِي ، مَا وَجَدْتُ أَحَدًا ، وَلَكِنِّي رَأَيْتُ دُلْفِينًا كَبِيرًا يَقْفِزُ قُرْبِي فِي الْمَاءِ بِفَرَحٍ .

و هنگامی که تصمیم گرفتم از نجات دهنده ام تشکر کنم ، کسی را نیافتم ، اما دلفین بزرگی را دیدم که کنارم در آب با خوشحالی می پرید .

أَلَامٌ : إِنَّ الْبَحْرَ وَالْأَسْمَاكَ نِعْمَةٌ عَظِيمَةٌ مِنَ اللَّهِ .

مادر : براستی دریا و ماهیها نعمت بزرگی از جانب خداوند هستند .

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ص) : رَسُولُ خَدَا (ص) فَرَمُود :

النَّظْرُ فِي ثَلَاثَةِ أَشْيَاءٍ عِبَادَةٌ : نَظْرُكَ فِي عِبَادَةِ اللَّهِ : نَظْرُكَ فِي عِبَادَةِ اللَّهِ :

النَّظْرُ فِي الْمُصْحَفِ ، وَ النَّظْرُ فِي وَجْهِ الْوَالِدَيْنِ ، وَ النَّظْرُ فِي الْبَحْرِ .

نگاه کردن به قرآن ، و نگاه کردن به چهره پدر و مادر و نگاه کردن به دریا .

- عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأَ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ .
- ۱ - الدُّلْفَيْنُ مِنَ الْحَيَوَانَاتِ اللَّبَوْنَةِ الَّتِي تُرَضِعُ صِغَارَهَا .  
 دلفین از حیوانات پستانداری است که به بچه‌هایش شیر می‌دهد .
- ۲ - يُؤَدِّي سَمَكُ الْقِرْشِ دَوْرًا مُهِمًّا فِي الْحَرْبِ وَالسَّلْمِ .  
 کوسه ماهی نقش مهمی در جنگ و صلح ایفا می‌کند .
- ۳ - سَمِعُ الْإِنْسَانِ يَفُوقُ سَمْعَ الدُّلْفَيْنِ عَشْرَ مَرَّاتٍ .  
 شنوایی انسان ده برابر برتر از شنوایی دلفین می‌باشد .
- ۴ - سَمَكُ الْقِرْشِ صَدِيقُ الْإِنْسَانِ فِي الْبِحَارِ .  
 کوسه ماهی دوست انسان در دریاهاست .
- ۵ - سَمَكُ الْقِرْشِ عَدُوُّ الدُّلْفَيْنِ . كوسه ماهی دشمن دلفین‌هاست .
- ۶ - لِلدُّلْفَيْنِ أَنْوْفٌ حَادَّةٌ . دلفین‌ها بین‌های تیزی دارند .

### اعلموا ( الأجارُّ و المجرور )

در زبان فارسی به حروفی مانند « به ، برای ، بر ، در ، از » حروف اضافه و در عربی حروف جر می‌گویند .  
 به حروف « مِنْ ، فِي ، إِلَى ، عَلَى ، بِ ، لِ ، عَنْ ، كَ » در دستور زبان عربی « حروف جر » می‌گویند این  
 حروف به همراه کلمه‌ی بعد از خودشان معنای جمله را کامل‌تر می‌کنند .  
 مثال : مِنْ قَرْيَةٍ ، فِي الْغَابَةِ ، إِلَى الْمُسْلِمِينَ ، عَلَى الْوَالِدِينَ ، بِالْحَافِلَةِ ، لِلَّهِ ، عَنْ نَفْسِهِ ، كَجَبَلٍ  
 به حرف جر ، جار و به اسم بعد از آن مجرور و به هر دو این‌ها « جار و مجرور » می‌گویند .

### أهمُّ معاني حروف الجرِّ :

|      |    |
|------|----|
| مِنْ | از |
|------|----|

( ... حَتَّى تُتَفَقَّهُوا مِمَّا تُحِبُّونَ ) آل عمران : ۹۲ / ( مِمَّا = مِنْ + مَا ) / تا اتفاق کنید از آنچه دوست می‌دارید .

( ... أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ ) الإنسان : ۲۱ دست بندهایی از جنس نقره

مِنْ هُنَا إِلَى هُنَاكَ : از اینجا تا آنجا

|    |    |
|----|----|
| در | فی |
|----|----|

( هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ) الْبَقَرَة : ۲۹ او کسی است که همه آنچه را در زمین است برایتان آفرید .

النَّجَاةُ فِي الصِّدْقِ . رَسُولُ اللَّهِ (ص) رهایی در راستگویی است .

|       |                  |
|-------|------------------|
| إِلَى | به ، به سوی ، تا |
|-------|------------------|

( سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى ) الْإِسْرَاء : ۱  
پاک است کسی که بنده اش را در شبی از مسجد الحرام به سوی مسجد الاقصی حرکت داد .

( قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ ) الْإِسْرَاء : ۱  
گفت : « چقدر درنگ کردی ؟ » گفت : « یک روز یا بخشی از یک روز . » گفت : « نه ، بلکه صد سال درنگ کردی؛ به خوراکی و نوشیدنی ات بنگر . »

كَانَ الْفَلَّاحُ يَعْمَلُ فِي الْمَرْعَةِ مِنَ الصَّبَاحِ إِلَى اللَّيْلِ . کشاورز از صبح تا شب در مزرعه کار می کرد .

|       |          |
|-------|----------|
| عَلَى | بر ، روی |
|-------|----------|

الْأَنَاسُ عَلَى دِينِ مُلُوكِهِمْ . رَسُولُ اللَّهِ (ص) مردم بر دین پادشاهانشان هستند .

عَلَيْكُمْ بِمَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ فَإِنَّ رَبِّي بَعَثَنِي بِهَا . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

به صفات برتر اخلاقی پایبند باشید، (بر شماسست پایبندی به صفات برتر اخلاقی) زیرا پروردگرم مرا به خاطر آن فرستاده است .

الذَّهْرُ يَوْمَانِ؛ يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ . أمير المؤمنين علي (ع) روزگار دو روز است؛ روی به سودت و روزی به زیانت .

الْحَقِيبَةُ عَلَى الْمِنْضَدَةِ . کیف روی میز است .

|    |              |
|----|--------------|
| بِ | به وسیله، در |
|----|--------------|

( اقْرَأْ وَ رَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ) الْعَلَق : ۳ و ۴

بخوان و پروردگارت گرامی ترین است ؛ همان که به وسیله قلم آموخت .

( وَ لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ ) آل عمران : ۱۲۳ و خدا شما را در (جنگ) بدر یاری کرد .

<sup>۱</sup> - «عَلَيْكُمْ» اصطلاحی است که از معنای «جار و مجرور» خارج شده و معنای فعل یافته است .



|    |                            |
|----|----------------------------|
| لِ | برای ، از آن (مال) ، داشتن |
|----|----------------------------|

(لِيَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ) النَّسَاء : ۱۷۱ آنچه در آسمان ها و زمین است ، از آن اوست .

لِكُلِّ ذَنْبٍ تَوْبَةٌ إِلَّا سَوْءَ الْخُلُقِ . رَسُولُ اللَّهِ (ص) هر گناهی جز بداخلاقی توبه دارد .

(لِيَكُم دِينُكُمْ وَ لِيِيَ دِينِ) الْكَافِرُونَ : ۶ دین شما از آن خودتان و دین من از آن خودم .

لِمَاذَا رَجَعْتَ؟ - لِيَأْنِي نَسِيتُ مِفْتَاحِي . برای چه برگشتی؟ - برای اینکه کلیدم را فراموش کردم .

|      |             |
|------|-------------|
| عَنْ | از ، درباره |
|------|-------------|

( وَ هُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ ) الشُّورَى : ۲۵

او کسی است که توبه را از بندگان می پذیرد و از بدی ها در می گذرد .

( وَ إِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ . . . ) الْبَقَرَةُ : ۱۸۶

و اگر بندگانم از تو درباره من بپرسند، قطعاً من (به آنان) نزدیکم .

|    |       |
|----|-------|
| كَ | مانند |
|----|-------|

فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى غَيْرِهِ كَفَضْلِ النَّبِيِّ عَلَى أُمَّتِهِ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

برتری دانشمند بر غیر خود مانند برتری پیامبر بر امت خودش است .

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ : عَيْنِ الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الْمُؤَوَّنَةِ .

۱- الْعِلْمُ خَيْرٌ مِنَ الْمَالِ . الْعِلْمُ يَحْرُسُكَ وَأَنْتَ تَحْرُسُ الْمَالَ . أمير المؤمنين علی (ع)

مبتدا و مرفوع خبر و مرفوع جار و مجرور مبتدا و مرفوع مفعول به مبتدا مفعول به

علم بهتر از ثروت است . علم تو را حفظ می کند و ( در حالیکه ) تو از ثروت محافظت می کنی .

۲- \* قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ... \*

جار و مجرور

<sup>۷</sup> - دین : دینی (دین من)

## نون الوقایة

در متن درس کلمات « يُحَيِّرُنِي » و « أَخَذَنِي » را مشاهده کردید .

وقتی که فعلی به ضمیر « ی » متصل می‌شود، نون وقایه بین فعل و ضمیر واقع می‌شود . مثال :

يَعْرِفُنِي : مرا می‌شناسد . اِرْفَعُنِي : مرا بالا ببر .

اَخَذَنِي : مرا برد . يُحَيِّرُنِي : مرا حیران می‌کند .

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ : تَرَجِمِ هَذِهِ الْجُمْلَةَ .

۱ - رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ ( ابراهیم : ۴۰ )

پروردگارا، مرا برپا دارنده‌ی نماز قرار ده ...

۲ - اَللّٰهُمَّ اِنْفَعْنِي بِمَا عَلَّمْتَنِي وَعَلَّمْنِي مَا يَنْفَعُنِي . ( رسول الله ص )

خدایا به من بواسطه‌ی آنچه به من آموختی سود برسان و به من بیاموز آنچه به من سود می‌رساند .

۳ - اِنَّ اللّٰهَ اَمْرَنِي بِمُدَارَةِ النَّاسِ كَمَا اَمْرَنِي بِاِقَامَةِ الْفَرَائِضِ . ( رسول الله ص )

یقیناً خداوند مرا به مدارا کردن با مردم دستور داده است همانطور که مرا به برپایی واجبات دستور داده است .

۴ - اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي شَكُورًا وَّاجْعَلْنِي صَبُورًا وَّاجْعَلْنِي فِي عَيْنِي صَغِيرًا وَّفِي اَعْيُنِ النَّاسِ كَبِيرًا . ( رسول الله ص )

خدایا مرا بسیار شکرگذار قرار بده و مرا بسیار شکویا قرار بده و مرا در چشم خودم کوچک و در چشم‌های مردم بزرگ قرار ده .

در گروه های دو نفره شبیه گفت و گوی زیر را در کلاس اجرا کنید .

حوار ( مع مُشْرِفِ خَدَمَاتِ الْفُنْدُقِ )

گفت و گو ( با مدیر داخلی خدمات هتل )

|                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| السَّائِحُ<br>گردشگر                                                                                                                                                              | مَسْئُولُ الْإِسْتِقْبَالِ<br>مسئول پذیرش                                                                                                                                                                                                                       |
| عَفْوًا؛ مَنْ هُوَ مَسْئُولُ تَنْظِيفِ الْغُرْفِ<br>وَ الْحِفَاظِ عَلَيْهَا ؟<br>ببخشید ؛ مسئول پاکیزگی و نگهداری از اتاق ها کیست ؟                                               | السَّيِّدُ دِمَشْقِيٌّ مُشْرِفٌ خَدَمَاتِ غُرْفِ الْفُنْدُقِ .<br>مَا هِيَ الْمَشْكَالَةُ ؟<br>آقای دمشقی مدیر داخلی خدمات اتاق های هتل است .<br>مشکل چیست ؟                                                                                                    |
| لَيْسَتْ الْغُرْفُ نَظِيفَةً ، وَ فِيهَا نَوَاقِصٌ .<br>اتاق ها تمیز نیستند و نقص هایی دارند .                                                                                    | أَعْتَذِرُ مِنْكَ ؛ رَجَاءً ، إِسْتِرْحَاحًا ؛ سَأَتَّصِلُ بِالْمُشْرِفِ .<br>از تو معذرت می خواهم ؛ لطفاً ، استراحت کن ؛ با مدیر تماس<br>خواهم گرفت .                                                                                                          |
| مَسْئُولُ الْإِسْتِقْبَالِ يَتَّصِلُ بِالْمُشْرِفِ وَ يَأْتِي الْمُشْرِفُ مَعَ مُهَنْدِسِ الصِّيَانَةِ .<br>مسئول پذیرش با مدیر تماس می گیرد و مدیر با مهندس تعمیرات می آید .     |                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| مُشْرِفُ خَدَمَاتِ الْفُنْدُقِ<br>مدیر خدمات هتل                                                                                                                                  | السَّائِحُ<br>گردشگر                                                                                                                                                                                                                                            |
| مَا هِيَ الْمَشْكَالَةُ ، يَا حَبِيبِي؟!<br>مشکل چیست ، دوست من !؟                                                                                                                | لَيْسَتْ غُرْفَتِي وَ غُرْفُ زُمْلَائِي نَظِيفَةً ، وَ فِيهَا نَوَاقِصٌ .<br>اتاق من و اتاق های همکلاسی هایم تمیز نیستند، نقص هایی دارند .                                                                                                                      |
| سَبَّأَتِي عَمَالُ التَّنْظِيفِ ،<br>وَ مَا الْمَشْكَالَاتُ الْأُخْرَى ؟<br>کارگران نظافتچی خواهند آمد ،<br>و مشکلات دیگر چیست ؟                                                  | فِي الْغُرْفَةِ الْأُولَى سَرِيرٌ مَكْسُورٌ ،<br>در اتاق اول تخت شکسته<br>وَ فِي الْغُرْفَةِ الثَّانِيَةِ شَرَشَفٌ نَاقِصٌ ،<br>و در اتاق دوم ملافه کم است ،<br>وَ فِي الْغُرْفَةِ الثَّلَاثَةِ الْمَكِّيْفُ لَا يَعْمَلُ .<br>و در اتاق سوم کولر کار نمی کند . |
| نَعْتَذِرُ مِنْكُمْ .<br>سُنْصَلِّحُ كُلَّ شَيْءٍ بِسُرْعَةٍ ؛ عَلَيَّ عَيْنِي .<br>از شما عذرخواهی می کنم .<br>هر چیزی ( همه چیز ) را به سرعت درست خواهیم کرد ؛ به<br>روی چشمم . | تَسَلَّمَ عَيْنُكَ!<br>چشمت بی بلا                                                                                                                                                                                                                              |

التَّمارين ( التَّمْرِينُ الْأَوَّلُ ) : عَيْنِ الْجُمْلَةِ الصَّحِيحَةَ وَ غَيْرَ الصَّحِيحَةَ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَ الْوَاقِعِ . ✓ x

تمرین اول : جمله‌ی درست و نادرست را طبق حقیقت و واقعیت مشخص کن .

- ۱ - عِنْدَمَا يَنْقَطِعُ تَيَّارُ الْكَهْرَبَاءِ فِي اللَّيْلِ، يَغْرَقُ كُلُّ مَكَانٍ فِي الظَّلَامِ . ✓  
 هنگامی که جریان برق در شب قطع می‌شود ، هر مکانی در تاریکی فرو می‌رود .
- ۲ - الطَّاوُوسُ مِنَ الطُّيُورِ الْمَائِيَّةِ تَعِيشُ فَوْقَ جِبَالٍ ثَلْجِيَّةٍ . ✗  
 طاووس از پرندگان آبی است که بالای کوه‌های برفی زندگی می‌کند .
- ۳ - الْمَوْسُوعَةُ مُعْجَمٌ صَغِيرٌ جَدًّا يَجْمَعُ قَلِيلًا مِنَ الْعُلُومِ . ✗  
 دانش‌نامه لغت‌نامه‌ای بسیار کوچک است که کمی از دانش‌ها را جمع می‌کند .
- ۴ - الشَّاطِئُ مِنْطَقَةٌ بَرِّيَّةٌ بِجَوَارِ الْبِحَارِ وَ الْمُحِيطَاتِ . ✓  
 ساحل منطقه‌ای خشک کنار دریاها و اقیانوس‌ها است .
- ۵ - الْأَنْفُ عُضْوُ التَّنْفُسِ وَ الشَّمِّ . ✓  
 بینی عضو نفس‌کشیدن و بویایی است .
- ۶ - الْخَفَّاشُ طَائِرٌ مِنَ اللَّبُونَاتِ . ✓  
 خفاش پرنده‌ای از پستانداران است .

الْتَّمَرِينُ الثَّانِي : صَّعَ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً مِنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ . « كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ »  
 تمرین دوم : در جای خالی کلمه‌ی مناسبی از کلمات زیر قرار بده . « دو کلمه اضافیست »

أَنُوفٌ / دَوْرٌ / قَفْزٌ / بَلَّغْنَا / أَسْرَى / أَسَاوِرٌ / الذَّاكِرَةُ / تَيَّارٌ

- ۱ - اشْتَرَى أَبِي لِأُخْتِي الصَّغِيرَةِ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ .  
 پدرم برای خواهر کوچکم دستبندهایی از جنس طلا خرید .
- ۲ - قَالَ الطُّلَّابُ : بَلَّغْنَا السَّنَةَ السَّادِسَةَ عَشْرَةَ مِنَ الْعُمْرِ .  
 دانش‌آموزان گفتند : به شانزده [ سالگی ] از عمر رسیدیم .
- ۳ - كَانَ كُلُّ طَالِبٍ يَلْعَبُ دَوْرَهُ بِمَهَارَةٍ بِالْعَمَلِ . هر دانش‌آموزی نقشش را با مهارت زیادی بازی می‌کرد .
- ۴ - عَصَفَتْ رِيَا حُ شَدِيدَةً وَ حَدَّثَ تَيَّارٌ فِي مَاءِ الْمُحِيطِ .  
 بادهای شدیدی وزید و جریانی در آب اقیانوس ایجاد شد .

۵ - أَنْصَحُكَ بِقِرَاءَةِ كِتَابٍ حَوْلَ طُرُقِ تَقْوِيَةِ الذَّاكِرَةِ لِأَنَّكَ كَثِيرُ النِّسْيَانِ .

به تو نصیحت می‌کنم کتابی پیرامون راه‌های تقویت حافظه بخوانی برای اینکه تو فراموشکار هستی .

۶ - لَدَيْنَا زَمِيلٌ ذَكِيٌّ جَدًّا قَفَّزَ مِنَ الصَّفِّ الْأَوَّلِ إِلَى الصَّفِّ الثَّلَاثِ .

همکلاسی بسیار تیزهوشی داریم که از کلاس اول به کلاس سوم جهش کرد .

الْتَّمِرِينَ الثَّلَاثُ : تَرْجِمِ الْآيَتَيْنِ وَالْأَحَادِيثَ، ثُمَّ ضَعِ خَطًّا تَحْتَ الْجَارِّ وَالْمَجْرُورِ .

۱ - ( وَ أَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ) الْنَّمْل : ۱۹

و مرا به رحمت خود در [ زمره‌ی ] بندگان شایسته‌ها در آور ( داخل کن ).

۲ - ( وَ أَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ) آلِ عِمْرَانَ : ۱۴۷

و ما را بر گروه کافران پیروز گردان .

۳ - أَذِيبُ الْمَرْءَ خَيْرٌ مِنْ ذَهَابِهِ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

ادب مرد ( انسان ) بهتر ( ارزشمندتر ) از طلایش است .

۴ - عَلَيْكَ بِذِكْرِ اللَّهِ فَإِنَّهُ نُورُ الْقَلْبِ . أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ (ع)

ذکر خدا بر تو واجب است ( باید که خدا را یاد کنی ) پس یقیناً آن نور دل است .

۵ - جَمَالُ الْعِلْمِ نَشْرُهُ وَ تَمَرَتُهُ الْعَمَلُ بِهِ . أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ (ع)

زیبایی دانش گسترش دادن آن است و میوه‌ی آن عمل کردن به آن ( دانش ) است .

الْتَّمِرِينَ الرَّابِعُ : عَيِّنِ الْكَلِمَاتِ الْمُتَرَادِفَةَ وَالْمُتَضَادَّةَ . = ≠

|        |         |          |          |          |         |         |           |            |         |
|--------|---------|----------|----------|----------|---------|---------|-----------|------------|---------|
| بَعَثَ | صِغَارٌ | شَاطِئٌ  | أَرْسَلَ | بَكَى    | كِبَارٌ | أَقَلَّ | ضَوءٌ     | بَعُدَ     | سَاحِلٌ |
| فرستاد | کودکان  | سامل     | فرستاد   | گریه کرد | بزرگان  | کمتر    | (روشنایی) | دور شد     | سامل    |
| ضَحِكَ | ظَلَامٌ | أَكْثَرَ | بَغْتَةً | قَرَبَ   | دَفَعَ  | فَجَاءَ | كَتَمَ    | إِسْتَلَمَ | سَتَرَ  |
| خندید  | تاریکی  | بیشتر    | ناگهان   | نزدیک شد | پرداخت  | ناگهان  | پنهان کرد | دریافت کرد | پوشاند  |

بَعَثَ = أَرْسَلَ      شَاطِئٌ = سَاحِلٌ      بَغْتَةً = فَجَاءَ      كَتَمَ = سَتَرَ      صِغَارٌ ≠ كِبَارٌ

بَكَى ≠ ضَحِكَ      أَقَلَّ ≠ أَكْثَرَ      ضَوءٌ ≠ ظَلَامٌ      بَعُدَ ≠ قَرَبَ      دَفَعَ ≠ إِسْتَلَمَ

الْتَمْرِينُ الْخَامِسُ : تَرْجِمِ كَلِمَاتِ الْجَدْوَلِ الْمُتَقَاعِ، ثُمَّ اكْتُبْ زَمْرَهُ . (كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ)  
يَلْبَغْنَ / صِغَارٌ / ذَاكِرَةٌ / عَفَا / بَكَى / مُنْقِذٌ / مَرَقٌ (خورش) / أَوْصَلَ / صَفَرُوا / غَنَيْتُمْ / سَمِعَ / طَيُّورٌ / حَادَّةٌ /  
دَوْرٌ / لَبَوْنَةٌ / كَذَلِكَ / جِمَارِكُ (گمرک) / زُبُوتٌ / سَمِينَا / ظَاهِرَةٌ / أَمَطَرَ / حَمِيمٌ / ثُلُوجٌ / سِوَارٌ / رَائِعٌ

|    |               |   |   |   |   |
|----|---------------|---|---|---|---|
| ۱  | کوچک ها       | ص | غ | ا | ر |
| ۲  | این طور       | ک | ذ | ل | ک |
| ۳  | تیز           | ح | ا | د | ة |
| ۴  | پدیده         | ظ | ا | ه | ر |
| ۵  | سوت زدند      | ص | ف | ر | و |
| ۶  | روغن ها       |   | ز | ی | و |
| ۷  | نقش           |   | د | و | ر |
| ۸  | شنوایی        |   | س | م | ع |
| ۹  | جالب          |   | ر | ا | ئ |
| ۱۰ | نجات دهنده    |   | م | ن | ق |
| ۱۱ | نامیدیم       | س | م | ی | ن |
| ۱۲ | دستبند        |   | س | و | ا |
| ۱۳ | گرم و صمیمی   |   | ح | م | ی |
| ۱۴ | برف ها        |   | ث | ل | و |
| ۱۵ | حافظه         | ذ | ا | ک | ر |
| ۱۶ | پستاندار      | ل | ب | و | ن |
| ۱۷ | پرندگان       |   | ط | ی | و |
| ۱۸ | رسانید        |   | أ | و | ص |
| ۱۹ | باران بارید   |   | أ | م | ط |
| ۲۰ | بخشید         |   | ع | ف | ا |
| ۲۱ | می رسند       | ی | ب | ل | غ |
| ۲۲ | ترانه خواندید | غ | ن | ی | ت |
| ۲۳ | گریه کرد      |   | ب | ک | ی |

قال أمير المؤمنين علي (ع) : « الدهرُ يومانٍ ؛ يومٌ لكَّ وِ يومٌ عليكَّ » :

(روزگار دو روز ( دو گونه ) است . روزی برای ( به نفع ) توست و روزی علیه ( ضد ) توست .

التَّامِرِينَ السَّادِسُ: تَرْجِمِ الْآيَةَ وَالْأَحَادِيثَ ثُمَّ عَيِّنِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الْمُكْوَّتَةِ .

۱- (وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا) النَّبَأُ: ۴۰

و کافر می گوید: «ای کاش من خاک بودم.» «---» کل این جمله مفعول به است .

۳- مُجَالَسَةُ الْعُلَمَاءِ عِبَادَةٌ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

همنشینی با دانشمندان عبادت است .

۴- حُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ الْعِلْمِ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

خوب پرسیدن نصف دانش است .

۵- الْعَالِمُ بِلَا عَمَلٍ كَالشَّجَرِ بِلَا ثَمَرٍ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

دانشمند بدون عمل مانند درخت بدون میوه است .

۶- إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ:

صَدَقَةٌ جَارِيَةٌ، أَوْ عِلْمٌ يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

هنگامی که انسان بمیرد عملش قطع می شود بجز از سه جا : کار نیکی جاری ، یا علمی که از آن سود برده می شود، یا فرزند نیکوکاری که برایش دعا می کند .

**\*أنوار القرآن\***

عَيْنٌ فِي الْآيَةِ الشَّرِيفَةِ تَرْجَمَةٌ مَا تَحْتَهُ حَطٌّ .

۱- ( رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَالْحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ )

پرودگارا، به من دانش ببخش و مرا به درستکاران پیوند بده ؛

۲- ( وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ) ...

و مرا از وارثان بهشت پر نعمت قرار بده ؛

۳- ( وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ )

و روزی که (مردم) برانگیخته می شوند، رسوایم مکن؛

۴- ( يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ )

روزی که نه دارایی و نه فرزندان سود نمی رساند ؛

۵- ( فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ ) الْمَائِدَةُ : ۴۸ در کارهای خیر از هم پیشی بگیرید .

۶- ( وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتٌ بَلْ أحياءٌ وَ لَكِن لا تَشْعُرُونَ ) الْبَقَرَةُ : ۱۵۴

و به کسانی که در راه خدا کشته می شوند، مُرده نگوئید، بلکه زنده اند ولی شما نمی دانید .

**الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ**

ابْحَثْ عَنْ قِصَّةِ حَقِيقَةِ قَصِيرَةِ حَوْلِ حَيَّوانٍ، وَ اكْتُبْهَا فِي صَحِيفَةٍ جِدَارِيَّةٍ، ثُمَّ تَرْجِمْهَا إِلَى الْفَارِسِيَّةِ، مُسْتَعِينًا بِمُعْجَمِ عَرَبِيٍّ - فَارِسِيٍّ .

به دنبال داستان حقیقی کوتاهی پیرامون حیوانی بگرد و آن را در روزنامه‌ای دیواری بنویس ، سپس آن را با

کمک لغت‌نامه‌ی « عربی به فارسی » به فارسی ترجمه کن .





## الدَّرْسُ الثَّامِنُ

قالَ رَسُولُ اللَّهِ (ص)

جَمالُ المَرءِ فَصاحَةُ لِسانِهِ .

زیبایی مرد ( انسان ) شیوایی زبانش است .

■ به کتاب گویا گوش کنید و کلمات جدید متن را در کلاس با هم تکرار کنید.

|                                  |                                     |                                   |
|----------------------------------|-------------------------------------|-----------------------------------|
| آتى، آتٍ : آینده ، در حال آمدن   | شاءٌ : خواست                        | مَحامِدٌ : ستایش ها               |
| اِسْتِغاثَةٌ : کمک خواست         | شَكْوَتٌ : شکایت کردم «ان           | مَرَّرٌ : تلخ کرد                 |
| بَدِيعٌ : نو (برای نخستین بار)   | شَكْوَتٌ: اگر شکایت کنم»            | مَصانِعٌ : آب انبارهای بیابان     |
| بُعدٌ : دوری                     | شَمٌّ : بویید « شَمَمْتُ : بوییدی » | مَلِيحٌ : با نمک                  |
| جَرَبٌ : آزمایش کرد              | عَجِينٌ : خمیر                      | مَمزُوجٌ : درآمیخته               |
| حَلٌّ : فرود آمد                 | عُداءٌ : دشمنان «مفرد: عادی»        | نُحْنٌ : شیون کردند ( ناحٌ : بلند |
| ذاقٌ : چشید                      | عَشِيَّةٌ : آغاز شب                 | گَرِيسَتٌ (                       |
| دناٌ : نزدیک شد                  | غداةٌ : آغاز روز                    | وُدٌّ : عشق                       |
| رَجاءٌ : امید داشت               | فَلواتٌ : بیابانها «مفرد: فلاة»     | وَصَفٌ : وصف کرد                  |
| رَضِيٌّ : راضی شد                | قَد تَفَتَّشٌ : گاهی جست و جو       | وَكَناتٌ : لانه ها                |
| رُفاتٌ : استخوان پوسیده          | می شود                              | هَامٌ : تشنه و سرگردان شد         |
| رَكبٌ : کاروان شتر یا اسب سواران | قُرْبٌ : نزدیکی                     | هَجَرَ : جدایی گزید، جدا شد       |
| سَلٌ : بپرس (اسأل)               | كأسٌ : جام، لیوان                   | عدوٌّ = عادی : دشمن               |
|                                  | مُجَرَّبٌ : آزموده                  |                                   |

## صِناعَةُ التَّلْمِيعِ فِي الأَدَبِ الفارِسیِّ صِنعت ( آرایه‌ی ) تَلْمِيعِ در ادبیات فارسی

إِنَّ اللُّغَةَ العَرَبِيَّةَ لُغَةُ القُرآنِ وَالْأَحاديثِ وَالْأَدعِيَّةِ فَقَدْ اسْتَفادَ مِنْها الشُّعراءُ الأيرانِيُّونَ

قطعا زبان عربی زبان قرآن و احادیث و دعاهاست و بسیاری از شاعران ایرانی از آن استفاده کرده اند

وَ اُنشَدَ بَعْضُهُم اَبياتاً مَمزُوجَةً بِالعَرَبِيَّةِ وَالْفارِسيَّةِ وَ سَمَّوها بِالْمُلَمَّعِ ؛

و برخی از آنها ابیاتی را آمیخته به عربی و فارسی سروده اند و آن را مُلَمَّع نامیده اند ؛

لِكَثِيرٍ مِنَ الشُّعْرَاءِ الْإِيرَانِيِّينَ مُلَمَّعَاتٍ، مِنْهُمْ حَافِظُ الشَّيرَازِيِّ وَ سَعْدِيُّ الشَّيرَازِيِّ  
وَجَلالُ الدِّينِ الرَّومِيُّ الْمَعْرُوفُ بِالْمَوْلَوِيِّ.

بسیاری از شاعران ایرانی مُلَمَّعاتی دارند از جمله : حافظ شیرازی و سعدی شیرازی و جلال الدین رومی معروف به مولوی.

مُلَمَّعُ حَافِظِ الشَّيرَازِيِّ لِسَانِ الْغَيْبِ ( مُلَمَّعُ لِسَانِ الْغَيْبِ حَافِظِ شِيرَازِي )  
از خون دل نوشتم نزدیک دوست نامه  
إِنِّي رَأَيْتُ دَهْرًا مِنْ هَجْرِكَ الْقِيَامَةَ

نامه ای با دل خونین برای محبوبم نوشتم « که من روزگار را در دوری تو مانند قیامت دیدم »

دارم من از فراقش در دیده صد علامت  
لَيْسَتْ دُمُوعُ عَيْنِي هَذِي لَنَا الْعَلَامَةُ؟

من ازدوری او صدها نشانه در چشم دارم ، « آیا اشک‌های چشم من ، نشانه و علامت برایمان نیست ؟ »

هر چند کازمودم از وی نبود سودم  
مَنْ جَرَّبَ الْمُجَرَّبَ حَلَّتْ بِهِ النَّدَامَةُ

هر چه که تجربه کردم ، از جانب او فایده‌ای به من نرسید «هرکس آزموده را بیازماید ، پشیمانی نصیبش می شود »

پرسیدم از طبیبی احوال دوست گفتا  
فِي بُعْدِهَا عَذَابٌ فِي قُرْبِهَا السَّلَامَةُ

از طبیبی درباره احوال محبوبم سوال کردم ، گفت : « در دوری و هجرانش رنج و عذاب و در نزدیکی اش سلامتی و آسایش است »

گفتم ملامت آید گر گرد دوست گردم  
وَاللَّهِ مَا رَأَيْنَا حُبًّا بِإِلَّا مَلَامَةً

گفتم اگر زیاد به دوست مشغول شوم مورد سرزنش واقع می شوم « به خدا سوگند که ما عشقی را بدون ملامت و سرزنش ندیدیم »

حافظ چو طالب آمد جامی به جان شیرین  
حَتَّى يَذُوقَ مِنْهُ كَأْسًا مِنَ الْكِرَامَةِ

حافظ همانند خواستاری آمد که جان شیرین بدهد و جامی بستاند « تا از آن (دادن جان) ، جامی از کرامت عشق بچشد »

مُلَمَّعُ سَعْدِي الشَّيْرَازِي ( مُلَمَّعُ سَعْدِي شيرازی )

سَلِّ الْمَصَانِعَ رُكْبًا تَهِيمٌ فِي الْفُلُواتِ      تو قدرِ آبِ چه دانی که در کنارِ فُرَاتِی

از آب انبارها درباره‌ی سوارانی که در بیابان‌ها تشنه اند بپرس . تو قدر و ارزش آب را چه می دانی ، وقتی درکنار فرات هستی ( مَصَانِعَ : آبگیرهایی بودند که مزه‌ی گوارایی نداشتند ولی برای تشنگان نعمتی بزرگ بوده است . )

شِیمُ به روی تو روزست و دیده ام به تو روشن      وَ إِنِّ هَجَرْتُ سَوَاءَ عَشِيَّتِي وَ غَدَاتِي

شِیمُ با دیدن روی تو مثل روز است و چشمم با دیدن روی تو روشن می شود. « و اگر مرا ترک کنی ، شب و روزم مساوی است »

اگر چه دیر بماندم امید بر نگرفتم      مَضَى الزَّمَانُ وَ قَلْبِي يَقُولُ إِنَّكَ آتِي

گرچه مدت زیادی انتظار کشیدم ، اما امیدم را از دست ندادم ، « زمان گذشت و دلم می گوید که تو می آیی »

من آدمی به جمالت نه دیدم و نه شنیدم      اگر گلی به حقیقت عَجینِ آبِ حیاتی

من انسانی به زیبایی تو نه دیده ام و نه شنیده ام ، اگر خمیر آفرینش تو از آب و گل است ، حقیقتاً آغشته به آب زندگانی است .

شبان تیره امیدم به صبح روی تو باشد      وَ قَدْ تَفَتَّشُ عَيْنُ الْحَيَاةِ فِي الظُّلُمَاتِ

شب‌های تاریک من به امید دیدن روی تو صبح می شود، « وگاهی چشمه‌ی حیات در تاریکی‌ها جستجو می شود »

فَكَمْ تَمَرَّرُ عَيْشِي وَ أَنْتَ حَامِلٌ شَهْدٍ      جواب تلخ بدیع است از آن دهان نباتی

چقدر زندگیم را تلخ می کنی درحالی که تو این همه شاهد و شیرینی داری ! ازدهان شیرین تو جواب تلخ شنیدن زیباست !

نه پنج روزه‌ی عمرست عشق روی تو ما را      وَ جَدْتُ رَائِحَةَ الْوُدِّ إِنِّ شَمَمْتُ رُفَاتِي

عاشق روی تو بودن برای ما فقط این پنج روزه عمر دنیا نیست ، « اگر خاک قبرم را ببویی ، بوی عشق را می یابی »

وَصَفْتُ كُلَّ مَلِيحٍ كَمَا تُحِبُّ وَ تَرْضَى      محامد تو چه گویم که ماورای صفاتی

هرزبباروی با نمکی را وصف کردم همانطور که دوست داری و می پسندی « ستایش های تو را چگونه بیان کنم که فراتر از وصف کردن هستی »

أَخَافُ مِنْكَ وَ أَرْجُو وَ أَسْتَغِيثُ وَ أَدْنُو      که هم کمند بلایی و هم کلید نجاتی

از تو می ترسم و به تو امید دارم و از تو کمک می خواهم و به تو نزدیکی می جویم « که هم دامگه بلا هستی و هم کلید نجات و رهایی هستی »

ز چشم دوست فتادم به کامه‌ی دل دشمن      أَحِبَّتِي هَجْرُونِي كَمَا تَشَاءُ عُدَاتِي

به دلخواه و خواست دشمن ، از چشم دوست افتادم و بی ارزش شدم ، « دوستانم مرا ترک کردند همان طور که دشمنانم می خواهند »

فراقنامه‌ی سعدی عجب که در تو نگیرد      وَ إِن شَكَوْتُ إِلَى الطَّيْرِ نُحْن فِي الْوَكُنَاتِ

شگفتا شرح نامه جدایی سعدی در تو اثر نمی کند! « و اگر به نزدیکان شکایت ببرم ، در لانه‌ها می گیرند ( و ناله سر می دهند ) »

- |   |   |                                                                                  |
|---|---|----------------------------------------------------------------------------------|
| x | ✓ | عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَا حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.                             |
| x |   | ۱ - لَيْسَ لِحَافِظٍ وَ سَعْدِيٍّ مِلْمَعَاتٌ جَمِيلَةٌ .                        |
|   |   | حافظ و سعدی ملّمعات زیبایی ندارند .                                              |
| ✓ |   | ۲ - يَرَى حَافِظُ الدَّهْرَ مِنْ هَجْرٍ حَبِيْبِهِ كَالْقِيَامَةِ .              |
|   |   | حافظ از دوری معشوقش ، روزگار را مانند قیامت می بیند ( می پندارد ) .              |
| x |   | ۳ - يَرَى حَافِظٌ فِي بُعْدِ حَبِيْبِهِ رَاحَةً وَ فِي قُرْبِهِ عَذَابًا .       |
|   |   | حافظ در دوری معشوقش ، راحتی و آسایش و در نزدیک بودنش عذاب می بیند .              |
| ✓ |   | ۴ - يَرَى سَعْدِيٌّ اللَّيْلَ وَ النَّهَارَ سَوَاءً مِنْ هَجْرٍ حَبِيْبِهِ .     |
|   |   | سعدی شب و روز را از دوری معشوقش یکسان می بیند .                                  |
| x |   | ۵ - قَالَ سَعْدِيٌّ : «مَضَى الزَّمَانُ وَ قَلْبِي يَقُولُ إِنَّكَ لَا تَأْتِي.» |
|   |   | سعدی می گوید : « زمان گذشت و دلم می گوید که تو نمی آیی »                         |

## اعلموا

## اسمُ الفاعِلِ و اسمُ المَفْعولِ و اسمُ المُبَالِغَةِ

در دستور زبان فارسی به اسم فاعل، صفت فاعلی و به اسم مفعول، صفت مفعولی می گویند.

اسم فاعل به معنای « انجام دهنده یا دارنده حالت » و اسم مفعول به معنای « انجام شده » است .

اسم فاعل و مفعول دو گروه اند :

گروه اول بر وزن « فاعل » و « مفعول » هستند که در سال گذشته با آنها آشنا شده بودید.

| ماضی   | اسم فاعل | صفت فاعلی | اسم مفعول | صفت مفعولی  |
|--------|----------|-----------|-----------|-------------|
| صَنَعَ | صَانِع   | سازنده    | مَصْنُوع  | ساخته شده   |
| خَلَقَ | خَالِق   | آفریدگار  | مَخْلُوق  | آفریده شده  |
| عَبَدَ | عَابِد   | پرستنده   | مَعْبُود  | پرستیده شده |

اکنون با گروه دوم آشنا شوید.

| مضارع        | اسم فاعل    | صفت فاعلی      | اسم مفعول   | صفت مفعولی      |
|--------------|-------------|----------------|-------------|-----------------|
| يُشَاهِدُ    | مُشَاهِد    | بیننده         | مُشَاهَد    | دیده شده        |
| يُقَلِّدُ    | مُقَلِّد    | تقلید کننده    | مُقَلِّد    | تقلید شده       |
| يُرْسِلُ     | مُرْسِل     | فرستنده        | مُرْسَل     | فرستاده شده     |
| يَنْتَظِرُ   | مُنْتَظِر   | انتظار کِشَنده | مُنْتَظَر   | مورد انتظار     |
| يَتَعَلَّمُ  | مُتَعَلِّم  | یادگیرنده      | مُتَعَلَّم  | یاد داده شده    |
| يَسْتَخْرِجُ | مُسْتَخْرِج | بیرون آورنده   | مُسْتَخْرَج | بیرون آورده شده |
| يَتَهَاجِمُ  | مُتَهَاجِم  | حمله کننده     | -           | -               |
| يُنْكَسِرُ   | مُنْكَسِر   | شکسته شونده    | -           | -               |

با دقت در دو جدول داده شده فرق اسم فاعل و اسم مفعول را بیابید .

گروه اول: فعل هایی بود که سوم شخص مفرد ماضی آنها سه حرف بود و اسم فاعل و مفعولشان بر وزن فاعل

و مفعول بود.

گروه دوم: فعل هایی است که سوم شخص مفرد ماضی آنها بیشتر از سه حرف بود و اسم فاعل و مفعولشان با

حرف « مَ » شروع می شود . یک حرف مانده به آخر در اسم فاعل کسره و در اسم مفعول فتنه دارد.

(اسم فاعل: مَ ... - ...)، (اسم مفعول: مَ ... - ...)

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةَ وَالدُّعَاءَ، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الْفَاعِلِ وَاسْمَ الْمَفْعُولِ.

| اسْمُ الْمَفْعُولِ                  | اسْمُ الْفَاعِلِ                    | التَّرْجَمَةُ | الْكَلِمَةُ |                          |
|-------------------------------------|-------------------------------------|---------------|-------------|--------------------------|
| <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/>            | یاد داده شده  | مُعَلِّمٌ   | يُعَلِّمُ: یاد می دهد    |
| <input type="checkbox"/>            | <input checked="" type="checkbox"/> | داننده ، دانا | عَالِمٌ     | يَعْلَمُ: می داند        |
| <input type="checkbox"/>            | <input checked="" type="checkbox"/> | پیشنهاد دهنده | مُقْتَرِحٌ  | اِقْتَرَحَ: پیشنهاد کرد  |
| <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/>            | آماده شده     | مُجَهَّزٌ   | يُجَهِّزُ: آماده می کند  |
| <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/>            | زده شده       | مَضْرُوبٌ   | ضَرَبَ: زد               |
| <input type="checkbox"/>            | <input checked="" type="checkbox"/> | یاد گیرنده    | مُتَعَلِّمٌ | يَتَعَلَّمُ: یاد می گیرد |

یا صانعُ كُلِّ مَصْنُوعٍ یا خالقُ كُلِّ مَخْلُوقٍ یا رازِقُ كُلِّ مَرْزُوقٍ یا مالِكُ كُلِّ مَمْلُوكٍ. من دُعَاءِ الْجَوْشَنِ الْكَبِيرِ

ای سازنده‌ی هر ساخته شده‌ای ، ای آفریننده‌ی هر آفریده شده‌ای ،  
ای روزی دهنده‌ی هر روزی داده شده‌ای ، ای مالک « صاحب » هر مُلکی .

اسم مبالغه بر بسیاری صفت یا انجام دادن کار دلالت دارد و بر وزن « فَعَالٌ » و « فَعَالَةٌ » است ؛ مانند  
عَلَّامَةٌ ( بسیار دانا ) ؛ فَهَامَةٌ ( بسیار فهمیده ) صَبَّارٌ ( بسیار بُردبار ) ؛ عَفَّارٌ ( بسیار آمرزنده ) ؛  
كَذَّابٌ ( بسیار دروغگو ) ؛ رَزَّاقٌ ( بسیار روزی دهنده ) ؛ خَلَّاقٌ ( بسیار آفریننده )  
گاهی وزن « فَعَالٌ » و « فَعَالَةٌ » بر شغل دلالت می کند ؛ مانند خَبَّازٌ ( نانوا ) ؛ حَدَّادٌ ( آهنگر ) گاهی نیز بر ابزار،  
وسیله یا دستگاه دلالت می کند ؛ مانند فَتَّاحَةٌ ( در بازکن ) ؛ نَظَّارَةٌ ( عینک ) ؛ سَيَّارَةٌ ( خودرو )

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ التَّرَاكِيِبَ التَّالِيَةَ.

|                                                        |                                                          |
|--------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| ( اَمَّارَةٌ بِالسَّوِّءِ ) : بسیار دستور دهنده به بدی | ( عَلَّامُ الْغُيُوبِ ) : بسیار دانای به غیبها           |
| ( الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ) : بسیار آفریننده‌ی دانا     | ( هُوَ كَذَّابٌ ) : او بسیار دروغگوست .                  |
| ( حَمَّالَةُ الْحَطَبِ ) : هیزم کِش                    | الطَّيَّارُ الْإِيرَانِيُّ : خلبان ایرانی                |
| ( لِكُلِّ صَبَّارٍ ) : برای هر بسیار شکیبایی           | ( الْهَاتِفُ الْجَوَّالُ ) : تلفن همراه                  |
| رَسَامُ الصُّورِ : نقاش ( تصویرگر )                    | فَتَّاحَةُ الزُّجَاجَةِ : باز کننده‌ی ( دستگیره‌ی ) شیشه |

▪ در گروه های دو نفره شبیه گفت و گوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

حوار ( شِراءُ شَرِيحَةِ الْهَاتِفِ الْجَوَّالِ ) : گفتگوها ( خریدن سیم کارت تلفن همراه )

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| مُوظَّفُ الْإِتِّصَالَاتِ ( کارمند مخابرات )                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | الزَّائِرَةُ ( زیارت کننده )                                                                                                         |
| تَفَضَّلِي، وَ هَلْ تُرِيدِينَ بَطَاقَةَ الشَّحْنِ؟<br>بفرما، و آیا کارت شارژ می خواهی؟                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | رَجَاءً، أَعْطِنِي شَرِيحَةَ الْجَوَّالِ.<br>لطفاً، به من سیم کارت تلفن همراه بده.                                                   |
| تَسْتَطِيعِينَ أَنْ تَشْحَنِي رَصِيدَ جَوَّالِكِ<br>عَبْرَ الْإِنْتِرْنِتِ .<br>می توانی تلفن همراهت را از طریق اینترنت شارژ کنی.                                                                                                                                                                                                                                                                                       | نَعَمْ؛ مِنْ فَضْلِكَ أَعْطِنِي بَطَاقَةً بِمَبْلَغِ<br>خَمْسَةِ وَعِشْرِينَ رِيَالًا.<br>بله؛ لطفاً به من شارژ به مبلغ ۲۵ ریال بده. |
| تَشْتَرِي الزَّائِرَةُ شَرِيحَةَ الْجَوَّالِ وَ بَطَاقَةَ الشَّحْنِ وَ تَضَعُ الشَّرِيحَةَ فِي جَوَّالِهَا وَ تُرِيدُ أَنْ تَتَّصِلَ وَلَكِنْ لَا يَعْمَلُ الشَّحْنُ،<br>فَتَذْهَبُ عِنْدَ مَوْظِفِ الْإِتِّصَالَاتِ وَ تَقُولُ لَهُ :<br>زائر سیم کارت تلفن همراه و کارت شارژ می خرد و سیم کارت را در تلفن همراه می گذارد و می خواهد که تماس بگیرد ولی شارژ کار نمی کند پس نزد کارمند مخابرات می رود و به او می گوید : |                                                                                                                                      |
| أَعْطِنِي الْبَطَاقَةَ مِنْ فَضْلِكَ .<br>لطفاً کارت را به من بده .<br>سَامِحِينِي ؛ أَنْتِ عَلَيَّ الْحَقُّ . أَبَدِّلُ لَكَ الْبَطَاقَةَ .<br>مرا ببخش ؛ من را ببخشید ؛ حق با توست .<br>کارت را برایت عوض می کنم .                                                                                                                                                                                                    | عَفْوًا، فِي بَطَاقَةِ الشَّحْنِ إِشْكَالٌ .<br>ببخشید ، کارت شارژ مشکل دارد .                                                       |

### الْتِمَارِين

- الْتَمْرِينُ الْأَوَّلُ: عَيِّنِ الْجُمْلَةَ الصَّحِيحَةَ وَ غَيْرِ الصَّحِيحَةَ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَ الْوَاقِعِ .
- ۱ - الْكَأْسُ زُجَاجَةٌ يُشْرَبُ فِيهِ الْمَاءُ أَوْ الشَّايُ أَوْ الْفَهْوَةُ .  
جام ( لیوانی ) شیشه ای است که در آن آب یا چای یا قهوه نوشیده می شود .
- ۲ - يُمَكِّنُ شِراءُ الشَّرِيحَةِ مِنْ إِدَارَةِ الْإِتِّصَالَاتِ .  
خریدن سیم کارت از اداره مخابرات امکان دارد .
- ۳ - الرَّاسِبُ هُوَ الَّذِي مَا نَجَحَ فِي الْإِمْتِحَانَاتِ .  
مردود همان کسی است که در امتحانات قبول نشده است .
- ۵ - غُصُونُ الْأَشْجَارِ فِي الرَّبِيعِ بَدِيعَةٌ جَمِيلَةٌ .  
شاخه های درختان در بهار نو و زیبا هستند .
- ۶ - يُصْنَعُ الْخُبْزُ مِنَ الْعَجِينِ .  
نان از خمیر درست می شود .

الْتَّمِرِينَ الثَّانِي: ضَعِ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً مِنَ الْكَلِمَاتِ الثَّلَاثَةِ. «كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ»  
الْفَلَوَاتِ / بُعِدِ / وَدُّ / مَصْنَعُ / بَدَّلُ / فَتَّشَ / اللَّيْلِ / يَرْضَى

۱ - الْغَدَاةُ بَدَايَةُ النَّهَارِ وَالْعَشِيَّةُ بَدَايَةُ اللَّيْلِ .

« غداة : آغاز روز » ابتدای روز است و « عشیة : آغاز شب » شروع شب است .

۲ - رَأَيْنَا الشَّاطِطِيَّ عَن بُعْدِ عِبْرَ الطَّرِيقِ . در مسیر ( راه ) ساحل را از دور دیدیم .

۳ - رَجَاءٌ بَدَلُ هَذَا الْقَمِيصِ ، لِأَنَّهُ قَصِيرٌ . لطفاً این پیراهن را عوض کن ، برای اینکه آن کوتاه است .

۴ - فِي الْفَلَوَاتِ لَا تَعِيشُ نَبَاتَاتٌ كَثِيرٌ . در بیابان‌ها گیاهان زیادی زندگی نمی‌کنند .

۵ - الشَّرْطِيُّ فَتَّشَ حَقَائِبَ الْمُسَافِرِينَ . پلیس کیف‌های مسافران را گشت .

۶ - أَخِي قَانِعٌ ، يَرْضَى بِطَعَامٍ قَلِيلٍ . برادرم قانع است به غذای کمی رضایت می‌دهد .

الْتَّمِرِينَ الثَّلَاثُ: تَرَجِمِ التَّرَاكِيِبَ الثَّلَاثَةَ ، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الْفَاعِلِ ، وَ اسْمَ الْمَفْعُولِ وَ اسْمَ الْمُبَالِغَةِ .

يا عَلَّامُ الْغُيُوبِ : ای بسیار داننده‌ی غیب‌ها

اسم مبالغه

يا غَفَّارَ الذُّنُوبِ : ای بسیار آمرزنده‌ی گناهان

اسم مبالغه

يا سَامِعَ الدُّعَاءِ : ای شنونده‌ی دعا ( خواسته )

اسم فاعل

يا سَاتِرَ كُلِّ مَعْيُوبٍ : ای پوشاننده‌ی هر معیوبی

اسم فاعل      اسم مفعول

يا خَيْرَ حَامِدٍ وَ مَحْمُودٍ : ای بهترین ستایش‌کننده و ستایش‌شده‌ای

اسم فاعل      اسم مفعول

يا مَنْ بَأْبُهُ مَفْتُوحٌ لِلطَّالِبِينَ ( لِ + ال + طالِبِينَ ) : ای آنکه درگاهش برای طلب‌کنندگان ( خواهان‌ها ) باز است

اسم فاعل



الْتَّمَرِينُ الرَّابِعُ : ضَعِ فِي الدَّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُنَاسِبَ. «كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ زَائِدَةٌ».

- ۱ - أَلرَّكْبُ ○ إِبْتِعَاذُ الصَّدِيقِ عَنِ صَدِيقِهِ أَوْ الزَّوْجِ عَنِ زَوْجَتِهِ .  
 کاروان شتر یا اسب سواران
- ۲ - أَلرَّامَةُ ○ هُوَ الَّذِي لَهُ حَرَكَاتٌ جَمِيلَةٌ وَكَلَامٌ جَمِيلٌ .  
 بزرگی و بزرگواری
- ۳ - أَلوَكْرُ ○ زِينَةٌ مِنَ الذَّهَبِ أَوْ الْفِضَّةِ فِي يَدِ الْمَرْأَةِ .  
 لانه
- ۴ - أَلهَجْرُ ○ شَرَفٌ وَ عَظَمَةٌ وَ عِزَّةٌ النَّفْسِ .  
 دوری
- ۵ - أَلسَّوَارُ ○ بَيْتُ الطَّيُورِ . ( لانهی پرندگان )  
 دستبند
- ۶ - أَلْمَلِيحُ ○  
 با نمک

الْتَّمَرِينُ الْخَامِسُ : تَرَجِّمِ الْأَحَادِيثَ ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ .

۱ - مَنْ قَالَ أَنَا عَالِمٌ فَهُوَ جَاهِلٌ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

اسم فاعل                      اسم فاعل

هر کس بگوید من دانا هستم پس او نادان است . ( اسمُ الفاعلِ )

۲ - سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ فِي السَّفَرِ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

جار و مجرور

رئیس قبیله خدمتگزار آنها در سفر است . ( الجارُ وَ الْمَجْرورُ )

۳ - عَالِمٌ يُنْتَفَعُ بِعِلْمِهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

فعل مجهول                      مضافاً إليه                      مضافاً إليه

دانایی که از دانایش سود برده می شود از هزار عبادت کننده بهتر است . ( الفعلُ الْمَجْهولُ ، وَ الْمُضَافُ إِلَيْهِ )

۴ - أَلجَلِيسُ الصَّالِحُ خَيْرٌ مِنَ الْوَحْدَةِ ، وَالْوَحْدَةُ خَيْرٌ مِنَ جَلِيسِ السَّوِّءِ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

مبتدا                      خبر                      مبتدا                      خبر

همنشین نیکوکار بهتر از تنهایی است ، و تنهایی بهتر از همنشین بد است . ( الْمُبْتَدَأُ وَ الْخَبَرُ )

۵ - كَاتِمُ الْعِلْمِ ، يَلْعَنُهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحَوْتُ فِي الْبَحْرِ وَ الطَّيْرُ فِي السَّمَاءِ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

اسم فاعل                      جار و مجرور                      جار و مجرور

پنهان کنندهی دانش ، هر چیزی حتی ماهی ( - بزرگ ) در دریا و پرندهی در آسمان او را لعنت می کند . ( اسمُ الفاعلِ وَ الجارُ وَ الْمَجْرورُ )

الْتَّمِرِينَ السَّادِسُ: تَرْجِمِ الْآيَاتِ وَالْأَحَادِيثَ ثُمَّ عَيِّنِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الْمَلُوكَةِ.

۱- ( لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ ) النَّمل: ۶۵

فعل فاعل مجرور به حرف جر مفعول به

در آسمان‌ها و زمین کسی جز خدا از غیب آگاه نیست . ( = در آسمان‌ها و زمین فقط خدا از غیب آگاه است . )

۲- ( يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ ) النَّور: ۳۵

فعل فاعل مفعول به جار و مجرور

خداوند برای مردم مثال‌ها را می‌زند ( بیان می‌کند ) .

۳- ( وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ) الْكَهْف: ۴۹

فعل فاعل مضاف إليه مفعول به

و پروردگارت به هیچ‌کس ستم نمی‌کند .

۴- السُّكُوتُ ذَهَابٌ وَالْكَلامُ فِضَّةٌ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

مبتدا خبر مبتدا خبر

سکوت تلاست و سخن گفتن نقره است .

۵- الْكُتُبُ بِسَاتِينَ الْعُلَمَاءِ . رَسُولُ اللَّهِ (ص)

مبتدا خبر مضاف إليه

کتاب‌ها باغ‌های دانشمندان هستند .

۶- ثَمَرَةُ الْعَقْلِ مُدَارَةُ النَّاسِ . أميرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ (ع) مَبِيهِي عَقْلَ مَدَارًا كَرْدَنَ بَا مَرْدَمِ اسْتِ .

مبتدا مضاف إليه خبر مضاف إليه

۷- زَكَاةُ الْعِلْمِ نَشْرُهُ . أميرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ (ع)

مبتدا مضاف إليه خبر مضاف إليه

زکات دانش گسترش آن است .

**\*أنوار القرآن\***

كَمَّلِ الْفَرَاعَاتِ فِي التَّرْجَمَةِ الْفَارِسِيَّةِ.

مِنْ صِفَاتِ الْمُؤْمِنِينَ

۱- ( وَ الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ )

و کسانی که از گناهان بزرگ و کارهای زشت دوری می‌کنند و هنگامی که خشمگین شوند می‌بخشایند.

۲- ( وَ الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ )

و کسانی که [خواسته] پروردگارشان را برآوردند و نماز را برپا داشتند؛

۳- ( وَ أَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ )

و در کارشان میان آنها مشورت هست؛

۴- ( وَ مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ )

و از آنچه به آنها روزی دادیم انفاق می‌کنند.

۵- ( وَ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ )

و کسانی که هرگاه به آنان ستم شود، یاری می‌جویند؛

۶- ( وَ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا )

و سزای بدی، بدی همانند آن است؛

۷- ( فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ )

پس هر کس درگذرد و نیکوکاری کند، پاداش او بر [عهده‌ی] خداست؛

۸- ( إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ )

زیرا او ستمگران را دوست ندارد ( نمی‌دارد ) . الشّوری: ۳۷ إلى ۴۰

**أَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ ( پژوهش علمی )**

أَبْحَثَ عَنْ شُعْرَاءِ إِيرَانِيِّينَ آخِرِينَ أَنَشَدُوا مَلَمَعَاتٍ وَ أذْكَرَ آيَاتًا مِنْ مَلَمَعَاتِهِمْ.

به دنبال شاعران ایرانی دیگری بگرد که ملامعاتی را سروده‌اند و ابیاتی از ملامعات آنها را بیان کن .

**بدیع الزمان نطنزی (متوفی ۴۹۷ یا ۴۹۹ هجری قمری) :**

غزل احسن الغزل المشهر

غزال لایغاز له احتشاما

غزل نیکو نیاید جز بدو بر

یکی آهوی بی آهو که از طبع

\* - بیت دوم ترجمه‌ی بیت اول است .

**غضائری رازی (متوفی ۴۲۶ هـ ق) :**

نسیم دو زلفین او بگذرد  
برآمیخته با نسیم صبا

چه گویمش، گویمش چون بگذرد  
الا یا نسیم الصبا مرحبا

**ابوالمجد محدود بن آدم سنایی غزنوی یا حکیم سنایی (۴۷۳-۵۴۵ قمری) :**

دی ناگه از نگارم اندر رسید نامه  
قالت: رای فوادی من هجرک القیامه

دیشب (در زمانی که انتظارش را نداشتم) از معشوقم نامه ای به من رسید ... (در نامه گفته شده بود): در قلب من از دوری تو قیامت برپاست.

گفتم که: عشق و دل را باشد علامتی هم  
قالت: دموع عینی لم تکف بالعلامه

(به او پاسخ دادم): عشق علامت و نشانه (ی آشکاری) دارد ... گفت: آیا اشک چشمم به عنوان نشانه کفایت نمی کند؟

گفتا که: می چه سازی گفتم که مر سفر را  
قالت: فمر صحیحا بالخیر و السلامه

گفت برای چه در حال آماده شدن هستی؟ .. گفتم: می خواهم به سفر بروم ... گفت: امیدوارم سفرت به خیر و سلامتی بگذرد.

گفتم: وفا نداری گفتا که: آزمودی  
من جرب المجرب حلت به الندامه

گفتم: تو خیلی بی وفایی ... گفت: مگر آزمایش کردی (که به این نتیجه رسیدی؟) ... (در پاسخ گفتم): هر کس که آزموده ها را بیازماید، فقط پشیمانی عایدش می شود.

گفتم: وداع نایی و اندر برم نگیری  
قالت: ترید وصلی سرا و لا کرامه

گفتم: برای بدرقه ی من نمی آیی و برای خداحافظی مرا به آغوش نمی کشی؟ (رسم مرسوم خداحافظی را به جای نمی آوری؟) ... گفت: تو بودن با من را پنهانی می خواهی (نمی خواهی من در آشکارا به تو مهر بورزم)

گفتا: بگیر زلفم گفتم: ملامت آید      قالت: الست تدری العشق و الملامه

گفت: این تکه موی مرا بگیر ... گفتم: سزاوار سرزنش می شوم ... گفت آیا عشق به همراه ملامت دیده ای؟ (استفام انکاری است ... عشق و ملامت یک جا جمع نمی شوند)

\* (به موی کنار گوش زلف می گویند)

\* (زلف در اصطلاح صوفیه به معنی قرب آمده ... زلف را به نشانه ی نزدیکی و همراهی داده)

# دکتر آرش رضایی



ARASH\_REZAEI\_MOSHAVER



WWW.DR-ARASHREZAEI.COM



DR\_ARASHREZAEI.IR



DR\_ARASHREZAEI.IR